

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inerate
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011.
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

General Franco vkorakal v Barcelono

Katalonska prestolnica se je vdala brez boja

Padec Barcelone oznanja skorajšnji konec krute državljanske vojne

Socializem in meščanstvo

Nemčija je bila tista država, ki je bila več desetletij glavna opora evropskega socializma. Ko pa se je marksizem zrušila nemška trdnjava, je socializem kmalu zašel v hudo krizo, a ne le kot politično in gospodarsko gibanje, ampak tudi kot nauk sam po sebi. Po izgubi politične moči se evropski socializem čuti prisiljenega, da v mnogih važnih točkah revidira tudi svoj idejni program. To priznavajo danes mnogi vodilni socialisti. Posebno jasen dokaz za novo orientacijo socialistov je belgijska socialna demokracija, kjer je sedanjí ministrski predsednik Spaak starega Vanderveldeja izpodnesel v vodstvu stranke tik pred njegovo smrtjo in sicer z motivacijo, da ga stranka kot zastopnika starejše generacije in preživele socialistične miselnosti ne more brez škode za stranko več držati na vodilnem mestu...

Pri socializmu ne gre le za spremenjeno taktiko, ampak je v krizi njegova vsebina. To nam potrjuje tudi pravkar izšla januarjska številka švicarske »Sozialistische Warte«, kjer poskuša Martin Hart strnjeno podati glavne točke najnovejšega socialističnega revizionizma: 1. Opustiti je treba misel absolutne enakosti ljudi, ker ima vsak človek svojo družino, svojo državo, svojo domovino, svoj narod, svoj poklic... česar ni mogoče enostavno tajiti ali prezreti. »V resnici morejo biti ljudje enaki le po svojem človeškem dostojanstvu, nikakor pa ne po svojih interesih in sposobnostih« — s temi besedami ta socialist končno res približno zadene resnico. 2. Tej samo relativni enakosti ljudi pa nasprotuje kolektivizem, ki ga je zaradi tega treba črtati iz socialističnega programa. 3. Treba je spremeniti stališče, da delavec nima domovine. S tem svojim naukom je namreč socializem zmotoma vso državno politiko izročil in prepustil vladajočim slojem. 4. Iz socialističnega programa je treba črtati zahtevo po diktaturi proletariata. Izkazalo se je, da delavstvo ne kaže nobenega interesa, da pride iz kapitalističnega dežja pod proletarsko kap. Končno meni Hart, da bo s pomisležalnimi poskusi pri socializmu sploh težko uspeti, ker je izgubil svoj svetovnonazorni temelj, namreč človečansko idejo, mesto katere je stopila dosti ožja razrednoboja proletarska zavest. Po Hartu je socializem izgubil ono etično osnovo, ki jo je nekoč moral sprejeti vsak humano čuteči človek. Z drugimi besedami: socializem je po mišljenju tega socialističnega ideologa izgubil svoj mesijanski značaj, ki ga je v resnici nekoč delal privlačnega med pravice lažnimi ljudskimi množicami.

Ta zelo značilna izvajanja pa niso osamelo mišljenje v socialističnem taboru. Po belgijskem in švicarskem zgledu socialisti tudi v drugih deželah iščejo nove orientacije. Najbolj vidno je stremenje približati se in če mogoče tudi stopiti se z — meščanstvom. Dejstvo, da je v Sloveniji pri zadnjih volitvah socialna demokracija šla skupaj z najbolj meščansko stranko, kar jih premore država, JNS, ni goli slučaj ali naključje, ampak odgovorja obojestranski miselnosti. Svetovnonazorno med obema taboroma ne bo bistvene razlike, ker sta oba materialistična. Po reviziji socialističnega programa, ki sprejema narodnostno idejo, se odreka kolektivizmu, priznava patriotska čustva in briše iz programa zahtevo po diktaturi proletariata, moreta oba tabora tudi taktično sodelovati. Voditelji enega in drugega tabora bodo lahko presedlali in si brez težav zamenjali klobuke.

Toda težje bo z marksističnim delavstvom, ki proti tej fuziji čuti bistven odpor. Delavstvo najprvo čuti, da daje zveza med meščanstvom in socializmom osnovo za takšne politične in gospodarske pokrete, ki jih potem z drugimi besedami imenujemo narodni socializem ali fašizem. To je ena stvar, do katere delavske množice ne morejo ostati ravnodušne. Ta gibanja so izrazito materialistična, torej protiljudska in antidemokratska. Drugič se delavstvo zaveda, da si meščanstvo socialističnega zavezništva prav za prav z ničemer ni zaslužilo. Meščanska politična doba traja že celih 150 let. In v vsem tem času ta družabna plast ni prav za prav ničesar storiла, vsaj ne prostovoljno, da bi delavstvo izgubilo svoj proletarski značaj. Na meščanski kulturi je delavstvo vse do danes le pasivno udeleženo. To pa zaradi tega, ker neki ideelni politični enakosti ni nikdar odgovarjala tudi socialna, družabna enakost. Le-te v resnici nikdar ni bilo, ker je gospodarska razlika med obema plastema prevelika. Meščanstvo kot vladajoča plast ni storilo ničesar, da bi politična demokracija utrla pot resnični socialni demokraciji. In ker se to ni zgodilo, je tudi politična demokracija bila le navidezna in je kot taka tudi do danes ostala. Današnja demokracija, — kjer je še priznana —, je tipičen izraz individualističnega meščanstva. Zato je ta demokracija zgolj formalna in v resnici protiljudska, ter

Barcelona, 26. jan. TG. Danes opoldne so nacionalistične čete z juga pod poveljstvom generala Solchaga, s severozapada in zapada hkrati začele korakati v Barcelono. Na čelu zmagovalnih čet je bil vrhovni poveljnik general Franco sam, obdan od svojega štaba zmagovitih vojskovodij. Republikanske čete so mesto prepustile nacionalistom brez boja, ki bi bil itak brezuspešen. Barcelonsko prebivalstvo je nacionalistično vojsko sprejelo z velikim navdušenjem. — Položaj v mestu je bil že več tednov nevzdržen. Ljudstvo je bil brez hrane. Teror anarhistov pa je postajal vsak dan večji. Ljudstvo je generala Franca in njegovo zmagovalno vojsko sprejelo kot odrešitelje. Nacionalistične čete so takoj zasedle vse trdnjave v Barceloni, nato pa poslopja oblasti. Zmagovita vojska vozi s seboj velike količine živeža. Večje število ladij bo še nocoj ali v teku jutrišnjega dne prišlo v barcelonsko luko, da odložiijo tamkaj živež za izstradano ljudstvo. General Franco je zvečer dal proglas na narod, v katerem ga poziva k vzajemnemu delu za skupno špansko domovino.

Nepopisno navdušenje

Ljudstvo je predrlo vojaške vrste in poljubljalo Francove vojake-rešitelje. Ganljivi prizori na katalonskem trgu

Barcelona, 26. jan. AA. Od posebnega dopisnika Reuterja: Snoči je bila končana popolna obkolitev Barcelone, ker so jo nacionalisti obkolili z vseh strani, to je s severa, juga in zahoda. Davi na vse zgodaj so maroški oddelki pod poveljstvom generala Yague naskočili trdnjavo Mont-Hui, kjer so zapor. Obenem so navarska divizija in mešani strelski oddelki s pomočjo legionarjev zavzeli vrh Tibidabo, severnozahodno od Barcelone in tako zaprli severni prehod. Tako so nacionalisti dobili v roke vse ceste, države v mesto.

Odpora ni bilo in okoli poldne so nacionalistični oddelki začeli korakati v mesto. Dve uri pozneje so nacionalistične čete še zmerom triumfalno korakale po barcelonskih ulicah, med vzklijem množice. Z vseh oken in balkonov so vsele nacionalistične zastave, tako da je raznolikost barv ustvarjala čaroben vtis. Ljudje so peli falangistovske in domoljubne pesmi. Čete so počasi krenile na prostrani Katalonski trg. Čeprav se je vojaštvo približalo temu trgu, kjer se stekajo trije bulvari, je množica prebila vojaške vrste in začela vojake poljubljati. Ko se je prikazala konjenica, so ljudje začeli poljubljati konje, ker niso mogli priti do konjenikov. Ko so čete korakale pod slavoletom, zgrajenim za mednarodno razstavo leta 1888, je prišlo do ganljivih in pretresljivih prizorov. Vojaki so peli »Marcha Grenadera«, množica je pa neprestano vzklikala Franca.

Barcelona največje in najbogatejše mesto v Španiji

Barcelona je največje mesto v Španiji in poleg Geneve, Marseillea in Aleksandrije največje pristaniško mesto ob Sredozemskem morju. Obenem je središče najbolj gosto naseljene španske pokrajine, ki ji dolina reke Llobregat odpira vhod v Taragonijo in Kastilijo. Mesto samo pokriva ogromno ploskev 7500 ha in šteje 1.200.000 prebivalcev. Po svoji legi je prvo trgovsko in industrijsko mesto

General Solchaga, poveljnik Navareev

je kritika totalitarnih režimov na njej do gotove mere opravičena. Poti iz individualističnega liberalizma v socialno meščanstvo vladajoča plast ni mogla ali ni hotela najti. Zato je danes spričo novih tokov, ki mogoče valove v sodobni družbi, prav tako v krizi kakor socializem.

Gre torej za dva v jedru bolna sistema, kateri vsak pri drugem išče, česar mu manjka: meščanstvo socialnosti in socializem organskega priključka k družbi. Toda ta dva bolnika si ne moreta pomagati. Ne le socializem, tudi meščanstvo je izgubilo oni pravi smisel za etos dela, na katerega je bilo nekoč ponosno in se opravičeno

španske države in središče vsega gospodarskega življenja. V Barceloni se je osredotočila tekstilna industrija, platnena in svileni industrija, znamenite so barcelonske čipke, dalje je tu središče železne industrije, velike tovarne za usnje, za izdelavo kemikalij, keramike, steklenih izdelkov, tiskarskih strojev itd. Barcelona je najpomembnejše špansko trgovsko središče in središče bankarstva na Iberskem polotoku. Vse pomembnejše evropske banke imajo v Barceloni svoje podružnice. Barcelona je važno trgovsko središče za volno, kakao, kavo, sladkor, premog, železo in usnje. Obenem je najpomembnejša izvojna luka za vino, grozdje, plutovino in usnje.

Veliko moderno pristanišče obsega 153 ha. — V njem domuje 20% španskega trgovskega brodovja. Barcelona ima največje pomorske dake v Španiji. Mesto je znamenito zaradi svojih krasnih cerkev. Posebno sloveča je stolnica iz leta 1298 s tremi ladjami. V kripti je pokopana v krsti iz alabastra sv. Evlalija. Sloveča je tudi cerkev Santa Maria del Mar, dalje tisoč let star romanska cerkev San Pablo in nedograjeno svetišče s štirimi stolpi, posvečeno sv. Družini in zgrajeno v novokatalonskem slogu. V mestu je znamenita kraljeva palača, dalje palača pokrajinske uprave, muzeji, galerije, 60 m visok spomenik Kolumba, arena za bikoborbe, stadion za 60.000 gledalcev itd.

Barcelona je bila že v davnini pomembno mesto. Že pod cesarjem Trajanom je slovela kot evropejsko trgovsko mesto. Mesto je imelo važno vlogo v raznih državljanskih vojnah in v bojih med Španijo in Francijo. Večkrat je bilo tudi pozorišče krvavih revolucionarnih in anarhističnih uporov; na primer leta 1909, ko je na čelu upora stal znani anarhist Ferrer. Barcelona je bila vedno središče katalonskega gibanja za narodno osvobodjenje in glavni sedež španskega socializma.

Položai tik pred padcem Barcelone

Hendaye, 26. jan. d. Vsa narodna Španija mrzlično pričakuje odločilnih vesti izpred Barcelone.

Vedno bolj prevladuje vtis, da hoče Franco dobiti Barcelono čim manj poškodovano. Zaradi tega odlašajo z zasedbo toliko časa, da bo mesto popolnoma obkroženo in bi bil le še gol nesmisel, ako bi se jo poskušalo braniti. Do sedaj je mesto obkroženo do polovice in sicer na jugo-zapadu in deloma na zapadu.

Bonnet:

V Španijo se ne vmešavamo
Toda njena neodvisnost je za nas in Anglijo nedotakljiva

Pariz, 26. jan. e. Francoški zunanji minister Georges Bonnet je danes odgovarjal na vse interpelacije o zunanji politiki, o katerih se je v parlamentu razpravljalo že skoraj 10 dni. Govoriti je začel ob 15.30 popoldne in je takoj po kratkem uvodu prešel na vprašanje, ki je v središču vsega zanimanja — na špansko vprašanje in dejal:

Francoska vlada je že večkrat poudarila, da ne misli opustiti svoje politike nevmešavanja v španske zadeve. To je tudi sedanja vlada večkrat ponovila.

lahko pohvalilo, da je dalo zaslužka in kruha novim milijonom ljudi. Odkar imamo gospodarske krize in milijone nezaposlenih, se hvaljeni sistem bolj sprevrta v nesrečo kakor v blagoslov človeštva. O fuziji meščanstva in socializma, kakor jo vidimo po avtoritarnih državah, pa tudi ne moremo reči, da prinaša človeštvu srečnejšo bodočnost.

Rešitev bi mogel prinesiti le sistem, ki pravilno pojmuje človeka in družbo. Ki prizna njegove osebnostne in socialne naloge in pravice ter najde med njimi pravi odnos. To je pa le krščanstvo. Drin.

General Franco

Maroške čete so zasedle južna predmestja, medtem ko Navarci na zapadu obvladajo goro Tibidabo (512 m), ki popolnoma gospoduje nad mestom. Treba je sedaj, da se obroč strne še na severozapadu in na severu. Ta manever poskuša aragonske divizije, ki so včeraj zasedle važno industrijsko mesto Tarrasa in so se v teku noči že zelo približale mestu Sabadellu. Ta akcija Francovih čet hoče Barcelono popolnoma odrezati od zvez s severom in s Francijo.

Ako rdeče vojaško poveljstvo Barcelono sploh misli braniti, potem mora za vsako ceno preprečiti, da Francove čete Barcelono odrežejo od zaledja. Po poročilih rdečega poveljstva divjajo zapadno in severno od Barcelone hudi boji.

Francova poročila pa nasprotno trdijo, da je odpor miličnikov prav slaboten in da nikakor ne kaže, da bi Katalonci hoteli svoje glavno mesto do zadnjega braniti.

Tako je tudi mogočen gorski sklop Montserrat bil zaseden z mnogo manjšimi žrtvami, kot se je prvotno pričakovalo zaradi njegove strateške važnosti.

Prodiranje uspešno napreduje tudi na severnem delu bojišča, kjer so Francove čete zasedle važno mesto Solsona, ki je nekako na sredi med Barcelono in francosko mejo. Padlo je tudi mesto Oliana v dolini reke Segre, kjer se Francove čete polagoma bližajo mestu Seu de Urgel. Po zadnjih vesteh je zasedeno tudi že okrajno mesto Berga, ki leži na desnem bregu gornjega Llobregata. — Zveza Katalonije s Francijo čez obmejno postajo Puicerda je resno ogrožena.

Mussolini predlaga konferenco štirih

London, 26. jan. b. V londonskih političnih krogih so se danes razširile vesti, da želi Mussolini po padcu Barcelone sklicanje konference štirih velesil.

Načelo o nevmešavanju v španske zadeve je bilo sprejeto že v letu 1936, ko je bila na površju neka druga vlada, dasi je bilo tudi tedaj že znano, da se med španskimi nacionalisti bore tudi italijanski prstovoljci. Tedaj je bilo sklenjeno, naj se Francija ne vmešava v španske zadeve, in mislim, da tedanji razlogi za nevmešavanje veljajo v isti meri vsaj tudi še danes.

Francija pa mora s tem v zvezi izpolnjevati tudi posebne dolžnosti in braniti svoje koristi. Med dolžnostmi in nalogami, ki ji pripadajo, so predvsem naloge človečnosti, ki jih je Francija zmeraj izpolnjevala napram vsem, ki so bili v stiski. Tako bo tudi sedaj Francija pomagala najpotrebnejšim žrtvam nesreč, ki jih doživljamo, posebno pa ženam in otrokom, ki so brez pomoči.

Španija — nedotakljiva

Francija je zmeraj rada pomagala nedolžnim žrtvam. V Španiji pa ima Francija tudi svoje interese, koristi. Predvsem se ne sme v nobenem primeru nikdo dotakniti španske neodvisnosti, kajti ako brani Francija

(Nadaljevanje na 2. strani)

Politični zapiski

Proti naprednjstvu na Hrvatskem

»Hrvatski Dnevnik« z dne 26. prosinca v domačem uvodniku obravnava početje registrirane zadruge »Binoza — domači pisce, ki je ustanovljena na podlagi trgovskega zakona, ki pa se ne ukvarja zgolj z izdajanjem knjig, marveč je pričela prirejati tudi loterije in zadnje čase tudi predavanja. Med predavatelji pa so razna že znana imena, o katerih list takole sodi: »V prvi vrsti gre pri tem za rehabilitacijo nekaterih ljudi v očeh hrvatskega javnega mnenja, ki je o njih izreklo svojo sodbo. Tukaj so imena nekaterih, ki so že od prej znani po svojem delu v »Vidicih« in v »Kruguc«, s katerimi je hrvatsko časopisje že večkrat polemiziralo. Kdor je spremljal pisanje teh dveh časopisov, se ni mogel otresti občutka, da so njihovi sodniki in uredniki izgubili vsako zvezo s stvarnostjo. Propagirali so ideje, s katerimi je hrvatski narod že davno obračunal. Nekaj simpatij so bili deležni samo pri nekaterih levčarjih, ki pa svoje levčarstvo v glavnem kažejo v sovražstvu do katoliške cerkve... Hrvatski narod pa ni bil sprejemljiv za kulturni boj... Hrvatsko kulturno in politično življenje je v tem stoletju toliko napredovalo, da je nemogoče vrnitev v prejšnje stoletje, ko je k nam prišlo nekaj inteligentov s programi, ki niso bili za nas in za našo sredino. Časi naprednjstva so že davno minili. Nič ni usodnejše, kakor brezobzirno podirati vrednote, na katerih je bila vsa družba skozi stoletja zgrajena. Toda tem ljudem je bila v napotje naša narodna orientacija in so iz nas hoteli napraviti nekaj novega, kakor bi bili narodi umetne tvorbe... Kam je privedla politika teh naših nekdanjih naprednjakov, ni potrebno razlagati... Ostaja objektivno dejstvo, da je njihovo delo mnogo škodovalo hrvatski narodni stvari. Zato bi bilo najbolj logično, da bi se ti ljudje umaknili v stanje pokoja, ki imajo nanj pravico že zaradi dolgotrajnega prizadevanja skozi več desetletij. To so ljudje, ki s svojimi idejami spadajo v preteklost. Niti njih, niti njihovih idej ne more nihče več oživiti, niti ne registrirana zadruge »Binoza — mladi pisce«. — Potrebno se nam je zdelo navesti te besede o hrvatskem naprednjstvu, ki je zlasti po vojski tudi med Slovenci v znanih strujah dobilo nekako svojo podružnico. In delo teh ljudi je tudi za slovenski narod bilo in je še silno škodljivo. Vzgojili pa so pri svoji nacionalni kričavosti — zgolj mlade levčarje.

»Hrvatska politika v luči dejstev«

Pod tem naslovom je bivši radičevski poslanec profesor Ljubomir Maštrovič v svojem glasilu »Dom« napisal daljši članek, ki v njem naglašajo, da je hrvatsko narodno zastopstvo po zadnjih dogodkih postalo osamljeno. Dalje veli: »Pravijo, da so vodje združene opozicije vedeli, kako resolucijo bo dr. Maček predložil svojim poslanem v sprejem, ter so zato pretrgali z njim zvezo ter odšli v skupščino, ker so se bali, da bi Mačkove zahteve bile zadnji žebelj v njihovo politično krsto... Iz razumljivih razlogov se tokrat ne moremo petati z resolucijo tega posvetovanja, ki naj bi nadomestilo toliko obetani hrvatski sabor, marveč samo naglašamo: Nehajmo že enkrat delati gradove v oblakih, pa pogledjmo v oči življenju in dejstvom. Tako homo naglo in lahko našli pravo pot, ki naj po njem gre več hrvatski narod. Popolne človek ne hodi k maši! Čakanja, oklevanja in mečkanja je dovolj. Omenjena resolucija pa v stvari pomeni nadaljevanje politike čakanja, čeprav njeni stvaritelji morda tega niso namerali.«

O novem državnem proračunu

Belgrajska »Samouprava« se v uvodnem članku ukvarja z novim našim državnim proračunom ter s tem v zvezi naglašajo prednosti gospodarske politike sedanje vlade, nakar sklepajo: »Novi proračunski predlog, ki bo kajpada ves v duhu že ugotovljene splošne, zunanje, notranje, gospodarske, finančne in socialne politike vlade, zato v narodni skupščini ne bo mogel biti povod za kakšno nove momente, ki niso že poprej bili pretreseni in razčisti. Zato pričakujemo, da bi v sedanjih proračunskih debatih prevladoval — v nasprotju s prejšnjimi debatami — praktični duh nad demagogijo, da bo manj govorov skozi okno, pa več koristnih pobud za praktično delo. Take pobude pa so vedno dobrodošle ter so mnogo koristnejše kot demagoške tirade.«

Jugoslovani v Rumuniji

Srbski »Temišvarski Vestnik« je prinesel članek pod naslovom »Naši v Rumuniji«, ki ga je sedaj ponatisnila tudi belgrajska »Samouprava«. Iz tega članka posnemamo, da se list zavzema, naj bi se vsi Jugoslovani, ki žive v Rumuniji, strnili v enotno organizacijo ter da bi potem tako enotni stopili v novo romunsko državno organizacijo »Fronta narodnega preporoda«. Tako so storili že tudi Nemci, ki so ustanovili že svojo enotno organizacijo »Volksgemeinschaft«, prav tako so že tudi Madžari osnovali svojo organizacijo, ki je potem kot celota prestopila v romunsko državno fronto. Nato pravi list glede Jugoslovancev takole: »Res je, da mi v tej državi nismo tako številni, kakor gori omenjene manjšine. Vendar je vsak Jugoslovani v Rumuniji prežet z željo, da bi sodeloval v velikem delu državnega preporoda v Rumuniji. Čeprav je naš kulturni razvoj z meddržavno šolsko konvencijo zagotovljen, je vendarle verjetno, da bodo vsi Srbi in Hrvati v Rumuniji pristopili v fronto narodnega preporoda. Drugi narodi priznavajo, da je Srbini dober vojak v vojski, mi pa želimo dokazati, da smo tudi lojalni državljani. Ker Jugoslovani nimamo enotne organizacije, so se posamezni Srbi že vpisali v novo fronto.« — List nato predlaga, naj se takoj ustanovi zveza srbskih kulturnih, gospodarskih, humanih, stanovskih in športnih ustanov s sedežem v Temišvaru. V ta namen naj sodeluje vsaka srbska cerkvena občina, vsako pevsko društvo itd., z eno besedo vsaka srbska in hrvatska ustanova naj pošlje po enega delegata na dogovor, da pri demokratski enotni srbsko-hrvatske organizacije v Rumuniji, ki bi po njej lahko vsi Jugoslovani en blok lahko stopili v fronto nacionalnega preporoda v Rumuniji.«

Ban dr. Natlačen sprejet pri predsedniku vlade

Belgrad, 26. jan. m. Z nocojšnjim brzovlakom je odpotoval iz Belgrada ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, ki je za časa svojega bivanja v Belgradu posredoval v več ministrstvih v zadevi dravske banovine. Ban dr. Marko Natlačen je bil med drugim sprejet pri predsedniku vlade in zunanjem ministru dr. Stojadinoviću.

Poljska misli, da jo Nemčija ne bo več ogrožala

Pomen Ribbentropovega obiska v Varšavi

Varšava, 26. jan. TG. V zvezi z obiskom nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa so Vašemur dopisniki na najbolj merodajnem mestu takole opisali ozračje tega obiska in vsebino razgovorov, ki jih bosta imela Ribbentrop in poljski zunanji minister Beck:

1. Obisk nemškega zunanjega ministra je tako od nemške kakor od poljske strani mišljen tako, da naj pred vso evropsko javnostjo poudari, da Nemčija na evropskem vzhodu ne bo ničesar podvzela, kar bi bilo proti Poljski, a tudi ničesar, o čemer se ne bi poprej posvetovala s Poljsko. Glavni interes Nemčije je sedaj v Sredozemskem morju, kjer se nahaja izhodišče za novo nemško kolonialno politiko, ki naj Nemčiji vrne njene kolonije.

2. Nemški zunanji minister ima od nemškega kancerja Hitlerja nalog, da poljskemu predsedniku republike Mościckemu in vrhovnemu poveljniku poljske oborožene sile maršalu Smigly-Ryduz osebnostno in ustno ponovi izjavo, ki jih je Hitler dal zunanjemu ministru Becku, ko je ta bil pri njemu v Berchtesgaden.

3. Ob priliki Ribbentropovega obiska ne bo nobenik določenih pogajanj za kakšne določene cilje. Za to tudi ni gotovo, če bo že pri tej priložnosti poljsko-nemška pogodba z dne 26. januarja 1934 podaljšana za dobo 10 let. Pribiti pa je treba, da je nemška vlada že večkrat ponovila, da je za takšno podaljšanje nenapadalne pogodbe pripravljena.

4. Nemčija in Poljska bosta skupno potrdili, da naj na Baltičnem morju ostane dosedanje stanje in dosedanje razmerje med obalnimi državami nespremenjeno. Zatorej je treba zanikati vse vesti, ki se širijo o priključitvi Gdanske in litvanskega Memela k nemški državi, kot neutemeljene.

5. Nemčija je spoznala, da Karpatška Ukrajina nikdar ne more postati neko izhodišče za pohod proti sovjetski Ukrajini, in bo svojo politiko temu primerno spremenila in temu spoznanju, ki odgovarja tudi poljskemu stališču, prilagodila.

6. Ni izključeno, da se oba državnika, Ribbentrop in Beck, nista dotaknila manjšinskega vprašanja v okviru nemško-poljske manjšinske pogodbe z dne 5. novembra 1937.

7. Poljske vlade udeležba pri Zvezi proti mednarodnemu komunizmu ne zanima, ker Poljska komunistično nevarnost s svojimi lastnimi sredstvi uspešno pobija. Poljska sme torej računati, da Nemčija ne bo stavila predloga, naj Poljska pristopi k tej zvezi, v kateri se že nahajajo Nemčija, Italija, Japonska in Madžarska.

8. Nemška vlada se je spoprijaznila s tem, da mora Poljska voditi politiko ravnateljstva med svojima dvema velikima sosedama Nemčijo in sovjetsko Rusijo. Razvoj poljsko-sovjetskih odnosov je ugoden, čeprav je Poljska odločena, da tudi v nadalje komunizmu onemogoči vsako delovanje na poljskem ozemlju. Sovjetska vlada je že sama mnogokrat izjavila, da je to tudi ne moti, ker da itak nima nobenih zvez s Kominternom.

9. Varšavski obisk nemškega zunanjega ministra ima tako v očeh nemške kakor poljske vlade namen, da pred vso evropsko jav-

nostjo slovesno pokaže, da so vse vesti o neklih nemških, proti Poljski naperjenih načrtih (ustanovitve veliko — ukrajinske samostojne države) popolnoma brez vsake podlage, da ima poljsko-nemška nenapadalna pogodba trajno veljavnost in da odgovornim poljskim državnikom potrdi obljube, ki jih je v Berchtesgaden nemški kanceler Hitler sam dal poljskemu zunanjemu ministru Becku.

Tako menijo merodajni poljski politični viri. Po mišljenju inozemskih krogov, ki ta obisk pozorno opazujejo, pa je treba s končno sodbo nekoliko počakati, da pridejo do izraza uspehi sestanka med Beckom in Ribbentropom tudi v poluradnem nemškem tisku.

Zdravice v Varšavi

Beck: Mnogi nas zavidajo Ribbentrop: Glavna smer-nica

Varšava, 26. januarja. AA. Zunanji minister Beck je priredil večeraj zunanjemu ministru v Ribbentropu banket, na katerem je dejal med drugim:

Nova turška vlada

Carigrad, 26. jan. AA. Nova turška vlada je sestavljena takole: predsednik vlade Refik Saidam, pravosodni minister Fikret Silaj, vojni minister general Nadži Nadić, notranji minister Faik Israk, zunanji minister Sukri Serazoglu, finančni minister Fuad Agrali, minister za javna dela Ali Cetinkaya, prosvetni minister Hasan Ali Jucel, gospodarski minister Husni Sahir, zdravstveni minister Hulusi Alapaz, minister za carine in monopol Rana Tarham, kmetijski minister Muhlis Erhmen.

Refik Saidam je bil po proglasitvi republike minister za ljudsko zdravje v vladi Ismeta Inenija, nato se je pa za dve leti umaknil iz vlade. V drugi vladil Kadala Bajarja, sestavljeni po izvolitvi Inenija za predsednika republike, je prevzel zunanje ministrstvo in je na tem mestu ostal do večeraj.

Ciano v Berlin

Berlin, 26. jan. c. Nocoj poročajo, da se bo nemški zunanji minister von Ribbentrop takoj ob vrnitvi iz Varšave v Berlinu sestal z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano. Njun sestanek bo silno važen, ker se bo vršil pred Hitlerjevim govorom v nemškem parlamentu in ni izključeno, da bo na tem sestanku določena politika oziroma Berlin za novo dolgo razdobje. Vsebinsko te politike bi nato razložil v svojem ponedeljskem govoru kanceler Hitler.

Predavanje dr. Pirca

Ljubljana, 26. januarja. Nocoj ob 8 je bilo v Trgovski zbornici ob veliki udeležbi zainteresirane občinstva prvo predavanje Socialno-ekonomskega instituta. Predavatelj, ravnatelj Higienikega zavoda dr. Ivo Pirca je pozdravil tajnik Delavske zbornice in predsednik tega instituta g. Filip Uratnik. Predavatelj dr. Ivo Pirca je v poldrugem predavanju razvil socialno, higieniko in ekonomsko sliko slovenske vasi ter podčrtal njene potrebe in potrebo po njeni organizaciji. Predavatelj je žel burno odobravaje. Obširneje poročilo priobčimo v jutrišnji številki.

Zadnje vesti iz Španije

Zadnji vlak

Perpignan, 26. jan. AA. Reuter: Poslednji vlak, ki je šel od poljskega mesta Barcelone proti francoski meji, je prišel davi v Portbou. Z njim se je pripeljalo okoli 200 žensk in otrok. Vsi so bili izžepani in sestradani. Še neki drugi vlak je skušal odpoljati iz Barcelone, toda letalsko bombardiranje ga je prisililo, da se je vrnil z vsemi begunci, ki so strahovito sestradani. Čez dan so neprestano letala nad mestom nacionalistična letala. Na mejo se je pripeljalo okoli 500 ameriških in kanadskih prostovoljcev, ki jih bodo poslali v njihovo domovino. Nekega tujega dopisnika so pridržali v Figuerasu, češ da ima pri sebi prepovedane fotografske posnetke. V Figuerasu je že uvedena cenzura. Tuji dopisniki se neprestano zgrinjajo z vseh delov fronte.

Naprej proti severu

Barcelona, 26. jan. AA. (Reuter) Po nacionalističnih poročilih iz Burgosa se čete generala Franca po zavzetju Barcelone približujejo mestu Badalon, ki leži 6 milj severno od Barcelone.

Barcelona, 26. jan. AA. (Reuter) Nacionalisti so zavzeli mesti Larasad in St. Martin v bližini Barcelone.

Živež za izstradance

Barcelona, 26. jan. AA. Posebni Reuterjev dopisnik poroča: Takoj po prihodu čet generala Franca v Barcelono so pripeljali številni vojaški vozovi najpotrebnejša živila za stotisoče prestradanih Barceloncev. Te vozove so takoj poslali v posamezne mestne četrti, kjer so začeli deliti prebivalstvu živila. Trupe prestradanih ljudi so nosile po ulicah velike napise »Pravica generala Franca nam je vsem prinesla kruhale. Članice organizacije za prehrano so v modrih oblekah in belih predpasnikih stopile v akcijo in začele deliti moko, kruh, riž, sladkor in čokolado.

Veselo po vsej Španiji

Burgos, 26. jan. AA. DNB. Vest o zavzetju Barcelone se je razširila z veliko naglico po vsej Španiji. Že ob 14. so zvedeli za padeč Barcelone

Vaš obisk, prihaja ravno za obletnico izjave po miru, ki sta jo podpisali Nemčija in Poljska na temelju prijateljstva 24. januarja 1934. Spominimo se vseh sprememb, ki jih je evropska politika doživela teh šest let, pa bomo videli pravi pomen sporazuma med Poljsko in Nemčijo. Vsakdanje razprte niso mogle omajati načela, ki sta ga postavila naša dva voditelja. Mnoge vlade nas lahko zavidejo, da se po petih letih še vedno razgovarjamo na podlagi istih načel. Upam, da bosta naši dve državi po velikem sklepu leta 1934 mogli osredotočiti svoje življenjske in ustvarjalne sile v smer narodnega preporoda in v duhu splošnega evropskega sodelovanja in v blagor bodočim rodovom.

Nemški zunanji minister Ribbentrop je govoril, da je poljsko-nemški dogovor v zadnjih petih letih že prestal preizkušnjo, posebno v zadnjem letu, ker so takratni dogodki pokazali, kolikšna vzajemnost vlada med Nemčijo in Poljsko. Ta dogovor je imel najboljši učinek za oba naša naroda in za vso evropsko politiko. Voditelj nemškega naroda meni, da je ena izmed glavnih smernic nemške politike ohranitev prijateljskih zvez med Nemčijo in Poljsko na podlagi tega dogovora.

Ukrajinsko vprašanje

Varšava, 26. jan. c. O sestankih med von Ribbentropom in poljskimi državniki se širijo zelo zanimive vesti. Najzanimivejša je pač tista, ki pravi, da je bilo na teh sestankih v Varšavi dogovorjeno, da ukrajinsko vprašanje ne more biti načeto tako, da bi izključevalo sodelovanje med Poljsko, Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. V tem oziru bo vsakokrat priznana vodilna vloga Poljski, ker mora zavzemati pravilno stališče tako napram Nemčiji kakor tudi Sovjetski Rusiji.

Za »Izseljenski dom« v Ljubljani

Belgrad, 26. jan. m. Danes so se oglasili predsednik Rafaelove družbe p. Kazimir Zakrajšek ter poslanca Marko Kranjc in Franc Bajlec pri socialnem ministru v zadevi važnih vprašanj našega izseljenstva. Minister Cvetković je deputacijo ljubeznjivo sprejel in pokazal veliko razumevanje za te probleme, posebno za slovenske izseljence, katerih položaj je sam spoznal ob priliki obiska v Nemčiji. Načelno je minister Cvetković pristal na postavitev »Izseljenskega doma« v Ljubljani in uredil izseljenske službe v Prekmurju. Deputacija je za tem obiskala tudi šefa izseljenskega odseka v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje dr. Fedorja Araničeka, ki je prav tako pokazal veliko razumevanje za vse te važne probleme.

Osebnosti

Belgrad, 26. jan. AA. S kraljevim ukazom in na predlog pravosodnega ministra sta povišana: za sodnika v 3/2 na upravnem sodišču v Celju Stanko Mašič, doslej sodnik v 4/1, in za kanonika v 4/2 pri stolnem kapitulju v Mariboru dr. Jožef Mirt, doslej v 5. skupini.

Belgrad, 26. jan. AA. S kraljevim ukazom so imenovani: za ravnatelja v 5. skupini pri okrožnem sodišču v Ljubljani Janko Sprajcar, upravitelj v 6. skupini na istem sodišču; za sodnika v 6. skupini na okrožnem sodišču v Ljubljani dr. Pompe, namestnik državnega tožila v Ljubljani; za sodnika v 7. skupini na okrajnem sodišču v Slov. Konjicah Franc Lazar, pripravnik okrajnega sodišča v Vel. Laščah.

Belgrad, 26. jan. AA. S kraljevim ukazom je povišan na pravni fakulteti vseučilišča kralja Aleksandra v Ljubljani za docenta s pravicami uradnika v 6. skupini dr. Gorazd Kušelj, docent iste fakultete v 7. skupini.

Belgrad, 26. jan. AA. S kraljevim ukazom je premeščen za sodnika v 4/2 k okrožnemu sodišču v Ljubljani dr. Josip Dobrošek, doslej v Novem mestu.

Belgrad, 26. januarja. AA. Predsednik vlade dr. Stojadinović je danes sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu belgijskega poslanika Romeraya in čiljskega poslanika Garcio-Silvo, ki se je pri tej priložnosti poslovil od dr. Stojadinoviča, ker zapuša Belgrad.

Mussolini o zmagi

Rim, 26. jan. c. Danes popoldne kmalu po 12. uri so v Rimu s posebnimi izdajami listov oznanili vest, da je Barcelona padla nacionalistom v roke. Po vseh ulicah so ljudje takoj začeli manifestirati in dolgi sprevodi so odšli na trg pred palačo Venezia, kjer so vzklicali Mussolini tako dolgo, da je Duce prišel na balkon. Vzklikanje je trajalo več minut in silno zanimivo je, da so se med ljudmi začeli dvigati vzkliki »Malta, Malta!«

Mussolini je spregovoril množici nekaj navdušenih besed in rekel med drugim:

Vaše navdušenje je enako navdušenju onih v Španiji! Nova Evropa vstaja iz teh naših skupnih zmag. Sedaj niso premagani samo Negrin in njegovi pomočniki, ampak, vsi naši nasprotniki so obenem z njimi na tleh. Vpili so v Španiji »No passarano — ne bodo prodrli sedaj pa jim odgovarjamo »passarano — bomo prodrli!«

Zagrebska vremenska napoved: Porast temperature, oblačno z lokalnimi padavinami. Zemunska vremenska napoved: Pooblaščen z nekaj dežja v zahodnih krajih, delna oblačnost v vzhodni polovici, kjer bo tudi jutranja megla. Sneg v visokih gorah. Toplota bo poskočila, posebno v zahodnih krajih. Najnižja toplota 26. januarja je bila v Plevlju — 5, najvišja v Hercegnovem + 15 stop. C.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, sneg, temperatura okoli ničle.

Na tisoče mrtvih — več velikih mest v razvalinah

Posledice katastrofalnega potresa v južni Ameriki

Zemljevid Južne Amerike, kjer je bil v državi Chile strahoten potres. Na zemljevidu sta mesti Santiago in Concepcion.

Valparaiso, 26. jan. b. V trikotniku med mesti Concepcion, Talca in Los Angeles, namreč severozapadno od Concepciona in zahodno od tega mesta proti mestu Chilano ter v južni smeri proti Los Angelesu je potresel katastrofalni potres, ki je po do sedaj še nepotrjenih vestih zahteval najmanj 10 do 15.000 človeških žrtev. Sicer zaenkrat še ni mogoče ugotoviti vseh žrtev in ranjenecv, ker je potres popolnoma pretrgal vse telefonske in brzojavne zveze in se le tu in tam javi kakšna radijska postaja.

Kamor sega oko — samo razdejanje

Prve vesti o strahotnem potresu so prišle v Valparaiso iz drugih čilskih mest šele v sredo popoldne po raznih privatnih virih in amaterskih radijskih postajah. Najhujše je trpelo področje, ki sega okoli 250 milj jugozahodno od Valparaisa in okrog velike pomorske luke Concepcion. Tam je v krogu od 40 milj zapadno od Concepciona potres vse zdravil z zemljo in evetovih vasi in mest ni videti več. Kamor se ozre oko, so same razvaline. V samem mestu Chilano je po dosedanjih poročilih izgubilo življenje v gledališču 300 oseb.

V Concepcionu je manjše število smrtnih žrtev, ranjenecv pa je naravnost ogromno. Za strašne posledice potresa v Concepcionu so zvedeli potom pilotov, ki so dobili nalogo, da pregledajo ozemlje. Zaradi potresnih sunkov sta dva vlakna iztirila ter je prišlo do strašne nesreče. Ljudje, ki so se vozili v vlak, so prosili pomoči izpod razvalin razbitih vagonov. Včeraj popoldne so se odpeljali z vlakom predsednik republike, minister za notranje zadeve in nekaj članov vlade, ki bodo osebo nazveči pri reševalnih delih.

Zemlja se je odpirala in požirala ljudi

Naknadna poročila iz Concepciona in drugih prizadetih mest prinašajo strašne opise tega groznega močnega potresa, ki je do temeljev pretresel vso okolico. Ljudje so bežali na njive, travnike in v gozdove, vendar pa tudi tam niso bili varni zaradi strašnih potresnih sunkov. Zemlja se je v nekaterih področjih odpirala in požirala vse, kar je bilo na njej.

Britanski križarki »Exeter« in »Ajax«, ki sta bili zasidrani v luki mesta Valparaiso, sta dobili nalogo britanskega veleposlaništva v Santiagu de Chile, naj z vso naglico odplujeta v čilsko republiko in nudita pomoč zbežanemu prebivalstvu.

Do danes popoldne še ni uradnih vesti o številu smrtnih žrtev. Vsa poročila trdijo, da je število mrtvih ogromno in da ranjenecv še vedno ječijo pod razvalinami hiš, ki jih objemajo ognjeni zublji.

Najmanj 15.000 mrtvih

Santiago de Chile, 26. jan. b. »United Press« poroča: Po površnem pregledu in presojanju

je število mrtvih najmanj 15 tisoč, kajti večerajšnji potres je bil eden izmed najtežjih, kar jih je Chile sploh kdaj doživel. Bogata področja so popolnoma uničena po potresu in zdravljena z zemljo. — V Čilanu je bilo mrtvih 5000 oseb, v Concepcionu pa 3000. Doslej še ni znana usoda kakih 15.000 ljudi. Dopolnilnik »United Pressa«, ki se je z letalom spustil v Čilano, je poslal dramatični opis svojemu listu o položaju v mestu. Po njegovem mnenju je število smrtnih žrtev v mestu vsaj dvakrat toliko, kot to priznavajo oblasti, ki hočejo na ljudstvo vplivati mirno in ga tolažiti. Čilan je krpa razvalin, pod katerimi ječi na tisoče ranjenecv. Strašen je pogled na razvaline dveh gledališč, ki sta bili v trenutku katastrofe nabito polni. Posameznikom se je sicer posrečilo pobegniti skozi vrata, toda ti so našli smrt pod opoko hiš, ki so se istočasno rušile. Popolnoma uničena so mesta: Flores, Parai, Sanclares in Concepcion, ki ima 70.000 prebivalcev. V vsej čilski republici, je zavladala velika narodna žalost.

Na tisoče jih ječi pod razvalinami

Santiago de Chile, 26. januarja. b. Po zadnjih uradnih ocenitvah je katastrofa zahtevala naj-

manj 15.000 žrtev. Prav toliko oseb pa je izginito in domnevajo, da so tudi te postale žrtev strašnega naravnega pojava. Podrobnosti, ki prihajajo iz vseh strani republike, so vedno bolj strašne. Najhujše sta trpeli mesti Chilano in Concepcion, kjer je število smrtnih žrtev največje. Oblasti pa prikrivajo nesrečo in jo hočejo omiliti, da pomirijo zbežano ljudstvo.

Gledališče v Čilanu je ena sama razvalina, iz katerega se je rešilo le par oseb. Poleg tega so našli smrt tudi obiskovalci dveh velikih kinematografov v teh mestih. Po ulicah mesta ni mogoče hoditi, ker so se vse hiše sesedle in padle na ulice. Na tisoče ljudi je še pod razvalinami in jih ne bo mogoče rešiti.

Za potresom — požar

Poleg katastrofalnega potresa je na mnogih krajih izbruhnil požar in grozi nevarnost, da bodo ljudje ki se niso mogli rešiti, zgoreli živi. Vojašnica pehotnega polka je popolnoma porušena in iz razvalin so potegnili 100 mrtvih vojakov. Nekateri so napol znoreli in se razbežali na vse strani po mestu te klicali na pomoč. Katedrala je povsem uničena, prav tako velika poštna zgradba. Oblasti lahko pomagajo le preostalemu ljudstvu zunaj mesta, kamor so bile takoj poslane ambulanse in poljske bolnišnice. Poskusi reševanja iz porušenih in gorečih hiš v mestu se še niso posrečili. Orožništvo in vojaštvo, ki imajo nalogo reševati, morejo samo gledati, kako uničuje požar ono, kar potres ni uničil.

Concepcion — razvalina

V Concepcionu je položaj še strašnejši. Tu so porušene vse zgradbe in za sedaj še ni mogoče ugotoviti žrtev, ki pa gredo v tisoče in tisoče. Mesto gorj na več straneh in v notranjost sploh ni mogoče prodreti. Ljudje, ki so v prvem trenutku pobegnili iz zgradb, so napol znoreli in ni mogoče dobiti odgovora. Te ljudi so spravili v predmestja ter so tam v zdravniški oskrbi. Mnogo ljudi je popolnoma znorelo ter je moralo nastopiti proti njim vojaštvo in orožništvo, ker so ti rezeži strahotno vplivali na ostalo prebivalstvo. Ranjenecv naglo prevažajo na varno. Najbolj se poslužujejo pomorske poti in so vse ladje v bolniški službi.

Kolikor se je lahko zvedelo iz vladnih krogov, bodo mesti Chile in Concepcion zgrajeni na polnoma novem varnejšem kraju.

Država Čile

Čile je samostojna država, ki leži na zapadni obali Južne Amerike. Dolžina te države znaša 4200 km, širina pa komaj 400 km. Stisnjena je med južnoameriško visokogorje Andov in morsko obalo Tihega morja. Površina meri 741.000 kv. km. Gorsk vrhovi dosega 6880 m (Ojos del Salado). — V Argentini, ki leži onstran gorovja, vodi nekaj prelazov, eden med njimi, prelaz San Francisco, v višini 4300 m. Prebivalstva šteje Čile 4 in pol milijona. Glavno mesto je Santiago s 800.000 prebivalci. Valparaiso jih ima 200.000, Concepcion 100.000. Vse čilsko ozemlje je vulkansko in je ta država doživela že strašne katastrofe. Enkrat bruhajo vulkani, drugi pustošijo potresi. Južni konec države objema tudi del Ognjenih otokov, katerih ime že samo pripoveduje o njihovi naravi. Posebno nevarna sta dva vulkana, in sicer Tinguiririca severno od Santiaga in vulkan Descabezado, ki leži nekoliko severno od mesta Concepcion, ki je pri sedanjem potresu najbolj trpelo.

Peklenski stroji

Železne garde pokajo po Bukarešti

Policija je odkrila novo strašno zaroto Železne garde

Bukarešta, 26. januarja. AA. Rador. V neki hiši v predmestju Bukarešte je 7. t. m. nastala eksplozija, ki je ubila nekoga bivšega člana Železne garde. Preiskava je ugotovila, da je poročnik Nikolaj Dimitrescu, ki je bil v službi v vojaškem kemičnem zavodu, dal na razpolago raz-

Čangkajšek napoveduje napad

Cungking, 26. jan. AA. Havas. Ob otvoritvi prvega plenarnega zasedanja osrednjih odborov Kuomintanga je maršal Čangkajšek izjavil, da je prišel čas, da Kitajska začne z ofenzivo, da doseže končno zmago. Maršal je naštel okoliščine, zaradi katerih mora Japonska nezgodno doživeti poraz.

1. Japonski se niso posrečili poskusi, da prisili Kitajsko na kolena brez vojne ali pa da na vrat na nos sklene mir.

2. Japonska je zagrešila veliko vojaško napako, ko je globoko prodrla na Kitajsko.

3. Japonska je zagrešila politično napako, ko je ustvarila »slutkovne« vlade na zasedenem kitajskem ozemlju.

4. Japonska je zagrešila diplomatsko napako, ko je ravnala z velesilami tako, da se je čedalje bolj osamila.

5. Naposled Japonska ne pozna zgodovine Kitajske in tudi ne novih sil tega naroda, ki jih je revolucija spravila na dan.

Zato moramo utrditi naš odpor in zavrniti sleherno misel na spravo in poraz. Stopati moramo po ravni poti pravice, tembolj in s tem večjim prepričanjem, čim bolj kaže mednarodni položaj voljo demokracij, da se postavijo napadom po robu.

Ob sklepu je maršal Čangkajšek govoril o japonskih izgubah in o tem, da mora Japonska pošiljati vse svoje razpoložljive sile na Kitajsko, čeprav je nameravala imeti 70% svojega vojaštva v rezervi, če bi prišlo do vojne s Sovjetsko Rusijo.

Drobne novice

Albanska vlada ustanovi ministrstvo narodne prosvete, ki mu bodo podrejeni tudi tiskovni uradi za propagando, tiskovni promet in telesno vzgojo.

V Kanadi živi okoli 325.000 Ukrajincev. Te dni so imeli zborovanje in sprejeli resolucijo, da zahtevajo neodvisno Ukrajino.

Britanska vojaška oblastva so prepovedala plovo po Genezaretskem jezeru.

VELIKO ZAKLJUČNO ŽREBANJE

37. kola Državne razredne loterije

se vrši

dnevno

od 11. II. do 9. III. t. l.

Dobitki:

1 premija	Din 2.000.000 [—]
1 premija	Din 1.000.000 [—]
1 premija	Din 500.000 [—]
1 premija	Din 400.000 [—]
6 dobitkov po	Din 200.000 [—]
12 dobitkov po	Din 100.000 [—]
15 dobitkov po	Din 80.000 [—]
15 dobitkov po	Din 60.000 [—]
15 dobitkov po	Din 50.000 [—]
15 dobitkov po	Din 40.000 [—]
20 dobitkov po	Din 35.000 [—]
25 dobitkov po	Din 30.000 [—]
25 dobitkov po	Din 25.000 [—]
40 dobitkov po	Din 20.000 [—]
50 dobitkov po	Din 15.000 [—]
60 dobitkov po	Din 12.000 [—]
200 dobitkov po	Din 10.000 [—]
250 dobitkov po	Din 8.000 [—]
300 dobitkov po	Din 6.000 [—]
345 dobitkov po	Din 5.000 [—]
350 dobitkov po	Din 3.000 [—]
34257 dobitkov po	Din 1.000 [—]

skupno Din 56.927.000[—]

Cena srečk:

1/1 srečka Din 1000 [—]	1/2 srečke Din 500 [—]
1/4 srečke Din 250 [—]	

Strogo solidno, točno in diskretno poslovanje.

Originalne srečke za to žrebanje se razpošiljajo samo proti predplačilu.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽ. RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN I DRUG
ZAGREB

GAJEVA 8 ILICA 15

PREMIJE

Din 1.500.000[—], 1.200.000[—] in 1.000.000[—] so bile dobljene do sedaj enajstkrat na pri nas kupljene srečke.

I. premije III. in IV. razreda tekočega 37. kola Din 540.000[—] in Din 520.000[—] so bile dobljene na pri nas kupljenih srečkah.

Nemci se pogajajo s Sovjeti

Sovjeti naj prodajajo živež in surovine

Nemčija bo prodajala letala in municijo

Pariz, 26. jan. TG. Tukajšnji »Tempe« poroča iz Moskve: Trgovinsko odposlanstvo Nemčije, ki pride kmalu v Moskvo, sestavljajo predstavniki nemške težke industrije, nadalje zastopniki zunanega ministrstva in ministrstva za narodno gospodarstvo. Verjetno je, da prideta še dva zastopnika velikih nemških bank, med njimi Dresdener banke. Odposlanstvo ostane v Moskvi dva tedna in bo imelo razgovore s sovjetskimi komisarjati za zunanje zadeve in s komisarjati za zunanjo trgovino. Na sovjetski strani bo pogajanja vodil komisar Mikojan. Na dnevnem redu so sledeče točke:

1. Nemško-sovjetski trgovinski odnosi se morajo razširiti in poglobiti na vseh področjih.

3. Sovjetska Rusija naj poveča izvoz surovin, ki jih potrebuje nemška vojna industrija.

3. Sovjetska Rusija naj nadalje poveča izvoz živežnih pridelkov v Nemčijo.

4. Nemški izvoz v sovjetsko Rusijo in ruski izvoz v Nemčijo naj se plačujeta v markah.

Na merodajnih sovjetskih mestih izjavljajo, da imajo od nemške strani zagotovila, da je Nemčija pripravljena v zameno sprejeti od sovjetske Rusije večja naročila za sovjetsko vojno industrijo (kemikalije, optične naprave itd.). Sovjeti celo zatrjujejo, da bi Nemčija pošiljala v sovjetsko Rusijo letala in municijo. V tej zvezi je izredno zanimivo, da sovjetske vojaške revije, na primer »Aviacionnaja revija«, imajo velike inserate nemških tovarov »Zeiss Ikon«, Wilhelm Beck v Stuttgartu in Emmerich v Mülhackeru. Nemski veleposlanik von Schulenburg, ki je trenutno v Berlinu, se bo pravočasno vrnil v Moskvo, da se udeleži trgovinskih pogajanj s sovjetsko vlado.

Selitev industrije in davki

Ljubljana, 26. januarja.

Te dni je bila v Zagrebu velika anketa o vprašanju industrijske politike mesta Zagreba, o kateri poročamo več na drugem mesta. Mnogi govorniki na tej anketi so presli ozki okvir naloge te ankete ter so pravilno ocenjevali tudi druge vsedržavne varoke, ki povzročajo, da se na eni strani podjetja selijo iz Zagreba, na drugi strani pa se nova podjetja ne ustanavljajo v Zagrebu. Taj ta problem je važen tudi za nas, ker je naša industrija na zemljepisno še bolj oddaljenem kraju od svojih znatnih konsumnih središč in se še težje bori za obstanek kot zagrebaška industrija, ki leži vendar v središču velikega konsumnega območja.

Med drugim je bilo načeto tudi davčno vprašanje, ki pri tem ima eno najvažnejših vlog. Tako mora naša industrija nositi veliko večja bremena kot n. pr. industrija v Beogradu, Zemunu in Pančevu, saj ta mesta ne poznajo banovinskih doklad na neposredne davke, ki so pri nas znane. Ta problem banovinskih financ bo postal še bolj aktualen, če se povečajo samoupravni delokrogi banovin. Ali bomo šli glede tega po stari poti, da bo država nalagala občinam in banovini samo nova bremena brez finančnih dotacij, tako da se bodo morala samoupravna bremena nujno zviševati? Dosedanja praksa je povzročila to veliko neenakost davčnih bremen in treba bo misliti za izenačenje samoupravnih bremen, kar pa se ne da doseči samo s kakšnimi novimi zakoni, ki bi uzakonili že obstoječe stanje in naložili nova samoupravna bremena, ampak s temeljito rešitvijo vprašanja financiranja samouprav na pravični podlagi, po kateri bo tudi država iz svojih dohodkov prispevala del izdatkov banovinam. V tej smeri je potrebno v prvi vrsti, da se izpremene določila o razdelitvi dohodkov skupnega prometnega davka na banovine.

Anketa o industrijski politiki Zagreba

Zagreb, ki je prva leta po vojni postal veliko industrijsko mesto z živahnim trgovskim prometom, kateremu se je pridružilo tudi izredno močno bančinstvo, čuti zadnja leta, da njegova industrija ne napreduje toliko, odnosno, da se nove industrije ne ustanavljajo toliko v Zagrebu, kolikor v drugih predelih države. Zaradi tega je Društvo ekonomistov v Zagrebu priredilo v torek zanimivo anketo o industrijski politiki mesta Zagreba. Te ankete se je udeležilo veliko število merodajnih faktorjev iz Zagreba ter so bili na njej predloženi najprej trije referati, iz katerih posnemamo, da se tudi v Zagrebu zavedajo važnosti industrije za naša mesta, zlasti za zaposlitev stalno velikega dotoka delovnih moči z našega podeželja. Med drugim je predčan tudi referat o vprašanju industrije z urbanističnega stališča, nadalje referat o delu mestnih podjetij v Zagrebu in o davčnih bremenih posameznih predelov naše države. Po referatih je bila živahna razprava, v kateri je med drugim dejal glavni tajnik Zveze industrijcev iz Zagreba, da je bil velik del štrajkov prirejen iz političnih motivov, nadalje je kritiziral politiko zagrebaških mestnih podjetij ter ugotovil, da je velik del zagrebaških industrij navezan na konsum v vzhodnem delu naše države. Nadalje so v debati zlasti poudarjali potrebo cenene električnega toka za industrijo, potrebo tehnično-gospodarskega načrta za razvoj industrije itd. Anketa je bila kaj zanimiva.

Pridelek poznih sadežev v Sloveniji

Lanska letina je bila tudi za pozne sadeže precej ugodna. Zelja se je pridelalo nad 100% več kot v letu 1937., krompirja, repe in krmske pese za približno četrtino več kot v letu 1937. Samo krmske rastline: detelje in trave so l. 1938. zaostale v celoti za 2% napram letu 1937. V naslednjem navajamo še podrobne podatke o pridelkih poznih sadežev v l. 1937. in 1938:

	Kultivirana površina		Pridelek	
	L. 1937 — l. 1938	v ha	L. 1937 — l. 1938	v stotih
Krompir:				
zgodnji	5.774	6.209	319.575	390.161
pozni	48.824	51.086	2.484.738	3.128.351
ekupaj	54.598	57.295	2.804.313	3.518.512
Fizol:				
medsadež	2.011	2.043	16.080	16.246
ekupaj	—	—	42.108	39.000
Zelje:				
l. pridelek	2.372	3.368	88.885	204.851
etricko	674	778	29.021	44.023
ekupaj	3.046	4.146	117.906	248.874
Repa:				
prašna	821	736	55.088	54.111
strnišna	18.062	18.976	1.259.252	1.561.380
ekupaj	18.883	19.712	1.314.340	1.615.491
Korenje:				
l. pridelek	3.348	3.339	169.989	180.321
strnišna	7.339	8.083	425.566	465.724
ekupaj	10.687	11.422	595.555	646.045
Pesa:				
krma	5.353	5.628	432.222	552.796
Detelje:	38.300	38.380	1.422.872	1.392.456
Travniki:				
	256.628	256.503	6.106.408	5.985.215
Pašniki:				
	195.194	194.439	1.285.696	1.266.385
Skupaj detelje in trave:				
	490.122	489.322	8.814.976	8.644.056

Odlog plačil je dovoljen Kmečki hranilnici in posojilnici v Kamnici pri Mariboru, r. z. o. z. za 6 let od 24. julija 1936 dalje, odlog velja za dolge nastale pred 1. aprilom 1935, obrestna mera 2% od 1. aprila 1935 dalje.

Gospodarstvo

Mariborski proračun 1939-1940

Poročilo fin. ref. g. Fr. Hrastelja obč. svet:

Predpisom, ki smo jih prejeli za sestavo proračuna, smo v celoti ustregli. Je rešen, je v znamenju varčnosti, je izravnal. Sestavljen je tudi tako, da sta občinska uprava in mestna podjetja, ki so pri nas poseben trgovski corpus zase, zaradi predpisov združena v en proračun.

Ce se sedaj ob 20 letnici Jugoslavije spomnimo, kak je bil Maribor leta 1919, moramo reči, da se je njegovo pravo življenje začelo šele v njegovi lastni narodni državi. Prej je bil malo podeželsko mestce, skoroda le predmestje Gradca. V Jugoslaviji pa je napredoval pod vodstvom slovenskih županov v hitrem tempu in se razvil v res čedno mesto, ki svoji domovini tu na meji dela čast. Tudi to je posebnost Maribora, da se je le redkokdaj zgodilo, da so bile proračunske debate le prilika za strankarsko politično borbo, pač pa so večinoma vse proračunske razprave posebno zadnja leta bile stvarne in resne.

Socialno poslanstvo občine.

Naše socialne dajatve za naše uboge in našo dečo znašajo v tem proračunu 4.573.490 din, za 281.720 din več kot lani. Ko bomo gledali v proračunu dohodke, bomo našli, da vse 40% doklade, ki jih ima mestna občina, znašajo komaj 3.424.030 dinarjev, torej za en milijon manj, kolikor da občina v socialne namene. Poleg teh vsot pa najdemo v proračunu tudi še druge vsote tako za brezposelne 850.000 din, ki jih dobivamo ne več iz zbirke za zimsko pomoč, marveč s posebno 10% socialno doklado.

Glede nameštencev je občinska uprava vedno pokazala, da sicer od njih zahteva red in pošteno vestno delo, da jim pa tudi da, kar jim gre, da imajo primerno življenje. Zato je uredila s kolektivnimi pogodbami vprašanje plač, napredovanja in pokojnin delavstva in nameštencev, ki niso pragmatični. Da bodo tudi za starost preskrbljeni in da ne bodo poznejši gospodarji na občini našli v tem oziru praznih blagajni, smo poskrbeli tudi že za posebni pokojninski sklad, za katerega se sedaj sestavlja poseben pravilnik. Mi le želimo, da bi tudi drugod nameštenci bili primerno plačani, ker zadovoljen namešteneč je tudi — zadovoljen državljani in to je tu na meji še posebno važno! V proračunu boste našli tudi posebno vsoto 412.000 din, ki jih moramo doplačevati za delavsko kolonijo, kjer smo oskrbeli 147 družinam njihove hiše in domove. V proračunu so velike vsote za odplačevanje stanovanjskih hiš, kjer občina s primerno najemnino regulira višino najemnin v mestu sploh. Namesto starih barak, ki so 20 let spominjale na vojne čase, smo postavili nove hiše in ljudi v nje preselili, izdatke pa smo seveda morali dati v proračun, da te hiše v letih odplačamo, ker stanovalci jih ne bodo mogli.

Narodno kulturno poslanstvo občine.

Mesta so bila in tudi bodo ostala kulturna središča svoje večje ali manjše okolice. Maribor je od tedaj, ko so narodi vstajali k narodnemu prebujenju, važno kulturno središče Slovencev. Če ne navedemo noben drugo dokaz (saj jih je veliko), zadostuje, da imamo Slovenci iz Maribora svoj prvi dnevniki in najstarejši tednik. Kot izredna postavka za kulturne namene v letošnjem proračunu je končna vsota za definitivno ureditev gradu za muzej v znesku 1 milijon dinarjev in pa 400.000 dinarjev za prostore študijske knjižnice ter 350.000 dinarjev za Vestro, kjer moramo te zaostanke kriti namesto drugih oblastev. To vsoto vzamemo iz prihrankov lanskega leta. Muzejsko društvo, Zgodovinsko društvo in študijska knjižnica so naše lastne narodne ustanove v Mariboru, ki so nam iz preteklih dobe prinesle najlepšo dediščino in vsoto to dediščino hočemo spraviti v primerne prostore. To kulturno žrtev prinaša Maribor svojemu slovenskemu narodu in svoji domovini Jugoslaviji kot znak vztrajnega in uspešnega narodnega kulturnega življenja in delovanja.

Gospodarsko poslanstvo občine.

Občina ima še posebno veliko poslanstvo, da svojim občanom nudi razne ugodnosti, ki bi si jih vsak sam ne mogel oskrbeti. Mislimo na vodovod, kanalizacijo, ceste, elektriko, plinovode itd. Ves ta

težki nalogi. Kar se tiče novega mostu, je to predvsem skrb države in banske uprave. Radevolje bo tudi mestna občina prispevala svoj del, kakor je to zagotovilo že dala, kadar bodo most začeli graditi.

Zavedali se pa moramo, da občina ne dela samo s svojim kapitalom, pač pa da ima tudi kapital, za katerega je treba plačevati obresti. Ta finančna razvaja zahteva letno 5.542.410 din za obresti in odplačilo kapitala. Mestni svet je med letom sklenil najeti dvoje posojil, in sicer za ureditev plinarne, kjer je treba staro napravo izmenjati z novo. 2 milijona din, in za obratno glavnicu MP 5 milijonov din. Mestna podjetja so imela do sedaj to vsoto izposojeno od mestne blagajne, kateri jo bodo sedaj vrnila, pač pa bodo po ugodnejših pogojih dobila to posojilo pri Mestni hranilnici. — Stanje posojil bo v tem letu 67.563.598.35 dinarjev. Mestna občina je bila v času denarne krize, pa tudi sedaj je na glasu točne plačilne.

Naši režijski stroški znašajo za osebne izdatke 12.15% in za materialne izdatke 4.71%. Pri pregledovanju režijskih stroškov drugod vidimo, da imajo večinoma vsa mesta osebno režijo nad 20%. Mi imamo manj število uradništva in do skrajnosti izvedeno varčevanje v občinskem gospodarstvu.

Naši davki.

Kljub raznim novim izdatkom smo mogli proračun uravnovesiti tako, da nismo zviševali nobenih davčnin, taks in uvoznin. Samo eno izpremembo smo napravili, in sicer pri uvoznini za koka. Koks bo v bodoče naša plinarna proizvajala v taki kvaliteti, da res ni potrebe več uvažati ga celo iz inozemstva, kakor se je do sedaj dogajalo. Ker moramo novo napravo v plinarini postaviti kot rentabilno investicijo, ki se sama odplačuje, smo morali tudi za prodajo koka v redu poskrbeti.

Vse drugo glede občinskega gospodarstva občan radi slišijo, le kadar gre za davke, tedaj postanejo bolj slabe volje. Vse mestne davčnine in vse takse v Mariboru znašajo le 30% vsega proračuna, torej mora občinsko gospodarstvo 70% proračuna oskrbeti od drugod, to je predvsem od podjetij, ki sama dajo 56% proračunskih dohodkov občine.

Splošno gospodarsko obeležje Maribora.

Da v letošnjem splošnem poročilu k proračunu načelnim to vprašanje, je vzrok predvsem ta, da se je pred kratkim na sestanku okoliških občin poudarjalo, da okolica ne upa k mestu, ker se boji velike obdavčitve. Poudarjal sem, da le 30% proračunskih dohodkov plačamo z dajatvami in vseh različnih oblikah davkov in taks ter uvoznin. Okoliške občine morajo predvsem le z dokladami gospodariti in te držijo nizko, dohodkov ni in tako tudi ne morejo stalno držati koraka z razvojem mesta. Primerjavo z obdavčitvijo moram dati le z dokladami na direktne davke. Naše doklade znašajo 40%, Koški imajo 90%, Pobrežje ima 41%. Radvanje 45%, Razvanje-Hoče 100%. Studenci 60%, le Kamnica ima 25%, pa to tudi po zaslugi mestne občine, ki ima tamkaj svoj otok, in po zaslugi Mariborčanov, ki kaj radi gredo v Kamnico na okrepčilo. Tega ne navajam, kakor da bi hotel zopet zažeti debato o priključitvi ali ne priključitvi, samo to sem hotel pojasniti, kakšen je dejanski položaj. Izjavljam pa, da so nam ljubši zadovoljni okoličani, kakor pa nezadovoljni občani. Kadar pa bodo hoteli postati zadovoljni Mariborčani, jim bodo naša mestna vrata odprta.

Po naših cenitvah plačajo Mariborčani letno okoli 41 milijonov državnih davkov, banovinskih doklad okoli pet in pol milijona, cestnih doklad 1.672.000 din. Občina pobere 3.424.030 din in še socialna doklada 850.000 din. Poleg teh dajatve dajoje mariborski občani v bednostni fond še nad 1 milijon dinarjev. Letno plačajo torej Mariborčani državnih, banovinskih in mestnih davkov in za bednostni fond banovine blizu 55 milijonov dinarjev davkov.

Iz navedenih števil sledi, da je Maribor za državo, banovino in okraj močno davčno središče, važna postojanka. Svoj delež daje tudi državnemu, banovinskemu in okrajnemu gospodarstvu.

Samo še danes
PRINCEZA ILONA
Film glasbe in petja s
GLADY SWARTHOUT in JOHN BOLES

Jutri premijera največjega filma sežije
in sedanjosti
ROBIN HOOD
KINO MATICA - Telefon 21-24

gospodarski del občine opravljajo pri nas Mestna podjetja. V proračunu vidite, da znašajo stroški za Mestna podjetja nad 50% celotnega proračuna, dohodki pa nad 56% vseh dohodkov proračuna. Iz teh števil samih je najbolje videti, da ta podjetja ne služijo le boljšim življenjskim pogojem občanov, ampak da tudi lajšajo občinski proračun.

Naša javna dela se v tem proračunu prvič delijo. V rednem proračunu imamo dela za vzdrževanje tega, kar že je, v regulacijskem skladu pa sredstva za nove naprave. Za redna javna dela bomo dali 1.485.000 din, za nova pa 1.600.000 din.

Dve večji napravi bodo gotovo zainteresirali vse Mariborčane, o kateri pa ne bodo našli v proračunu nikake vsote, in to sta nova tržnica v Mariboru in novi most.

Za novo tržnico so načrti sedaj gotovi, delajo se že proračuni. Vse to bomo mogli tekom leta predložiti občinskemu svetu in nato nadrejeni instanci v odobritev. Naša naloga bo, da bomo našli sredstva za odplačevanje posojila, ki ga bo to delo zahtevalo, to bo kakih 8 do 10 milijonov. Pripravlja se načrt, s katerim bo omogočeno, kakor upamo, da bomo brez povišanja doklad kos tudi

Delo Glavne kontrole

Objavljeno je poročilo o delu Glavne kontrole, naše najvišje računsko ustanove, v letu 1938. Iz tega poročila je posneti, da je delo v Glavni kontroli zelo naraslo. Število rešenih predmetov je znašalo 1935 152.966, 1936 154.419, leta 1937 158.292 in lani 176.783. Hvalevredno je, da se je število zaostalih, nerešenih zadev v letu 1938 zmanjšalo od 4614 v začetku leta na 1827 na koncu leta (na koncu posameznih let je bilo nerešenih zadev: 1935 1882, 1936 2540, 1937 4614 in 1938 1527. Število vloženih tožb Državnemu svetu je naraslo od 978 na 1102) večinoma o postavitvah, napredovanjih in količinah pokojnin.

Elektrolitični baker

Leta 1938 je bila dograjena pri borskih rudnikih in topilnicah tudi posebna topilnica za baker, kjer je bil z elektroli naš baker rafiniran do skrajnih mej možnosti. Zaradi stavke delavstva elektrolitične naprave meseca septembra niso delale. V juliju se je produkcija začela in je dala že ta mesec 193 ton, avgusta 1371, skupno v letu 1938. 3243 ton. Po pogodbi je kot znano kapaciteta teh naprav okoli 12.000 ton elektrolitičnega bakra letno.

Odhod naše delegacije v Nemčijo je odložen za teden dni. Delegati Narodne banke in ministrstva trgovine ne gredo že 26. t. m. iz Beograda, ampak teden dni kasneje.

Jugoslovanski Shell, d. d., Zagreb. Vpisana sta nova člana uprave dr. Vidan O. Blagojevič, odvetnik iz Beograda, in B. A. Fenwick, ravnatelj družbe The Asiatic Petroleum Co. v Londonu.

A. B. C., trgovska d. d., Zagreb. Računski zaključek za 1938 izkazuje pri glavnici 0.5, bilančni vsoti 1.2 in donosu 0.33 milj. din izgube 1071 dinarjev.

Borze

Dne 26. januarja.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70 do 13.90. Za termine so beležili v Zagrebu: za konec januarja 13.70—13.90, za sredo februarja 13.55—13.75, za konec februarja 13.51—13.71, za sredo marca 13.60—13.80.

Grški boni so beležili v Zagrebu 37.025 do 37.725, v Beogradu 36.90—37.60.

Devizni promet je znašal v Beogradu 8 milij. 483.000 din, efektni pa 2.080.000 din.

Ljubljana — Tečajis primom.

Amsterdam 100 h. gold. 2373.50—2411.50
Berlin 100 mark 1762.32—1780.08
Bruselj 100 belg. 742.25—754.25
Curih 100 frankov 995.—1005.—
London 1 funt 205.50—208.70
Newyork 100 dolarjev 4378.02—4438.02
Pariz 100 frankov 11585.—118.15
Praga 100 kron 150.75—152.25
Trst 100 lir 821.45—234.55

Curih, Beograd 10, Pariz 11.7025, London 20.71, Newyork 443, Bruselj 74.90, Milan 23.30, Amsterdam 239.25, Berlin 177, Stockholm 106.62, Oslo 104.075, Kopenhagen 92.45, Praga 15.15, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.775, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.40, Helsingfors 9.1325, Buenos-Aires 102.25, Sofija 540.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 20. uri

Strast Marlene Dietrich

Demoni zraka

Internacionalna špijonaža v glavni vlogi:

Peter Lorre

Ori vseh predstavah barvasta žala

Vrednostni papirji

Vojna škoda

v Ljubljani 473.25—475.25

v Zagrebu 472 —474

v Beogradu 473.50—474

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. posojilo 99—100, agrarji 60.75—61.75, vojna škoda promptna 473.25—475.25, begl. obvl. 90—91, dalm. agr. 89.25—90.25, 8% Bler. pos. 97.25—99.25, 7% Bler. pos. 92—93, 7% pos. Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. pos. 98—99. — Delnice: Narodna banka 7.750—7.800, Trboveljska 183—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50—100.50, agrarji 61—62.50, vojna škoda promptna 472—474, begl. obveznice 90 do 91, dalm. agrarji 89.50—90.50 (90.25), 4% sev. agrarji 89.50—90 (89.75), 4% sev. agrarji 91.75—92.25 (92), 7% stab. posojilo 97.50 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 224 denar, Trboveljska 175 do 180, Gutmann 35—40 (35), Osl. sladk. tov. 75 do 77.50 (75), Osješka livarna 175 blago, Jadranska plova 350 denar.

Beograd. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100 denar, agrarji 61—61.75 (61.25), vojna škoda promptna 473.50—474 (473.25, 473), begl. obveznice 90.25—90.50 (90.25), dalm. agrarji 89.50—90 (89.75), 4% sev. agrarji 91.75—92.25 (92), 7% stab. posojilo 97.50—99. Delnice: Narodna banka (7.750), Priv. agrarna banka 232 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizprem. Tendence neizprem.

Promet srednji.

Novosadska in somborska borza bošta 27. januarja zaprti.

Živinski sejmi

Svinjski sejem v Ptuj dne 25. januarja. — Prignanih je bilo 180 svinj in 20 prascev, skupno 200 glav, od tega prodanih 59 glav. Cene: prasci od 6—12 tednov stari 110—250 din za komad, pršutarji 7.25—7.80, debele svinje 8—8.50, plemenite svinje 6.50—8.25 din kg žive teže. Prihodnji svinjski sejem bo 1. februarja 1939.

Kreditna banka, d. d. v Murski Soboti ima občni zbor delničarjev 18. februarja ob 15 v prostorih banke.

Izprememba imena. Prokurist jugoslovanske banke v Zagrebu, g. Dragotin Friedmann, je izpremenil svoje ime v Dragotin Mirjevič.

Italijanska zunanja trgovina. V letu 1938 se je v primeri z letom 1937 zmanjšal italijanski uvoz od 13.592 na 10.918 milij. lir, izvoz pa je narasel od 7.858 na 7.930 milij. din, tako da se je primanjkljaj trgovinske bilance zmanjšal od 5.739 na 2.959 milij. lir.

Mednarodni borzni indeksi se je od 14. do 21. januarja 1939 znižal od 60.5 na 59.7. Na posameznih borzah je znašal indeks dne 21. januarja (v oklepajih pojalčki za 14. januar): Berlin 48.1 (47.7), London 58.7 (59.2), Pariz 55.4 (55.9), Bruselj 36.1 (38.2), Amsterdam 51.3 (53.8), Curih 58.0 (58.9), Milan 121.7 (121.3), Stockholm 26.6 (26.8) in Newyork 81.4 (82.5).

Svetovna produkcija svinca. Po angleških statističnih podatkih je lani svetovna produkcija svinca padla od 1.711.000 na 1.657.000, istočasno se je zmanjšala tudi svetovna poraba od 1.741.000 na 1.653.000 ton. Največ svinca so lani proizvedle USA: 355.000 ton, nadalje Avstralija 224.000 ton, Belgija 217.000 ton, Nemčija 190.000 ton in Kanada 188.000 ton. V naši državi je produkcija narasla od 1937 na 1938 od 4.036 na 8.619 ton (cenev angleškega strokovnega tiska znaša samo 8.500 ton).

Film z izredno napeto, zanimivo in zabavno vsebino. Del filma se godi celo v potopljeni podmornici na dnu morja!

Kino Union telefon 22-21 — Ob 16., 19. in 21. uri.

Dolores del Rio - Richard Dix

Vražja mornarja

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Grandiozno in edinstveno filmsko delo in burnih dni ruske revolucije prvikat na filmskem platnu:

Sebastopol

„Na polju pa mitnice stoje...“

Ko vsa Ljubljana še globoko spi, se na njeni periferiji začenja hud in tihi boj. Ta boj traja že leta in leta in njegova fronta se pomika vzdolž mestne meje in obenem z mestno mejo. To mestno mejo stražijo tod ali tam lično zgrajene utrdbe — mitnice. Ponekod so te mitnice podobne kar nekakšnim telefonskim kabinam in iz njih je mogoče slišati tudi udarjanje čevlarskega kopita. Po poti vzdolž mestne meje se iz noči ali po podnevi na kolesu izza ogla izobličijo postava trošarinskega paznika. Zdi se, kakor da je

Ljubljana v obsednem stanju

Tam daleč nekje je Ljubljana, zavita še vsa v meglo, tukaj na Posavju se pa že začenja prva borba za tisto, kar bi naj prišlo tisti dan v ljubljanski želodec. Kakor skrivnostni tank se je vzel iz noči težak mesarski voz, ves obložen z zaklano živino in teleti s prerezanimi vratovi. Vse visi čez ojnice voza, dihi smrtni, ki naj nasiti čez nekaj ur meščanski želodec. Vmes pa pridrobi kot kaka lahka strojnica na gibčnem podstavku mlekarstva čiza s pikiri in lonci, dokler vse skupaj ne zadušijo strahen zvok in ropot tovornega avtomobila, ki je med vse to pridrvel kot kaka motorizirana kolona s svojim polnim tovorom krompirja. Ustavil se je s težavo in se na vse okoli vlegel kot strašno breme prehude konkurence, ki bo kmalu vse drugo ob sebi zadavila.

Dan je še daleč in tam čez polje se Ljubljane v njeni megli še komaj slutiti ne more. Le v prvih bližnjih hišah po polju se prižigajo prve luči. Okoli vsega tega navala in okoli mitnice na cesti pa se morajo sukati maloštevilni

člani armade mitničarjev

in hitro odpravljati ljudi v mesto, ki brni tam nekje v ozadju in ki se prebujajo v svojo dnevno lakoto in nenasitnost. Delo gre hitro izpod rok, kajti nameščenci mestnega trošarinskega urada so izurjeni in tam po cestah in glavnih dovozih z ljudmi in prekupčevalci, ki dovažajo v mesto, ni ravno največ težav. Ljudje so sami tudi že navajeni na paznike in nadzornike mestnega trošarinskega urada. Zlasti ob semanjih dneh je urnost nujna in je morebitna majhna utaja, ki rodi mogoče nekaj krajačarjev »dobičkat«, neizogibna.

Glavni naval s podeželja v Ljubljano se prične nekako ob štirih zjutraj in traja tja do 10. Najhujši je gotovo ob semanjih dneh, to je vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. Tedaj imajo uslužbenci mestnega trošarinskega urada prepolne roke dela. Toda po 10. se naval v mesto nekoliko poleže in čez dan je delo nato precej mirno, če ni kakih hudih in težkih dogodkov na meji ali pa ob stražnici sami. Kajti

fronta je dolga in naporna

Mestna meja je namreč razdeljena v več odsekov. Ti odseki so pa zopet razdeljeni na manjše odseke itd. Z ozirom na važnost dohoda v mesto moramo namreč ločiti glavne in stranske dohodne žile v mesto. Ob glavnih cestah in dohodih v mesto so razmeščeni tako imenovani linijski uradi mestne trošarinske kontrole, ki jih vodijo linijski vodje. Ti vodje imajo dodeljene trošarinske nadzornike, stalne paznike in pogodbene paznike. Ob manjših in manj važnih dohodih v mesto pa so razmeščene tako imenovane ekspoziture, ki so razpostavljene navadno med linijske urade. Ob stezah ali pa iz-

postavljenih mestih pa so postavljene tako imenovane čuvajnice. Tako je celo mesto uklenjeno nekako v verigo teh trošarinskih stražnic. Poleg tega pa so te stražnice v stalni zvezi med seboj še z letničnimi kontrolami in ponoči z nočnimi patrolami.

Služba v teh stražnicah in čuvajnicah in v raznih drugih odsekih ni lahka. Navadno je trošarinski paznik v službi od 6 zjutraj do 7 zvečer prve tri dni v tednu, nato pa je 24 ur prost, nakar ima nočno službo, če je imel v prvem delu tedna dnevno službo. Vsi uslužbenci trošarinskega urada imajo svojo službeno pragmatiko kakor ostali mestni nameščenci. Prav tako imajo svojo bolniško blagajno, pogodbeni pazniki pa so zavarovani pri Pokojninskem zavodu in pri Okrožnem uradu. Organizirani so v svojem strokovnem društvu »Društvo trošarinskih nameščenecov«, ki je staro že nad 30 let, v sedanji obliki pa obstaja že 12 let.

Menda se ne sliši o nikomur toliko poniževalnih izrazov kakor ravno o nameščenih trošarinskih službah. Res je, da ljudje prav neradi plačujejo davke, plačujejo pa jih le, če stoji za njimi višja oblast, na pr. država. Toda v manjšem obsegu te oblasti ljudje ne marajo priznati ali jo pa priznajo le neradi. K temu se v tem primeru priključi še dejstvo, da so si nekatere mestne občine šele pred nekaj desetletji vzele v lastno upravo pobiranje trošarine. Tako je bil trošarinski nameščenec še pred nekaj desetletji zasebni nameščenec, sicer mogoče zaščiten, vendar pa še bolj preziran kot pa navaden izterjevalni organ. Prejšnji zasebni zakupnik trošarine tudi ni imel nobene koristi jemati v službo stanovsko primernih noči. Danes se je pa v tem oziru položaj že zelo izpremenil. Danes imajo vsi trošarinski uslužbenci odgovarjajočo izobrazbo in morajo pri sprejemu v službo opraviti tudi odgovarjajoči sprejemni izpit. To je pa tudi potrebno. Sodobna civilizacija je silno dvignila konzum najraznovrstnejšega blaga in kdor pogleda

razjokana mlekarica morala pomagati na ta način, da je mitničarju ogrizla roko. Baj se je nekemu mitničarju zgodilo celo to, da mu je neka tako razborita mlekarica razgrizla nos. Nič manj bojevit, pa zato seveda bolj krvavi so včasih pripadniki kakšnega mesarskega prevoza in je pač najmanj, kar si lahko mitničar prisodi v zaščito to, da se zateče k državnemu tožilstvu.

Omeniti pa moramo dve drugi ofenzivi na mesto, ki sta s tem v zvezi zelo zanimivi. Ena je že zelo stara in bo seveda trajala še zelo dolgo. V prvi vidni obliki se je pojavila že v letu 1847, ko so se lžanci uprli plačevanju mitnine ljubljanskemu mestu in napadli tedanjo ljubljansko mitnico, ki je bila tedaj tam, kjer je sedaj gostilna pri Češnovarju. Ni še dolgo tega, kar se je ravno po ljubljanskem polju zopet širila ta gonja, saj so nekateri tedaj pri občinskih volitvah agitirali s tem, češ da bo konec plačevanju ljubljanske trošarine, če zmaga njihova skupina. Že v letu 1847 so bili ljudje žrtve demagoške gonje in tako je tudi takoj po zadnjih občinskih volitvah ta demagoška gonja zaspala, brž ko za volivno agitacijo ni bila več potrebna.

Druga ofenziva pa je te vrste: neredko se sliši, da je ravno oni del ob Tržaški in Šmartinski cesti v trošarinskem pogledu najtežji. Z notranjske strani se v Ljubljano »stihotajo« največ notranjskega »brinjeva« in špirita. Na mestni meji se je večkrat streljalo celo iz revolverjev kakor na kaki državni meji.

Toda ob tem vprašanju ne smemo gledati prežalostno na te dogodke, še manj pa bi jih smeli razumeti tako, kakor da se postavlja tukaj mesto v nasprotje s podeželjem. Naš kmet še od daleč ni špekulant, in tiisti, ki namenoma in iz dobičkalne želje krši mestne trošarinske predpise, gotovo ne živi od poljedelstva. Kdor le malo časa opazuje uvoz v mesto, bo lahko takoj spoznal, da se kmet ne upira ob mestni mitnici na mestni meji odra-

Paul Abrahamova
medijozna opera — jutri
premlera v KINO UNION

ROXY

in njeno nepremagljivo moštvo
all 3:1 za ljubezen

Sijajna zasedba: Rozsy Bársony, Hortense Raky, Hans Holt, Oskar Denes, Tibor Halnay in Fritz Imhof

En dan na dvoru v Doornu

Kako živi bivši nemški cesar Viljem, ki je danes 80 let star

Bivši nemški cesar Viljem II. je še zmeraj najbogatejši posestnik Nemčije. Čeprav mu daje Berlin od njegovih 3500 milijonov dinarjev prav pičle obresti, dobiva vendarle več ko zadosti, da more lepo mirno živeti. Njegov grad v Doornu je obširno poslopje z več prizidki in postranskimi poslopji in ga princesa Hermina stalno oskrbuje z vsemi novimi izdelki gospodinjske tehnike. Nič manj ko 35 slug skrbijo za telesni blagor izgnanega cesarja, ki je za svojih 80 let še jako čil in zdrav.

Bere 12 časopisov

Čeprav Viljem II. ne more več sekati dreves, pa jih vendar še precej posadi. Na svojem vrtu ima zbirko jekel take vrste, kakršnih, pravi, da ni več na svetu. Za svoj rojstni dan je dobil dve posebni jelki iz Avstralije in Južne Amerike. Poglavito pa se zanima prejšnjemu za svoje arheološke probleme. V ta namen je ustanovil društvo »Dornsko delovno društvo«, ki mu pripadajo mnogi profesorji iz Nemčije in Holandske. Večkrat se snidejo na njegovem gradu, da imajo svoje učene pogovore. Nedavno jim je cesar predaval o izvoru baldahina in nekoč o najstarejšem kraljestvu v Mezopotamiji.

Odstavljeni cesar se jako zanima za tekoče dnevne dogodke. Na poseben zemljevid zasleduje napredek armad v Španiji in na Kitajskem in prebere vsak dan 12 časopisov vseh jezikov, ki je nanje že več let naročen. Vendar malokdaj govori s kom o političnih zadevah inozemstva. Pravi, da se je njegovo življenje končalo dne 9. novembra 1918 in vse, kar se je zgodilo potem in kar se še dogaja, ne spada več v njegovo področje.

Viljem II. si še vedno jako živahno dopisuje z osebami iz vseh delov sveta. Vsako popoldne se zapre v svojo delovno sobo v stolpu graščine Doorn in narekuje svojima tajnikoma pismo za pismom. Dobiva pa zmeraj manj gostov, občuje le z nekaterimi holandskimi sosedi, ki je njih prijateljstvo v dvajsetih letih preizkusil, in pa s člani svoje družine. Zdjaj pa zdaj ga obiščeta tudi holandska prestolonaslednica Julijana in njen soprog princ Bernard.

On sam gre z gradu le na svoj vsakdanji sprehod skozi vas in včasih se z avtom odpelje na izlet v okolico ali k morju. V kakem večjem

mestu ga že dve leti ni bilo videti in takrat je neko popoldne v Utrechtu pil kavo.

Družinsko življenje

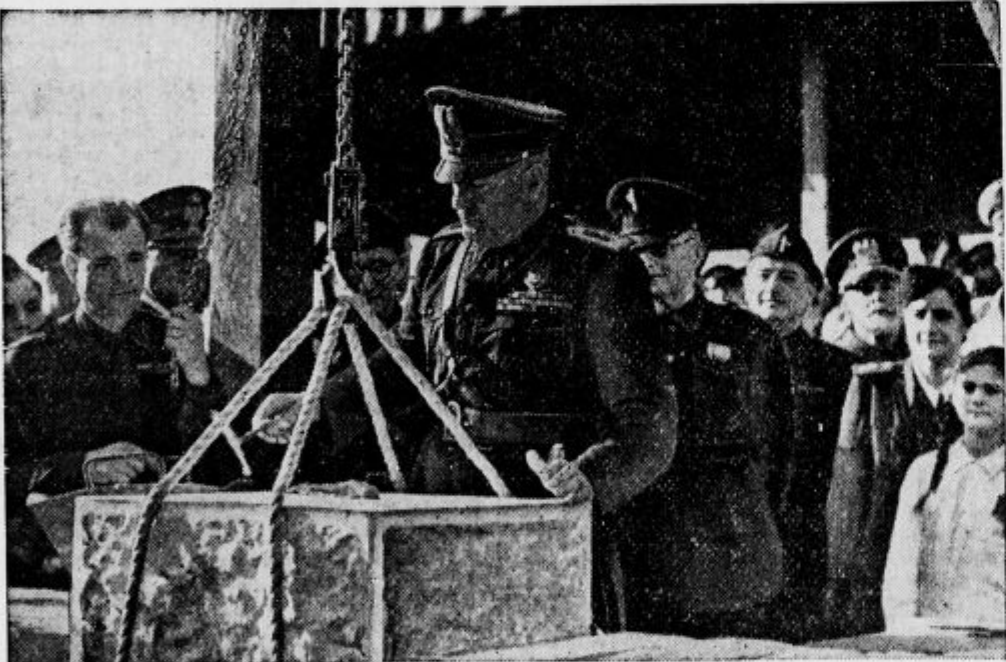
Dnevno življenje bivšega cesarja poteka popolnoma po določenem redu. Vsako jutro se zberejo člani njegovega gospodarstva v hišni kapeli in on jim bere odlavek iz sv. pisma Nove zaveze. Potem skupno zapojejo kitičo kakoga korala in gredo nato k zajtrku. Ostali del jutra se sprehaja in bere časopise. Ob 1 popoldne je kosilo in nato se visoki gospod, zavil v odeje, vleče na stol na terasi gradu. Tu leži eno uro, nato odpravi svojo korespondenco in se pojavi šele pri čaju. Čaj pije navadno v družinski sobi svoje žene in njeni otroci mu delajo družbo. Viljem II. se živahno zanima za vse njihove skrbi in jim zares nado-mešča očeta. Ko se je Hermina hči hotela lani poročiti z nekim navadnim meščanom, dolgo ni hotel dati svojega dovoljenja. Šele, ko je princesa Hermina, ki je jako moderno misleča žena, privolila v zakon, se je tudi on omečal.

Njegovo družinsko življenje je še zmeraj jako živahno. Vedno je v zvezi z vsemi svojimi sinovi in vnuki in posebno mu je pri srcu princ Louis Ferdinand. Kakor znano, je ta princ dolgo časa delal pri Fordu v Ameriki in je zdaj poročnik nemške armade.

V oktobru l. 1938. je stari gospod postal praded. Grška prestolonaslednica, ena njegovih vnukinj, je rodila mladega princa. Ko je ta novica prišla v Doorn, ni vedel Viljem ali bi se smejal, ali bi se jokal. Kar ni se mogel zamisliti v to, da bi bil on, tak mladosten stareček, ki si še zmeraj izbira svoje kravate, kakor bi imel dvajset let, odšel naprej znan po svetu kot praded! Vse, katere je srečal, je plašno izpraševal: »Povejte mi no, ali sem res tako star videti?«

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Mussolini v Guidoniji, ko polaga temeljni kamen za novo cementno tvornico. Zadaž za njim (z naočniki) znani senator Luigi Agnelli, industrije tvornice »Fiat«.

Pismo iz zapadne Amerike

Jakob Cuznar, doma iz Podkorena, je ameriški vojaški umirovljenec v Los Angelesu. Konec decembra lanskega leta je pisal svojemu rojaku o ondostnih razmerah:

Pri nas že od zadnje pomladi tudi kaplje dežja nismo dobili. Vse je zelo suho, zato pa razsajajo grozni gozdni požari vsepovsod tu v južni Kaliforniji, tako da se še sonce včasih ne vidi. Tu v okolici Los Angelesa, zadaj v hribih, je bilo uničenih nad dvesto domov. Tudi so pri nas pogosti potresi: prav zadnji teden v novembru je v Los Angelesu spet nekaj ropotalo in pred dnevi tudi v San Franciscu. Ko bo pa minila ta doba suše in bo začelo deževati, bo pa pretla povodenj, ker bo pridrla voda po pogorelih krajih. Struge suhih rek in hudournikov so za silo zavarovane in škoda, ki jo je napravila zadnja povodenj, po večini popravljena. V ta namen je potrošila zvezna vlada precej milijonov.

Uprav v zadnjem času so začeli odstavljati na tisoče delavcev. Ni niso kaj razveseljevali delavske in gospodarske razmere tu v Ameriki: še veliko milijonov ljudi je brez dela, med zaposlenimi so pa štrajki na dnevnem redu. Je res žalostno, da morajo ljudje trpeti pomanjkanje v bogati deželi, kakor je Amerika. Vlada pač troši in razsipa denar na vse strani — ali kaj pomaga? Vse, zvezna vlada, posamezne države, med temi tudi naša Kalifornija, okraji in mesta: vse je do vratu v dolgu. In zdi se, da tudi med posamezniki ni drugače: vse živi kar tako nekako »na pufe«.

Ni se še pričelo novo leto, toda avtomobilov modela 1939 je že vse polno v prometu, menjajo jih kot ženske klobuke in, kakor rečeno, večidel

gre vse »na pufe«. Lahko je to dobiti, dokler človek dela in vestno plačuje mesečne obroke, toda vse se prekuca, če delo mine in nimaš s čim plačati: odzamejo ti vse, četudi je že na polovico plačano. Tako gre pri nas, dokler gre: živimo res gosposko in potratno tu v Ameriki: skoro vsak delavec se pripelje na delo v svojem avtomobilu. Ob delavnicah in v okolici, kjer je kako delo, so videli čez dan nepregledne vrste avtomobilov: vsak kotiček je z njimi zaseden. Na bolj prometnih cestah v Los Angelesu je pa sploh prepovedano ustaviti se kje z avtomobilom, zato ima človek najmanj sitnosti, če pusti avlo daleč kje zunaj mesta, ako ima v središču kak opravke, in se tja pelje s tramvajem.

Jaz imam zaenkrat še vedno stalno vladno delo, ki je pa še preveč stalno, da moram včasih delati še ob nedeljah. Res sem upravljen do dva in pol dneva mesečnih počitnic, izrabim jih pa ne, tako da imam nabranih še nad en mesec takih dni in ni me vem, kdaj se jih bom poslužil. Poletni čas sem šel ob nedeljah najraje k morju, kamor pride na stotisoče ljudi, da se ondi sončijo in kopeljejo: izgleda kot mravljishče. Pred kratkim sem se peljal na kakih 2000 m visoko goro Wilson. Tam je svetovno znana, največja zvezdarna na svetu. Daljnogled ima 2,5 m v premeru. Izdelujejo pa daljnogled s 5 m v premeru, ki bo nameščen na gori Palomar, nekako sredi med mesti Los Angeles in San Diego. Zrak je tam namreč bolj čist, gora Wilson pa je v bližini Los Angelesa, kjer je vedno dosti prahu in dima, tega zadnjega še posebno zato, ker je tu veliko sadovnjakov, kjer pozimi kurijo, kadar preti slana.

Veliko se je spremenilo v Evropi, odkar sem Vam zadnjič pisal. Tudi na ameriškem političnem nebu ni ostalo brez sprememb. Demokrati so še

vedno v večini, toda zgubili so pri zadnjih volitvah mnogo sedežev, ki so jih zasedli republikanci. Nekaj nenavadnega se je pa pripetilo ob zadnjih volitvah v Kaliforniji. Volili smo državnega guvernerja. Do sedaj so tu vedno vladali republikanci, zdaj je bil pa po 40 letih prvič izvoljen demokrat. Šlo je pa ob tej priliki še za drugo reč. Za to namreč, ali naj dobi vsak nad 50 let stari Kalifornijčan (Kalifornijčanka) tedensko 30 dolarjev pokojnine, da se izločijo od dela vsi starejši ljudje in pridejo do kruha mlajše moči, med katerimi zaradi nezaposlenosti silno naraščajo hudododelstva. Začetek bi seveda morala financirati država: dala bi tiskati v ta namen poseben denar, na to bi se pa nekako samo izplačevalo, ker bi moral vsak prejemnik tega denarja pritisniti za vsak prejeti dolar znamko za 2 centa pravega denarja, in ta denar bi ostal v prometu le toliko časa, da bi bilo pokritih z znamkami 100 odstotkov pravega denarja. Ta načrt pa je pri volitvah propadel, ker bi bil spravljen brez dvoma državo Kalifornijo v bankrot. Toda pristajši tega načrta ne mirujejo: imajo svoje klube ustanovljene po vsej deželi in vsak član prispeva mesečno po 25 centov za nadaljnjo propagando, da se razpišejo za ta načrt nove volitve. Do tega lahko pride v Ameriki, če to zahteva 100.000 upravičenih volivcev. Tako smo imeli v Los Angelesu pred par meseci posebno glasovanje o tem, ali naj se odstavi tukajšnji mestni župan, čigar doba preteče šele čez par let. Prišli so namreč na sled velikim neredom po raznih mestnih uradih. Pri glasovanju je dobil župan Shaw (Mayor Shaw je a Big Liare — župan šav je velik lažnik, je bila parola) hudo hro in njegov naslednik zdaj odslavlja iz mestnih služb nepošteno uradnike, med katerimi je tudi — policijski načelnik.

Kitajske in japonske ženske v prijateljstvu. Navzlec vojni med Kitajsko in Japonsko se v Pekingju ženske obeh narodov lepo razumevajo in se skupno igrajo žogo.

Droline novice

Koledar

Petek, 27. januarja: Janez Zlatousti, cerkveni učnik.

Sobota, 28. januarja: Prik, Neže; Peter Nolaško, spoznavalec. Prvi krajec ob 16. Herschel napoveduje lepo vreme.

Osebnosti

40 letnice poroke sta te dni praznovala na Lokah pri Zagorju ob Savi g. Alojz in Matilda Pfeifer. Zelimo jima še mnogo let v sreči in veselju!

Dajec
LJUBLJANA
PASAZA
NEBOTIČNIKA

Sodobni jugoslovanski skladatelji so osnovali pred kratkim društvo, ki priredi v petek, dne 27. t. m. v Parizu koncert jugoslovanske simfonije glasbe pod taktirko Stevana Hristića, bivšega ravnatelja belgrajske opere. Spored obsega orkestralne skladbe Hristića, Dobronića, Slovenskega, Škerjanca in Bravničarja ter prične ob 21.30 zvečer. Oddajajo ga pariške radiofonske oddaje postaje Paris PTT (na valu 431 m), Marseille PTT (val 400 m) in Grenoble (val 514 m) ter opozarjamo občinstvo na ta prvi simfonični koncert naših skladateljev v tujini. Spored bo izvajal eden najboljših pariških orkestrorov, Orchestre national de Paris.

Slovenska dijaška zadruga, nepolitično ekonomsko društvo vseh slovenskih visokošolcev v Pragi, stopa letos v svoje 20. leto. Na rednem obnem zboru dne 20. januarja, je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Jakopič Vekoslav, cand. ing., podpredsednik Zupan Ivan, cand. ing., tajnik I. Zakelj Vladimir, cand. ing., tajnik II. Jenček Ladislav, stud. ing., blagajnik I. Majhen Maksimilijan, cand. ing., blagajnik II. Kolbič Gabrijel, cand. um. akad., blagajnik III. Pančič Ivan, stud. ing., gospodar Toplak Franc, stud. ing., revizorja Jurčič Stane, cand. ing. in Kovač Vilko, cand. ing. Ob tem jubileju se zadruga še prav posebno zahvaljuje vsem svojim dobrotnikom, ki so jo s svojimi darovi podprli v njenem nesebičnem delu in s tem gmočno pomagali slovenskim visokošolcem. Novoizvoljeni odbor prosi slovensko javnost, da zadrugu tudi v bodoče ne pozabi in s prispevki na tekoči račun Ljubljanske kreditne banke št. 10.509 podpira njeno delo.

Telefon na Remniku. Vendar se je spomnila pošta uprava, da smo ob meji tudi državljani iste vrste ko drugod ter dala napeljati telefon, ki je bil zelo potreben. Ta se bo otvoril v nedeljo ob četrta na 10 na pomožni pošti na Remniku! Vsem javna zahvala, ki so kaj storili v tej smeri, obenem pa tudi prosimo, da se pripomorejo do nadaljnega napredka v gospodarskem in kulturnem oziru. V nedeljo, 29. t. m. se torej lahko javite na telefon ter pokličete Remnik!

— Namesto venca na grob blagopokojne gospe Haukove sta darovala rudniški obratovodja g. Widra z gospo za Vincencijevo konferenco v Trbovljah 100 din v prid revni mladini.

BOUVIER
VINO V STEKLENICAH
GORNJA RADGONA

Nalepne propagandne znamke XIX. ljubljanskega velesejma so izšle v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem in francoskem jeziku. Izdelane so zelo lepo po osnutku avtorja g. Borisa Raceta, diplomiranega tehničarja iz Ljubljane. Uprava Ljubljanskega velesejma prosi trdke, da se teh znamk poslužujejo in jih na željo takoj brezplačno dostavi.

Kinoobiskovalcem. Dravska finančna direkcija je izdala s št. 1469-V z dne 13. 1. 1939 odlok, ki se glasi: »Kinoobiskovalci dravske banovine se opozarjajo, da morajo pri posetu kinematografskih predstav zasesti svoja mesta dočno po označbi na vstopnicah, sicer se krši finančni zakon ter se ob vsaki ugotovitvi takega prestopka mora predpisati kazen. Dravska finančna direkcija.« — Zdrženje kinematografskih podjetnikov dravske banovine v ljudno opozorja cenj, kinoobiskovalce, da ta odlok upoštevajo.

Vreme. Jugoslavija: Prevladuje oblačno in megleno vreme po vsej državi; samo tu in tam je nekoliko jasno. Dežuje v okolici Ljubljane, Mostarja in Podgorice, a sneži na visokih

Kaj pravite?

Moda je res muhasta. Včasih so se mestni izprijenci delali norca iz naglavnih rut, pošteni in pametni ljudje pa so videli v rutah lepo in praktično pokrivalo. Marsikatera ugledna mestna gospa je tudi v prejšnjih letih, kakor še sedaj, nosila ruto ali šerpo. Toda mestne gospodične in druge gospe, zlasti pa največ take, ki so prišle z dežele in so bile komaj nekaj časa v mestu — nak, da bi one nosile naglavno ruto, to pa ne. In kaj je ponavadi prinesla, ko je obiskala svoje domače na deželi: klobuk, pa naj bi bil še tako neokusen.

No, dandanes je višek mode, s katerim se kraje mestne gospodične — ruto. Nake gospodične, ki tako rade posnemajo vse, kar prinese tujina, seveda ne vedo, da je bil v Parizu ta dernier cri — prav slovanska moda, to so rute, kakor jih nosijo slovanske kmetice po vsem svetu, pa naj bo to v Rusiji, pri Čehih, kje drugod, ali pri nas v Sloveniji. Lepa reč: pri nas nosijo ženske od davnaj rute, muhasta moda jih je za eno leto posnela, takoj po njih pa naša mestna dekleta in gospe. Tako pol ima moda. Zelo domoljubna pa je, če bodo mestne ženske še nosile rute, ko jih ne bo več predpisovala pariška moda! Za one nake žene in dekleta, ki se ne oblatijo po vsakoletni ali vsakomesečni modi, pa vemo, da bo zanjo naša naglavna ruta še vedno veljala, kakor nekdo, tako tudi v bodoče.

planinah v Bosni. Toplota se je znižala povsod v notranjosti, a zvišala na Primorju. Najnižja temperatura Plevlje —5, najvišja Ercegnovi +15 stopinj. — Napoved za danes: Oblačno in deževno v zahodnih krajih, deloma oblačno nad vzhodno polovico z jutranjo meglo. Sneg v planinah. Zvišanje toplote v zahodnih krajih.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Frans-Josefa« grenčice.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 25 t. m. je objavljen »Pravilnik o notranjem gospodarstvu s šolsko imovino in o uporabljanju posebnih dohodkov v državnih gospodinskih solah in tečajih in v državnih učiteljskih solah«.

— Vojne invalide, ki so aktivni državni nametniki (ne dnevnariji), pozivamo, da nemudoma predložijo v sodno overovljenih prepisih vsa svoja izvršljiva rešenja po invalidskem zakonu iz leta 1929 pristojnim krajevnim odborom Združenja vojnih invalidov, ti pa naj jih do 5. februarja 1939 pošljejo Oblastnemu odboru v Ljubljano zaradi prevedbe na invalidske prejemke od 1. aprila t. l. naprej v smislu nove invalidske uredbe. — Oblastni odbor U. V. I. v Ljubljani.

— Za sezonske delavce. Kraljevska banska uprava dravske banovine pojasnjuje na razne intervencije, prošnje in povpraševanja, da za enkrat še ni dana prilika zaposlitve za sezonske poljedelske delavce v Nemčiji in drugih državah, ker se pogajanja glede določitve kontingenta s posameznimi državami še niso pričela. Opozarjajo se zato zainteresirani, da se zaradi sezonskih poljedelskih del izven naše države ne obračajo na oblasti in druga mesta vse dolje, dokler ne bodo izdana navodila ne samo o tem, koliko in kakšnih delavcev je treba, temveč tudi, kam se je za delo obrniti. — Iz pisarne kraljevske banske uprave dravske banovine.

— Zalostna smrt nasilneža. V Vareji št. 61, občina Sv. Vid pri Ptuj, se je odigrala žalostna, katere žrtev je postal Kodrič Jožef, posestnik, star 38 let. Kodrič je bil silno močan in izredno nagel jeze, vedno pripravljen za prepir s komurkoli. Zaradi različnih protizakonitih dejanj je bil že blizu dvajsetkrat kaznovan. Najdaljša kazen je bila dveletna ječa, ki jo je pred več kot desetimi leti prestal v Lepoglavi. Navadno je nosil s seboj nož ali tudi sekirico, s katero je rad klical na korajžo, posebno kadar je izpraznil vse litrov dogrega haložana. Te dni je že zjutraj grozil svojemu sosedu Mlakarju Janezu, katerega je sovražil zaradi meje. Popoldne pa je precej vinjen prilomastil v njegovo hišo, zgrabil je priletlega gospodarja, ga vrgel na tla ter ga začel daviti. Na očetov klic na pomoč je prišel Mlakarjev sin Franc in treščil s toporiščem očetovega napadalca po glavi s tako silo, da mu je zdrobil lobanjo. Kodrič se je takoj onesvestil, vendar je še živel do naslednjega jutra do 2. Umrl je na vozu, ko so ga peljali v bolnico skozi občino Leskovec, župnija Sv. Andraž v Haložah.

Dr. Ivan Tertnik - 80 letnik

V najožjem družinskem krogu obhaja danes 80 letnico življenja gospod dr. Ivan Tertnik, profesor v poklju. Rodil se je 27. januarja leta 1859. V Spodnji Šiški. Ljudsko šolo je obiskoval v Ljubljani, nakar je vstopil v ljubljansko gimnazijo in maturiral z odliko l. 1877. Po gimnazijskih študijah se je posvetil klasični filologiji ter študiral na Dunaju in potem v Gradcu. Promoviran je bil za dr. filozofije v Gradcu l. 1890., nakar je nastopil službo kot suplent še istega leta v Mariboru, kjer je služboval do leta 1898. Tega leta je bil premeščen kot profesor na gimnazijo v Celju. V Celju je poučeval samo tri leta, nakar so ga dodelili II. drž. gimnaziji v Ljubljani, ki je bila tedaj v Waldherrjevi hiši v Beethovnovi ulici. To je bilo leta 1901. Od tega leta pa do svoje upokojitve l. 1924. je služboval na tem zavodu. Ne da se skoraj dognati, koliko študentom je gospod profesor vtepal v glavo ritem Ovida in Horaca. Bil je mož reda in natančnosti. Če si ga bliže opazoval, si se naučil tudi kaj koristnega za življenje.

K proslavam maturitetnih obletnic ga je zelo težko dobiti. Pravil mi je nekoč ravnatelj uglednega ljubljanskega denarnega zavoda, da ga je stalo veliko truda, preden je pregovoril g. profesorja, da se je udeležil njihove tridesetletnice. Potem se je pa izvedelo, da je bil g. profesor s proslavo zelo zadovoljen. Izrazil se je, da se nasmehal za dolgo, dolgo let.

Kot učitelj je bil ljubljanski strog in natančen, ali v prsih mu je utripalo dobro in usmiljeno srce. Kronika ne piše, kolikim dijakom je g. profesor gmočno pomagal, ali vsak posameznik se s hvaležnostjo spominja, kolikokrat ga je podprl v stiski. Za primer, kako je znal družiti pravičnost z dobroto, naj služi tole: Svoj čas je bil za črnostitev od šolnine potreben red »povoljnost«, za-

»Do zadnjega prostora je vse razprodano.«
»Pa mi dajte tisti prostorček!«

dostno je bilo premalo. G. profesor je imel učenca, ki je bil sicer priden in stremiliv, le nemščina mu je delala preglavice. Pa mu je ob sklepu semestra dejal: »Povoljnega reda vam ne morem dati, ali tu imate 40 kron, pa si plačajte šolnino!«

Zimo in pomlad prebije g. profesor po navadi v Ljubljani, poletje in doberšen del jeseni — če je dolgo toplo — pa v raju Slovenije, na Bledu.

Ob njegovem visokem življenjskem jubileju mu vsi njegovi učenci kar najiskrenejše čestitamo, želeč mu, da bi dočkal tako čvrst in zdrav, kakor je bil do sedaj, skrajnih mej človeškega življenja.

Po državi

• Stare hrvatske grobove so odkrili. Iz Splita poročajo, da so kmetje, ki so kopali v Glavičini, našli stare grobove, v katerih so našli bakreni nakit in več kamnitih kipov. O tem so obvestili upravo »Bihača«, društva za raziskovanje hrvatske zgodovine, ki je takoj poslala v Glavičino strokovnjake. Pregledali so grobove in ugotovili, da gre za grobove iz starohrvatske dobe, iz katere so tudi nakiti. Te grobove so odkrili pet kilometrov južno od mesta, kjer so lani odkrili 120 starih hrvatskih grobov.

• Naš aluminij za Japonsko. V Šibenik je priplul parnik »Cortolazzo«, last tržaškega Lloydja, na katerega bodo naložili enajst vagonov aluminija iz tovarne v Lozovcu. Aluminij je prodan na Japonsko.

• Zanimanje tujega kapitala za nafto v Medmuru. Še par let išče v Medmuru nafto »Panonija« delniška družba. Preteklo jesen so ponovno začeli vrtati na različnih krajih in povsod so našli na večje množice nafte. Za to nafto se je začela zanimati neka nemška skupina, ki je pripravljena, da vloži v to podjetje večji kapital za nadaljnje iskanje nafte. »Panonija« je ustanovljena z glavnico šestih milijonov dinarjev, sedaj pa je sklenjeno, da se glavnica poviša na deset milijonov. Nove delnice bi odkupila nemška skupina, ki bo dala na razpolago najmoderneje stroje. Obenem bodo zgradili tudi rafinerijo.

• Smrtne nesreče svetnika gradbenega ministrstva. Na cesti Kragujevac-Topolja se je zgodila huda avtomobilska nesreča. Svetnik gradbenega ministrstva Hranišev Kovačević je bil s svojo ženo in z ravnateljem tovarne letal »Ikarus« inž. Stanisavljevičem na nekem avtomobilu v Kragujevacu. Ko so se vračali, se je avtomobil, ki je vozil z veliko hitrostjo, na nekem ovinku prevrnil. Kovačević je bil takoj mrtev, njegova žena in Stanisavljevič pa sta bila k sreči lažje ranjena. Avtomobil je šofiral inž. Stanisavljevič. Pokojni Kovačević je bil šele 40 let star in je bil zelo sposoben uradnik. Kot pravni referent gradbenega ministrstva je sodeloval pri zakonskem predlogu o pooblaščenih inženirjih, ki se smatra za njegovo delo. Sodeloval je tudi pri načrtu zakona o elektrifikaciji. Za svoje zasluge je bil že večkrat odlikovan. Za njim žaluje poleg njegove družine veliko število prijateljev in znancev, ki so cenili njegove sposobnosti.

• Vlom v cerkev v Krapinskih Toplicah. V župno cerkev v Krapinskih Toplicah so te dni vlomili neznanzi zločinci. Odnesli so kelih in ciborij v skupno vrednosti 9000 dinarjev. Kakor je preiskava dognala, so vlom zagrešili neki mlajši moški, ki so jih videli hoditi okrog cerkve.

• Uboga starka pod lokomotivo, ostala živa in zdrava. Na kolodvoru v Koprivnici na Hrvatskem je strojevodja Grbac z lokomotivo premikal vagon. Ko je vozil čez podvoz, je zapazil na progi žensko, ki je nekaj iskala. Začel je takoj piskati, obenem pa zaviral lokomotivo, vendar pa je lokomotiva podrla žensko, ki je padla med tračnice. Lokomotiva se je k sreči ustavila tako, da tender ni peljal čez njo. Strojvodja je bil prepričan, da bi izvel izpod lokomotive razmesarjeno truplo, bil pa je vesel preenečen, ko se je ženska sama z raztrgano obleko splezila med zadnjimi kolesi izpod lokomotive in dejala: »Nikar se ne peljite naprej, pod lokomotivo je še moj čevlji.« Ženska je 70 letna Veronika Križan. Imela je na nogah moške čevlje, ki so ji bili preveliki in se ji je en čevlji sezul, pa nanj kljub strašnem trenotku ni pozabila. Starka je povedala, da so ji pri prehodu čez progo padli na tla štirje novci po 25 par. lakala jih je in ker je gluha, ni ališala, da prihaja lokomotiva. Sedaj je zadovoljna, da je vsaj dobila svoj čevlji nazaj. Žal ji je samo za raztrgano obleko.

• Volkovi vdrl v hlev. Te dni so v vasi Krezluku pri Jajcu navali volkovi na hlev posestnika Vranca. Vdrl so vrata in v hlevu poklali sedem ovac in mlado kravo. Kmet je poklical na pomoč gozdnega čuvaja, ki je parkrat ustrelil in tako pregnal volkove. To že čestiti, da so se volkovi pojavili v tej vasi.

• Našlemljeni roparji odesli 200.000 dinarjev. Ze večerjamo kratko poročilo o drznem roparskem napadu v Dubravici pri Klanjcu na Hrvatskem. Trije našlemljeni roparji so vdrl v trgovino premožnega trgovca Antona Baršića in odnesli 200.000 dinarjev in več dragocenosti. Baršić je ravno hotel zapreti trgovino, ko so se pojavili med vrati trije našlemljeni moški. Preprič je ugasnil petrolejke v trgovini. Z namerjenimi samokresi so zahtevali denar. Ko je Baršić hotel klicati na pomoč, so se roparji vrgli nanj in ga zvezali. Medtem so se odprla vrata in v temno trgovino je stopil Baršićev sosed Kralj. Roparji so zvezali tudi njega in ga vrgli poleg Baršića na tla. Nato so od Baršića z grožnjami zahtevali, naj jim izroči ključ od blagajne. Ko je Baršić izjavil, da nima nobenega denarja v hiši, so roparji začeli preiskovati trgovino. Ker niso našli denarja, so se spet vrgli na Baršića in ga začeli pretepsti. Pri tem jih je zmotil neki kmet, ki je stopil v trgovino. Tudi tega so roparji zvezali. Enaka usoda je doletela tudi tretjega kmeta, ki je kmalu nato prišel v trgovino. Ko Baršić kljub novemu mučenju ni hotel povedati, kje ima shranjen denar, so mu trije zvezani kmetje, ki so se bali za svoje življenje, prigovarjali, naj pokaže roparjem skrivališče denarja. Končno je Baršić povedal, kje je denar. Roparji so vzeli vee denar, ki so ga našli, okrog 200.000 dinarjev, hranilno knjižico in več dragocenosti ter so s plenum zapustili trgovino. Zvezani kmetje so začeli vpiti na pomoč. Prihiti so sosedje in jih razvezali. Čeprav je več kmetov takoj zasledovalo roparje, jih niso več dohiteli. Tudi orožniki so takoj nastopili in zasledovali roparje, toda doslej brez uspeha.

• Zagonezna smrt stareca. Te dni so bli delavci iz Bukina na polje, da bi pripeljali domov koruzovno. V velikem kupu koruzovne so pa našli truplo neznanega starega moža, ki je že razpadlo. Občinski zdravnik je preiskal truplo in si našel nobenih zunanjih znakov kakega nasilja. Zato so dijali, da je starček zmrazil. Ni pa izključen zločin. Starček je moral ležati v koruzovni še mesec dni.

• Svojo ženo vrgel v vodo in jo nato rešil. V Srbobranu je kmet Todor Aleksandrovič vrgel svojo ženo, od katere je bil ločen, v vodo. Ko se je žena že potapljala, je kmet skočil za njo in jo rešil. Na policiji je Aleksandrovič izjavil, da

Ljubljana, 27. januarja

Gledališče

Drama: Petek, 27. jan.: zaprto. — Sobota, 28. jan.: »Žene na Niskavuriju«. Izven. Znižane cene. — Nedelja, 29. jan., ob 15: »Pikica in Tonček«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene; ob 20: »Upniki — na plan!« Izven. — Ponedeljek, 30. jan.: zaprto. — **Opera:** Petek, 27. jan., ob 15: »Boris Godunov«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 15 din navzdol. — Sobota, 28. jan.: »Frasquita«. Red B. — Nedelja, 29. jan., ob 15: »Roxxy«. Izven. Znižane cene; ob 20: »Gioconda«. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 30. jan.: zaprto.

Radio Ljubljana

Petek, 27. jan.: 11: Solška ura: Svetosavska proslava (Brezp. učiteljski abiturienti). — 12: Naša pesem (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Češki, slovaški in ukrajinski napravi (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Zenska ura: Delo kmetke gospodnje v zimskih mesecih (ga. Franja Brodar). — 18.20: Pesmi Josephine Bakerjeve (plošče). — 18.40: Francoščina (g. dr. Stanko Lehen). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20: O jazzu v besedi in zvoku (g. Vladimir Golob). — 20.30: Koncert. Sodelujejo: gdč. Sonja Ivančič in Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 27. januarja: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 21 Orkestralni koncert, 22.15 Kavarniška godba — Zagreb: 20 Komorni koncert, 20.30 Debussy-Ravel, 21.30 Laha glaba, 22.20 Plesna glaba — Praga: 19.25 Vojaška godba, 20.30 Narodne pesmi, 21.10 Simfonični koncert — Sofija: 19.30 Opera — Varšava: 19 Zabavna glaba, 21 Zbor, 21.15 Filharmonični koncert — Budimpešta: 20.20 Orkestralni koncert, 22 Godalni kvartet, 23.10 Ciganski orkester — Trst-Milan: 17.15 Glasbena ura, 21 Simfonični koncert — Rim-Bari: 21 Opereta — Dunaj: 20.10 Koncert po željah — Hamburg: 20.10 Policijski večer — Köln: 20.10 Italijanski koncert — Frankfurt: 20.15 Komorni koncert — Stuttgart: 20.10 Simfonični koncert — Beromünster: 19.40 Plesna glaba, 20.10 Igra, 21.05 Orkestralni koncert, 21.50 Komorna glaba.

Prireditve in zabave

Prosvetno društvo Trnovo v pripori v nedeljo, 29. januarja ob 8 zvečer na društvenem odru veseloigrs e petjem v treh dejanjih »Moč uniforme«. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne.

Predavanja

Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek 31. januarja predava v Mineraloški predavalnici univerze g. prof. Miroslav Adlešič o temi: »Sodobni problemi akustike«. Predavatelj bo v lahko razumljivi obliki podal oris najnovejšega razvoja akustike v zvezi z glasbo. Predavanje bodo spremljali eksperimenti in diapozitivi. Začetek ob 18.15.

Sestanki

Fantovski odsek Trnovo bo imel prvi ob 8 zvečer redni sestanek s predavanjem g. prof. Kosijskega.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Terezike na Kodeljevem. Jutri, 28. t. m. je v cerkvi sv. Terezike na Kodeljevem prvi celodnevno čiščenje. Najsvetejše se izpostavi ob pol 6 zjutraj, nato bo takoj masa. Druge mase so še ob 7, 8, 9, 10 in ob 11 dopoldne. Ob 8 bo kratek govor o Kristusu Kralju, nato pamaša z ljudskim petjem. Zvečer ob pol 6 govor, nato pete litanije Srca Jezusovega, zahvalna pesem in blagoslov. Dopoldne se bodo po določenih urah vrstili verniki s Kodeljevega, Stapanje vasi, Hrušice in Bizovika. Popoldne pa se bodo vrstili po določenem eporedu dečki in fantje ter razne organizacije iz Mladinskega doma. Vabimo pa tudi sotrudištvo in druge vernike naj pridejo z nami molit. To celodnevno čiščenje naj bo po navodilu našega škofa duhovna priprava za bližajoči se mednarodni kongres Kristusa Kralja.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska c. 4 in mr. Bahinec ded, Rimska cesta 31.

je bil zaradi nezvestobe svoje žene ves obupan. Ko sta šla z ženo čez most, mu je nenkrat prišlo na misel, da bi ženo vrgel v vodo in si nato tudi sam vzpel življenje. Ko pa je videl, da se žena že potaplja, je skočil za njo in jo rešil. Sedaj je vesel, da je žena ostala pri življenju. Kmeta so zaprli.

• Ženo umoril in jo pribil v krsto. V vasi Podmilacij v Bosni so odkrili grozen zločin. Premožni kmet Jozo Dojda, vdovec s petimi otroki, se je pred osmimi meseci poročil z mladim dekletom iz Hercegovine. Starec je bil na mlado ženo ljubosumen in jo je večkrat pretepal. Pred nekaj dnevi je Dojdova žena nenadoma umrla in so jo pokopali. Ker pa je Dojda kupil krsto še pred smrtjo svoje žene, so oblasti začele sumiti in so dale odkopati truplo. Ko so odkopali krsto, se jim je nudil grozen prizor. Truplo je bilo z velikimi žebli pribito h kreti in je imelo veliko ran. Takoj je bilo jasno, da je Dojda svojo ženo umoril in truplo nato pribil v krsto. Preiskava je dognala, da je Dojda tudi svojo prvo ženo umoril.

• Nesrečno žganje zopet zakrivilo smrt žloveka. V Topusku so prišli trije hrvatski kmetje in tam nakupili po trgovinah svoje potrebščine. Ko so vse opravili so šli seveda v gostilno in so tam popili dva litra in pol žganja. Nato so se napotili proti domu. Med potjo sta se dva kmeta — Čučković in Milošević — sprla in je Čučković opsoval Miloševićevo mater. To je Milošević tako razkačilo, da je udaril Čučkovića s tako silo po glavi, da mu je izbil oko, odbil del nosa in uho. Čučković je v bolnišnici podlegel poškodbam. Milošević je zločin priznal in izjavil, da ne pušči, dokler bo živ, da bi kdo psoval njegovo mater.

Anekdota

Pri Edgarju Wallaceu se je pojavil mož in pripovedoval: »Bral sem neki Vaš roman, ki je bil tako napet, da nisem mislil na uro in sem prišel prepozno v urad. Nato mi je moj gospodar odpovedal. Kaj naj sedaj storim?«

Wallace je vstal, šel k omari, vzel iz nje novo knjigo in jo izročil možu s pripkljivim nasmehljam: »To je moje najnovejšo delo,« je dejal. »Če boste to brali, boste čisto pozabili, da Vam je Vaš gospodar odpovedal.«

Ljubljana

Na trgu prodajajo zdravilne rože in zelišča

Ljubljana, 26. januarja. Na svetu je mnogo skrivnosti, o katerih nič ne ve šolska učenost, kakor pravi Shakespeare in po katerem ponavljajo tudi Cankar. Res je tako in mi možje, ki se včasih na vse zgodaj po zajtrku temeljito primarujemo, ko nam naše žene ali matere ali sestre postrežejo s čajem, grenkim bolj kakor sleherni pelin, ne vemo, kje so naše ženske vzele to grenkobo, s katerim hočejo prepoditi naš prehlad, ozdraviti naš želodec, pregnati naš glavobol ali pomiriti naše živce. Po trdnem mnenju naših žensk so za to zdravljenje najbolj primerni in najbolj zdravljeni in tudi najbolj poceni razni čaji. Mi možje se smejemo, ker smo šolsko izobraženi in smo trdno prepričani, da za vse to pomaga najbolj prav tako kozarec tople vode, po domače rečeno kropa, toda ženske trdijo, da morajo biti v topli vodi kuhane tudi razne zdravilne rože ali zelišča. Vprašanje je, če nimajo ženske nemara bolj prav.

Lekarne in drogerije prodajajo — morda strokovno bolj izbrane in bolj čiste zdravilne čaje in zdravilna zelišča, — toda na trgu je vse bolj po domače. Tukaj je kakšnih osem ženic, ki so se utaborile pred Kresijo in slehernega gospodinja, ki ima bolnega svojega človeka, pride na ta trg ter se posvetuje s to ali ono prodajalko, kaj bi bilo najboljše za to ali ono bolezen. Če si bolan na pljučih, prodajalka odgovori: »Najboljši za pljuča je čaj iz planinskega mahusa. Dobili pametne nasvete, da je dobro imeti vedno nekaj ajbeža pri hiši, ki je v času dober proti slehernemu prehladu. »Tavžent rože« pa so dobre menda proti vsem boleznim. Dobre so, če so namočene v špirtu, dobre so v čaju, dobre so proti otroškim boleznim kakor proti prehladu prebavi in dobre so tudi proti jetiki, raku in drugim hudim boleznim. V era v to svetlo, ki jo je po naših gorskih pašnikih več kot dovolj, je med narodom zelo stara. Še danes, če potožiš kakšni stari ženci, da te kje kaj boli, ti bo odgovorila: »Tavžent rože ti bodo pomagale. Te pij.« Glavne zasluge pa ima čaj iz

tavžent rož baje za čiščenje krvi. Proti žolčnim kamnom pomaga plavi regrat, za mehur je dober rman, janceve rože so tudi priporočljive za čiščenje krvi. Čudovita roža, ki so ji dali ime »dobra misel«, pa je baje dobra proti kašlju. Tu je robje, ki ima v znanstveni botaniki drugačno ime, pa je baje dobro za želodec in povzroča dober apetit. Baje ga mesarji radi narežejo med klobase, ali ga dodajo drugim prekajenim izdelkom, da je meso potem bolj okusno. Tudi grenkulje ni zametavati, ker je izvrstna za želodčne bolečine. Bezgovih in borovničnih jagod ni zametavati. Sploh pa je staro sredstvo za čiščenje ust in za lep svež duh pri dihu slavno znani žajbelj, ki ga je na trgu več kot dovolj. Rožmarin v čaju je dober za živce, mesarji pa ga uporabljajo, kadar sušijo špeh, da špeh lepše diši. So na trgu strokovnjakinje, ki spretno zmešajo ta zdravilna zelišča, katerim pa nikoli ne pozabijo dodati pljučnika in lupuha in to priporočajo kot zdravilo za pljučnice, proti prehladu, proti angini, kašlju kot univerzalno sredstvo. Nekaj resničnega bo že na tem. Saj tako so nas učile naše matere, da je v rožah zdravje doma. Tu jih imamo na izbiri. Prodajalke zatirajo, da so skoraj vse čez poletje nabrale same in da jih prodajajo potem, ko jih posuše. Cene so priznane nižje in to ljudski drogeriji bi bilo kar priporočati, sicer pa ljubljanske gospodinje tako same zanjo najboljše vedo. Toda nekdo, ki se je zadnjič napil čaja iz žajbela, bezgovih jagod, trpotca in plavega regrata, kar je baje najboljše sredstvo proti angini, je bil na trgu zasmejan, ko je hotel nekega mesarskega hlapca s kovačem ali z dvema kodkupa, naj vozi čez šolski dvored tako spretno, da bo podrl vse stojnice prodajalk zdravilnih zelišč. Tako grenkih čajev namreč gospod na ljudi. Prodajalke pa so mu ponudile takoj zdravilno rožo »mesarico«, ki je baje dobra proti žolčnim kamnom in proti jezi. Gospod se je udal in obžaloval svoj nepremišljeni naklep, ker je spoznal, da so te prodajalke bolj izkušene kakor on sam.

Več vlomskih tolpa za zapah

Res je, da se pripeti v Ljubljani, ki je pač veliko mesto, skoraj sleherni dan kakšen vlom, o katerem pa širša javnost po navadi ne izve, ker je pač manjšega pomena. Toda zadnje dni je število vlomov zopet tako naraslo, da se je morala policija temeljito zganiti. Posrečilo se je, da je prijeti več posameznih vlomilcev, pa tudi vlomilskih tolpa, proti katerim je uvedla strogo preiskavo ter jih delno že izročila sodišču.

Najbolj nevaren vlomilec, kar jih je zadnje dni bilo prijetih, je nedvomno 40 letni Gabrijel Meglič, ki ima na svoji vesti že nešteto tatvin in vlomov ter je bil do sedaj najmanj dvajsetkrat kaznovan. Doma je iz Predoselj in policija ga je že večkrat izgala iz mesta, toda dolgotrajni možakar ima tako rad Ljubljano, da se vedno vrača sem. Pred dnevi se je pojavil v okolici Šmartinske, Bohoričeve in Jegličeve ceste. Samo v Bohoričevi ulici je vlomil v eni noči štiričrtni, naslednje noč pa je dosegel svojevrsten rekord: na Jegličevi cesti je vlomil kar v šest lokalov. Meglič se ni zbal ne peov, ne policistov in ne etanovalec. Vlomil je, odnesel je, hitro prodal, ali če je bilo kaj dobrega za pojediti, sam anedel. Za petami pa mu je bil detektiv Križman, ki je nekako izvolal, kje se Meglič drži. Bilo je to nekje v Mostah. Križman je hišo našel, obenem pa je prosil tudi stražnika, naj čuva pod oknom, ker bo Meglič ne dvomno poskušal pobegniti skozi okno. Križman je moral prav s silo in z naperjenim revolverjem v roki vdreti v hišo, ker mu je gospodar branil dostop, češ da ni nobenega sumljivca pri njem. Na mizi pa so bili še ostanki elaste kurje pečenke, to je plena zadnje tatvine. Meglič je tedaj skočil skozi okno, toda tam ga je pozdravil stražnik z naperjenim revolverjem. Meglič se je vdal in se dal odgnati na stražnico. Seveda Meglič na policiji to zanika, toda proti njemu govore dokazi in mož se bo moral iti pokoriti v sodne zapore.

Druga taka družbica je bila izsledena tudi te dni. Pri gostilničarju Turku v Strelški ulici je bilo pokradenega več blaga in gotovine v skupni vrednosti kakšnih 6000 din. Policija je aretirala dva pajdaša ter ima že dokaze proti njima. Nadaljnjo preiskavo pa še vodi, ker prihajajo proti tema dvema znatni dokazi na dan.

Ponoči eta dva lovopa hotela oropati uboega trafikanta na Vidovdanek cesti. Poskušala sta vdreti v trafiko, toda eta bila zasačena in se je policiji posrečilo ujeti enega, drugega pa še išče. Če bi se ta vlom posrečil, bi bil trafikant ob vse svoje skromno imetje.

V eni prejšnjih noči je nekdo skušal navrtati blagajno lastnika lučilnice riža Franca Sancina v Linhartovi ulici 35. Vlomilci pa so bili najbrže prepodeni, vendar trpi lastnik zaradi poškodovane blagajne še vedno okoli 1400 din škode.

1 Odkup Prešernove rojstne hiše je naslov predavanja, ki ga bo imel danes zvečer ob 8 v belih dvorani Uniona g. pisatelj Fr. Finžgar. Kakor je znano javnosti, se je vršila šolska zbirka za odkup nekdanje Pre-

šernove hiše. To se je izvršilo letos. O vsem tem delu in o raznih stvareh, ki se tičejo našega največjega pesnika Prešerna bo predaval njegov rojak. — Predavanje je opremljeno s skioptičnimi slikami.

1 Blizu 300 gostov v cukrarni je bilo večerj pri kosilu in prav toliko tudi pri večerji, da kuhinja ni mogla sproti zmagovati svoje naloge in je morala dvakrat kuhati večerjo in kosilo. Potrebno je torej, da se kuhinja izpopolni z brzo-parilnikom, in bo tako mogoče kuhati vsaj 250 porcij več kakor sedaj. Predvsem bo pa treba pri razdeljevanju nakaznic upoštevati ljubljanske reveže, saj sedaj v tem splošno koristnem mestnem socialnem zavodu dobiva brezplačno tečno hrano tudi prav mnogo tujih občanov, ki bi morale zanje skrbeti njih občine. Zato bo pa odslej javna kuhinja v cukrarni delila hrano res samo najpotrebnejšim tujcem, da ne bodo domači reveži prikrajšani. Z razdeljevanjem takih množin brezplačne hrane vsak dan in pri tako velikih porcijah bo vsakdo razumel, da mestna občina s proračunskimi krediti ne bo mogla kriti velikih izdatkov za zavod v cukrarni, pač bo pa morala naše dobrobršno občinstvo bolj izdatno in pogosto podpirati kuhinjo in zavetišče v cukrarni z darili v gotovini in živilih. Darovalci za kuhinjo se vsak

dan množe, kar je najlepši dokaz splošnega odobravanja, da je mestna občina ustanovila zavod, ki naj popolnoma odpravi beračenje po mestu.

1 V počaščenje ge. t. Amalije Koutne je namesto venca daroval 100 din g. Jože Černe, Medvedova ulica 28, prav tako je pa v počaščenje te svoje nečakinje darovala ga. Antonija Verovšek 150 din. Mestno poglavarstvo se obema darovalcema najlepše zahvaljuje. Počastimo rajne z dobrimi deli!

1 Za mestne reveže sta darovala zdravnik g. dr. Tone Jamar iz Ljubljane 100 din in notar g. Rado Jereb iz Konjice 200 din. Darovalcema se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

1 Podpornemu društvu za gluhoonemo mladino so darovali Ana Vencajz, Milena Sopjanec in Maks Brumen namesto venca blagopokojni ge. Mariji Vencajzovi 300 din. Plemenitim dobrotnikom naših gluhoonemih sirot prisrčna hvala!

1 Fran Lipah govori v soboto, 28. t. m. ob 18.30 v knjižnici Akademski založbe, Selenburgova 4 (vhod z dvorišča). »Okoli gledaliških zgodb«. — Vstop prost.

1 Kdor dobro kupi, dvakrat kupi. Zapomnite si: Jelenčnik & Simončič, manufaktura, Pred Senklatvzem, Ljubljana.

1 Kolesa so zopet pričeli krast. Doktor je na ljubljanskih ulicah ležal sneg in je bila poledica, se kolesarji niso pojavljali v tako velikem številu, kakor je v našem mestu običajno. Sedaj, ko je nastopilo lepše vreme, pa zopet mrgoli koles in s številom kolesarjev so se pomnožile tudi tatvine koles. Zadnje dni so prijavili, da so jim bila ukradena kolesa: bančni uradnik

Danilo Sancin, delavec Josip Blaj, gostilničarka Jožeta Fabjan in akademik Rudolf Berec.

1 Skrivnostna bala morske trave. Včeraj zjutraj so se prebivalci neke hiše na Frškovo zelo začudili, ko so na dvorišču našli veliko balo. Ko so malo pogledali, kaj je v njej, so z začudenjem našli v njej morsko travo, takšno, kakor jo uporabljajo nekateri tapetniki za žimnice, slaničnice in pernice. Morska trava je svojega denarja vredna ter jo je najbrž kak podjaten tat kje ukradel in jo na tem dvorišču odložil, da bi jo pozneje dvignil in spet prodal. Morda pa se je tat zmotil, da je računal, da je v bali drugo, bolj dragoceno blago ter je jezen to balo odložil. Bala je imela znamko »Sapee Maroc«. Kdor jo pogreša, naj se zgleda na policijo.

1 Razne tatvine. Višji železniški svetnik inž. Adolf Paligo je bil te dni okraden. Iz njegovega stanovanja je izginila starinska zlata žepna ura z veržico, vredna 3700 din. — Akademiku Nedeliku Kolevu je nekdo iz neke ljubljanske kavarne ukradel zimsko moško suknjo, vredno 900 din. — Učencu orglarske šole Ivanu Križmanu pa je bilo iz spalne sobe v Cerkveni ulici št. 21 ukradene nekaj oblike, nikeljasta žepna ura s srebrno veržico ter nekaj manjših predmetov, v skupni vrednosti okoli 500 din.

Maribor

Obetajo se nam moderne letalske naprave Lep razvoj najlepšega športa — jadrnega letalstva

Maribor, 26. januarja.

Nocoj je bil v kavarni »Jadrane« občni zbor mariborskega mestnega Aerokluba. Bila je to prilika, da se pred mariborsko javnostjo razgrne izredno pomembno delo, ki ga vrši skupina idealnih mladih delavcev. Potrebno je, da bo to delo deležno primernega priznanja naše javnosti in da najde še več opore na merodajnih mestih. Saj je Maribor pionirsko vplival v naši državi na razvoj najlepšega in najpomembnejšega modernega športa — jadrnega letalstva. Ker delo mariborskega Aerokluba dolgo ni dobilo primerne materialne priznanja ter je bilo odvisno zgolj od skromnih lastnih sredstev, se ni moglo razviti v širino. Lansko leto pa, ko je klub dobil nekaj več sredstev na razpolago, se je nenadoma pokazalo, kaj se da ustvarjati, če dobi iniciativnost in volja za delo primerno oporo v materialnem pogledu. Mariborski jadrni letalci so na mah zopet etopili v ospredje. V nizu dogodkov, ki so nam lansko leto predočili delavost naših mladih zračnih pionirjev, omenjamo predvsem troje: letalski meeting, ki je privabil na Tezno desetstisoče ljudi ter nam je nadvse nazorno demonstriral krasen razvoj in napredek naše letalske sile, tekmovanje v zračnem jadrnjaku, ki se je vršilo v Mariboru na inicijativno in v organizaciji mariborskega Aerokluba prvič v naši državi in pa velika ekspedicijska mariborske jadrnce na Bloke, kjer so se udeležili tamokšnje jadrne šole. Osnovala se je lansko leto v okviru kluba že tretja edinica, ki so jo usta-

m Casopisje v Mariboru. Lansko leto je izhajalo v Mariboru 29 periodičnih časopisov, od tega dva dnevnik, 9 tednikov, 17 mesečnikov, po potrebi pa en list. Državno pravdnštvo je izreklo lansko leto 29 zaplomb. Po zakonu o tisku ni bila lani obsojena nobena oseba.

Puhmann-ov čaj

ublažuje kašelj!

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 87-
Ogl. reg. br. 1503/1936

Novo mesto

Občni zbor. Podružnica SPD v Novem mestu bo imela svoj redni letni občni zbor z navadnim dnevnim redom v sredo 8. februarja 1939 ob 20 v društvenem lokalu kavarne g. Smole.

Rajhenburg

Zahvala. Kakor vsako leto, je tudi letos priredila ljudska šola v prid najrevnejšim šolskim otrokom dobro uspelo božičnico. Obdarovanih je bilo v vsem 120 otrok, med njimi 29 s čevlji. — Vsem požrtvovalnim dobrotnikom se za njihove prispevke najtopleje zahvaljujemo šolska uprava.

novili inženirji šole za poslovdje v železn. delavnicah in ki obeta, da bo postala po številu članstva in bogastva materiala prva ter bo imela v našem zračnem jadrnjaku veliko vlogo. Na tečajih, ki so se lani vršili v Mariboru, so se izšolali: 10 c-pilotov, 14 b-pilotov ter 18 a-pilotov. V pilotsko šolo v Mariboru so prihajali ljubljanci, zagrebčani in celo iz Skopja je imela enega gosta. Maribor si je s to šolo osvojil zopet sloves centrala jadrnega letalstva. V Mariboru so bili lani postavljeni tudi najlepši naši jadrni rekordi: najdaljši polet, ki je trajal 5.15 ur, najdaljša preletna distanca 120 km in največja višina 1080 m.

V prihodnjem letu pa bo delo Aerokluba — kakor kažejo predloženi načrti — še dosti obsejnejše. Predvsem bo olajšana s tem, da se obetajo Mariboru večje moderne letalske naprave. Na Tezmem se bo končno le uredilo in ogradilo pomno letališče, ki pa bo toliko obsega, da bo zadostovalo povsem stavljenim nalogam, potem dobimo v Mariboru na Tezmem tudi državno meteorološko postajo, ki je pri vsakem letališču nujno potrebna. Glavni poudarek pa bo zopet ležal na jadrni šoli, kateri se bo posvečala še večja pažnja. Jadrna šola si je zadala nalogo, da zviša število diplomiranih pilotov v Mariboru na 100. Imela bo stalne tečaje v Mariboru, pa tudi v vseh ostalih jadrnih postojankah, ki so se na inicijativno iz Maribora osnovala v posameznih večjih podeželskih krajih. Skušala pa bo tudi najti primerne terene na Pohorju, kjer bi se ustanovila stalna jadrna šola.

Njegovo stanje je resno. Matevž Vrhovnik je prišel v sredo zvečer iz Slov. Bistric na obisk k svojemu botru na Visolah. Ta pa je bil precej vinjen ter je kmalu prišlo med obema do prepira. Ko je Vrhovnik odhajal po stopnicah, so počili za njim strelci in dve krogli sta ga zadeli v hrbet.

m Čigavo je kolo. V Slov. Bistrici je bilo najdeno kolo znamke »Waffenrad« s tovarniško številko 300.006. Kolo je rno pleskano ter je precej obrabljeno. Domnevajo, da je bilo ukradeno v Mariboru.

m 500 din za službo. Intihar Katarina je plačala neki ženski v Novi vasi 500 din, da ji bo ta preskrbela delo v Hutterjevi tekstilni tovarni. Ženska ji je res izročila listek, na katerem je bilo napisano s strojem, da je šmejteljica tega listka sprejela pri Hutterju na delo, ko pa je Intiharjeva prišla s listkom v tovarno, je vratar ni pustil naprej ter ji je pojasnil, da je izkaznica navaden falzifikat. Intiharjeva je sedaj zadevo izročila policiji.

m Izgubljene in najdene stvari. Mestna policija je sestavila seznam vseh najdenih predmetov, ki so bili v mesecih november in december preteklega leta oddani na predstojništvu mestne policije. Kdor kako reč pogreša, si naj seznam pregleda!

Gledališče

Petek, 27. jan.: Zaprti.
Sobota, 28. jan. ob 20: Matura. Red D.
Nedelja, 29. jan. ob 15: Vse za šalo. - Ob 20: Pesem s ceste. Globoko znižane cene. Zadnjič.

Ptuj

Podružnica »Slomškove družbe« za ljutomerski in ptujski okraj v Ptujju je imela letos svoj 1. seestanek dne 22. t. m. Sestanka so se udeležili poleg tovarisr(ice) tudi 4 profesorji, med njimi ravnatelja gg. Franc Alič in Joka Babšek. Na sestanku sta predavala g. dr. Stenko Cajnkari o vzrokih ateizma in g. prof. Albert Fras o čim tesnejšem sodelovanju med učitelstvom in javnim življenjem. Po krasnih predavanjih se je razvil prirečen in živahen razgovor. Žal, da je moral g. predsednik zaradi odhoda vlakov prekmalu prekiniti debato. — Tovariši(-ice), ki ete ostali(-e) doma, pahlitite drugič tudi vi k nam, ker smo vel eno po prepričanju ter zasledujemo skupni cilj in ičemo končno Resnico. Tu ni preziranja in ni — kakor na drugih učiteljskih zborovanjih, kjer vse izzvani le preveč uradno. — Po našem sestanku je imela sestanek še ZKU za ptujski okraj.

Mestno županstvo razglašja, da bo 27. t. m. od 8.15 do 12.30 na sejmišču v Ptujju pregled vseh motornih vozil za območje mesta Ptuj.

Napad. 51 letnega sosesestnika Satlerja Jožeta iz Janeževskega vrha, občina Sv. Urban pri Ptujju, je v torek zvečer napadel neki kočarski sin. S kolo ga je parkrat udaril po glavi in tudi pa vsem telesu je precej poškodovan. Poškodovanca so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Jesenice

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v petek, 27. januarja in v soboto, 28. januarja ob 8 zvečer dvojni epored: »4 Maščevalci« in »Čin-Čin, begunka iz Kitajske«. V soboto, 28. januarja ob 4 popoldne se predvaja samo »Begunka iz Kitajske«.

Trbovlje

Namesto venca na grob pok. gospe Hanckove sta darovala g. obratovodja Adolf Wydra in njegova gospa aoprga Mihaela 100 din Vincencijevi konferenci v Trbovljah. V imenu podpore potrebnih bodi plemenitima darovalcema izrečena prav topla zahvala.

dan množe, kar je najlepši dokaz splošnega odobravanja, da je mestna občina ustanovila zavod, ki naj popolnoma odpravi beračenje po mestu.

1 V počaščenje ge. t. Amalije Koutne je namesto venca daroval 100 din g. Jože Černe, Medvedova ulica 28, prav tako je pa v počaščenje te svoje nečakinje darovala ga. Antonija Verovšek 150 din. Mestno poglavarstvo se obema darovalcema najlepše zahvaljuje. Počastimo rajne z dobrimi deli!

1 Za mestne reveže sta darovala zdravnik g. dr. Tone Jamar iz Ljubljane 100 din in notar g. Rado Jereb iz Konjice 200 din. Darovalcema se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

1 Podpornemu društvu za gluhoonemo mladino so darovali Ana Vencajz, Milena Sopjanec in Maks Brumen namesto venca blagopokojni ge. Mariji Vencajzovi 300 din. Plemenitim dobrotnikom naših gluhoonemih sirot prisrčna hvala!

1 Fran Lipah govori v soboto, 28. t. m. ob 18.30 v knjižnici Akademski založbe, Selenburgova 4 (vhod z dvorišča). »Okoli gledaliških zgodb«. — Vstop prost.

1 Kdor dobro kupi, dvakrat kupi. Zapomnite si: Jelenčnik & Simončič, manufaktura, Pred Senklatvzem, Ljubljana.

1 Kolesa so zopet pričeli krast. Doktor je na ljubljanskih ulicah ležal sneg in je bila poledica, se kolesarji niso pojavljali v tako velikem številu, kakor je v našem mestu običajno. Sedaj, ko je nastopilo lepše vreme, pa zopet mrgoli koles in s številom kolesarjev so se pomnožile tudi tatvine koles. Zadnje dni so prijavili, da so jim bila ukradena kolesa: bančni uradnik

m Učiteljska lavantinske škofije Dne 5. febr. bo na Betnavi obnova in zborovanje Z. K. U. Začetek v soboto zvečer ob sedmih. Prenočišče in hrana 20 din. Prijavit se je do 2. februarja. — Zveza katoliških učiteljev.

m Svetosavska proslava v Mariboru bo jutri, v petek, v Unionski dvorani ter se bo delila v dva dela: Dopoldne ob 10.30 bo mladinska proslava, zvečer ob 20.30 pa bo elitni koncert v Unionski dvorani.

m Kriminal v luči statistike dr. tožilstva. Mariborsko državno pravdnštvo je lani obtožilo 1215 oseb. Razsodbi je bilo pred sodnikom -poedincem 442, pred senatom 775, ustavljen je bilo postopanje proti 107 osebam. Pogojnih obsodb je bilo 356, v pobiljevalnice je bilo oddanih 9 oseb, na odpust na preizkušnjo 13. Prijav je dobilo drž. tožilstvo 2520, obtožnice je napravilo 774. Ovadenih je bilo 3260 oseb, zavarovalni in preiskovalni zapor je bil izrečen nad 470 osebami.

Posetite prireditve Družabnega kluba

ki bo jutri, v soboto 28. januarja ob pol 9 zvečer v vseh prostorih Narodnega doma.

m Ruski večer. Ruska Matice v Mariboru priredi — kakor vsako leto — tudi letos »Ruski večer«, ki se vrši dne 4. februarja ob 20 v prostorih Narodnega doma. Na sporedu je koncert ruskih pesmi in ruske glasbe, nato pa družabni večer.

m Prosvetni večer na Pobrežju. Prosvetno društvo priredi v soboto svoj 11. prosvetni večer v Slomškovem domu, Alekandrova cesta 48. Predaval bo zdravnik g. dr. Škerjanec o zdravstvu. Brez vstopnine! Pridite!

m Šahovske novice. V nedeljo se nadaljuje borba za prvenstvo slovenske šahovske zveze. V III. kolu nastopita dopoldne ob 8.30 v kavarni Central Mariborski šahovski klub : SK Železničar II., popoldne ob 14.30 pa igra v klubskih prostorih SK Železničarja na Tržaški cesti UJNZB proti Železničar I.

m Ponesrečen gasilec. V sredo zvečer je gorlo neke v Bresternici. Kamniški gasilec so se odpravili s svojo avtomobilsko motoriko na pomoč, ko pa so prišli v Bresternico, so uvideli, da gori na strmem hribu ter ne pridejo s svojim avtomobilom do pogorišča. Zaradi tega so se vrnili nazaj. Pri povratku je hotel spravit gasilec Fr. Odlak avto s kluko v pogoz, v tem pa je že njegov tovariš izvršil to z električnim pogonjačem. Kljuka je Odlaka udarila z vso silo po obrazu ter mu izbila več zob. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

m Dve krogli v hrbet. V mariborsko bolnišnico so pripeljali iz Visol pri Slov. Bistrici 26 letnega Matevža Vrhovnika. Dobil je dva strela iz pištole v hrbet ter sta mu krogli obšli v telesu.

KULTURNI OBZORNIK

Na bregovih Bistrice

Lokalna zgodovina vedno bolj zanima občinstvo ter posamezni kraji na Slovenskem naravnost tekmujejo, da predstavijo svojo preteklost in pomembnost najširšim plastem. Tako so na Gorenjskem dobili svoje opise, predvsem Kranjski knjigi, ki ji kmalu ne bo para, potem Tržič, pa tudi Škofja Loka, ki je izdala majhen zbornik ob priliki 1. obrtniške razstave. Prav tako je zdaj dijaško počitniško društvo v Kamniku »Bistrica« svojo 25 letnico počastilo na najlepši način, kakor pač more slovenski izobražene, ki raste zavestno iz svojega kraja, namreč z lepim zbornikom »Na bregovih Bistrice«, ki sta ga uredila Jože Vombberger in France Škofje, in ki naj poleg zgodovine njihovega društva pokaže tudi preteklost in kulturno pomembnost celotnega okraja, iz katerega se rekrutirajo člani tega marljivega in vsem slovenskim dijakom za zgled postavljenega društva »Bistrica«. Uvod v zbornik je napisal dr. Vinko Fajdiga, ki poudarja življenjske pravice dijakov v najožjem stiku s svojim krajem, z dušo naroda, da prav naš dijak mora stran od tuje učenosti k svoji domaji. Njegove misli so program in potrebne, da jih bomo ne samo dijaki »Bistrice«, temveč tudi drugi širom Slovenije in naj si po njih uravnajo svoje življenje, da bo v korist njim samim, pa tudi celumu okraja in vsej domovini. — France Škofje je opisal zgodovino organizacije dijakov v Kamniškem okraju od 1. 1912 dalje do sedanjih dni ter tudi ilustriral svoj članek z različnimi zanimivimi fotografijami. — Cene Kranje je dal nekaj programatičnih misli na naslov »O pomenu in smotru društva mladih ljudi, ki hoče biti svobodno ter služiti narodu in resnici«. — Pavle Urnankar je podal zgodovino kamniškega okraja v članku, ki je resnično že študija. Z marljivostjo in vestnostjo je zbral vse podatke na začetke in razvoj tega mesta ter raznih gradov in ustanov v okraju. Članek, ki zasluži, da ga prebere vsak, ki ga

vodi pot po teh krajih. — X. Y. je napisal gošpodarsko socialni položaj kamniškega okraja, kar izpopolnjuje prejšnjo razpravo z oznako podnebnja, komunikacije, prebivalstva ter obrti itd. — Dr. Karel Capuder je opisal prosvetna gibanja v kamniškem okraju v preteklosti in to v prerez skozi vsa zgodovino. Tako se dotika verskih bojev v srednjem veku, dobo protireformacije in velikih reform za Jožefa II. ter novo dobo in začetke slovenskega katoliškega gibanja na teh tleh. — Melhior Golob je podal pregled rasti katoliške ideje. — France Capuder je obdelal znamenite moze iz kamniškega okraja, ki jih ni bilo malo. Toda začetke za našo kulturo pomembnih moze vidi v delovanju Ločana Raspa, ki je tako začel lepo kulturno tradicijo, ki je pozneje dala tako velike moze kot Maglovca, Glavarja, Japlja, Illovska, Vego, Kopitarja, Koseskega, Zupana, Svetca, Trdinca, Kersnika, Zarnika, Aleševca, Detela, Levca, Hubada, Podlimbarskega, Medveda, Čerina, Benkoviča, Maistra, Lončarja, Steleta, Breznika, Mala, Ahčina, Maleša, Cudermana itd. itd. — Dr. Fr. Stele pa je dal pregled likovne umetnosti v kamniškem okraju, kakor se kaže v raznih stavbah, hišah, cerkvah. Pregled daje po posameznih panogah: stavarstvo, slikarstvo (freske pri sv. Primožu), kiparstvo itd. Članek je bogato ilustriran. — Tine Orel je podal opis Kamniških planin ter tudi razpoloženi do njih. — Dramatik Jože Vombberger pa je za konec napisal nekaj živahnih spominov na »Bistrico« in s čemer je zaključena ta zanimiva publikacija. Vse zbornik je bogato okrašen s podobami krajev, cerkva, umetnin (več Maleševih lesorezov), pa tudi spominskih fotografij, ki se nanašajo na »Bistrico« in dijaško življenje v kamniškem okraju. S tem zbornikom je dijaštvo dalo lep dar svojemu okraju in na najlepši način počastilo svoj jubilej. —

25 letnica delovanja hrvatskega katoliškega kulturnega delavca

Založba »Dobra štampar« (Dobro tisk) v Požegi je izdala v svoji zbirki knjigo »Najboljši izmed otkov« (Najboljši medu otkom), ki jo je spisal eden najdelavnejših hrvatskih katoliških pisateljev, publicistov in urednikov, naš veliki prijatelj dr. Josip Andrić. Z njo pa je tudi praznovala 25 letnico njegovega književnega delovanja. Dr. Josip Andrić si je stekel veliko zaslug zlasti kot dolgoletni urednik hrvatskih mohorjevitih knjig, knjig Društva sv. Jeronima, katerih urednik je že skoraj dve desetletji (18 let). Poleg tega je urejal tudi razne katoliške časopise, da imenujemo samo »Slavonac« (4 letnike), dijaško »Luce« (3 letnike), »Mladost« (3 leta), »Seljake novine« (7 let) ter 10 let jeronimski družinski reviji »Obitelj«. Že samo to urejanje zaposli celoga človeka. Toda dr. Andrić ni pustil rjaveti tudi svojemu peresu, saj je napisal večje število knjig iz najrazličnejših področij. Uveljavljal se je kot pripovednik in kot prevajalec slovenskih in drugih knjižnih del. Tako je napisal povest »Dunjevanke«, »Nove brazde« in politični roman »Svega svijeta dikaž«. Prevel pa je iz češćine v lepo hrvatsko dela Jindřicha Baara »Za kravico«, »Putem ljubavi«, Jar. Durycha »Krasuljake« — to je: Marjetica, Julija Zeyerja »Tajna lijepe Cvijete«, »Marijin vrtec« in »Samko«; iz nemščine Strachwitzova »Roman jednog kapelana«; iz francosčine Dellyeva »Dvorac kod Cervenog potoka« ter Champolova »Roman jednog sebičnjaka«. Na dramatskem polju je napisal dramo »Vuk u ovojci« ter prav zdej izhajal v Hrvatski prosveti njegova kmečka igra »Uklete sreće. Največ pa se je v književnosti uveljavil kot potopisec. Opisal je svoja potovanja po Italiji, Bavarski, Švici, Francoski, Angleski, Irski, Češki, Slovaški, Poljski in Palestini. Prav potopise, ki imajo knjižne vrednosti ter so bili tudi knjižno izdani, pa je napisal na temo Svete dežele »U Krstovoj domovini«, Irsko »Na zelenom otoku« in zdaj tudi Sicilijo »Najbolji medu otkom«, knjigo, s katero praznuje svoj 25 letni jubilej. V tej knjigi opisuje s posebnimi barvanji ta najlepši otok, kakor ga je imenoval pesnik ter skuša prodreti v bistvo njegove zgodovine in navarne lepote. Vedno je hrepenel po tem doživljaju, ki ga je šele zdaj mogel uresničiti, ko je iz Rima skočil še preko Sicile in Karibide na Sicilijo. V kratkih poglavjih opisuje vse dogodke na tem otoku, kakor jih je doživljal nekaj dni, ter na lep in lahek način vpeljal svojega bralca v pomen in čudovito lepoto te pokrajine. Zibaven potopis bo vsem nudil nekaj toplih ur zabavnega in poučnega berila, ki ga osvežujejo tudi še fotografije potopisca samega.

Toda dr. Andrić ni samo pisatelj imenovanih knjižnih vrst, on je tudi politični in narodnogospodarski pisatelj. S tega področja je napisal več študij, kot n. pr. »Gospodarska politika«, »Hrvatsko uvoz-selot« in »Žito v svetovnem gospodarstvu«. Iz političnega stališča je spisal knjigo »Ustavno pitanje u Čehoslovakeji«, »Politika kao nauka« ter dovršuje zdaj delo o pokojnem voditelju slovaškega naroda msgr. Hlinke, katerega pogreba se je tudi udeležil. Uveljavlja se kot glasbeni kritik, ki je napisal o vseh hrvatskih pomembnejših glasbenih študij, posebno knjižno študijo pa o »Ruski operi« ter nekaj poljuden uvod v glasbo »Kako čemo razumjeti glasbo?« Saj je pa tudi sam skladatelj, ki je napisal že kakih 80 kompozicij, zlasti za tamburaške zборе, za katere se briga kot podpredsednik Tamburaške zveze. Njegovo kulturno umetniško mnogovrstnost karakterizira tudi to, da je prav dr. Andrić tisti, ki je prvi ustvaril hrvatski katoliški film, namreč »Hrvat u Svetu zemlji«, ki je imel povsod velik uspeh. Uredil je tudi hrvatsko-slovenski oddelek na razstavi katoliškega tiska v Vatikanu 1. 1936. Vse to je delo tega neumornjivega katoliškega publicista in pisatelja in urednika ter bo v zgodovini katoliške prosvete pri Hrvatih zapisano z zlatimi črkami. Mi katoliški Slovenci, ki smo z dr. Andrićem vedno tesno sodelovali in ga štejemo med svoje velike prijatelje in boritelje za iste cilje, mu zdaj ob 25 letnici še posebej čestitamo ter se spominjamo njegovega dela, ki more v marsičem biti v svetel zgled našim katoliškim kulturnim delavcem.

Bolgarski književni jubilej

Tik pred novim letom je Zveza bolgarskih pisateljev slavila svoj 25 letni jubilej. Ob tej priliki je bil za vso Bolgarijo proglašen tudi književni teden, to je teden okrepljene propagande na bolgarsko knjigo. Zdi se mi potrebno, da ob tem važnem kulturnem dogodku sosedne Bolgarije, ka-

tere pisatelji in pesniki so naši iskreni prijatelji ter z nami v tesnih stikih, povemo tudi mi nekaj besed o današnjem stanju bolgarske književnosti, pogledane s široke in visoke perspektive.

Danes obvladujeta bolgarsko leposlovje dva glavna tokova: domačinstvo in svetovljanstvo. Predstavniki prve smeri se poslužujejo motivov, ki so pristopni bolgarskemu človeku ter umetniško oblikujejo bolgarsko resničnost; predstavniki drugega pravca pa proti temu prikazujejo gradivo kozmopolitskega značaja ter teže, da bi bolgarski človek prišel čim bolj v stik z nazori in načinom življenja zapadnih Evropejcev. Največji predstavnik prve narodne smeri je pisatelj Elin Pelin, ki je obenem tudi najbolj bran bolgarski sodobni pisatelj. Gradivo za svoje številne povesti jemlje izključno iz življenja bolgarskih kmetov in bolgarske vasi, ki jo pozna do največjih podrobnosti. Ima odlični slog ter so poleg tega njegova dela nasičena tudi z zdravim humorjem. V tej smeri so imeli velik uspeh tudi znani pisatelji »Zanjev« Jordan Jovkov, ki je spadal med najboljša bolgarske pripovednike in je lani na visku svoje slave umrl, ter Stojan Račev in mnogi drugi, odlično mesto med njimi ima Miroslav Minev, katerega smatramo za najbolj originalnega bolgarskega književnika sedanjega časa. Predstavnik drugega svetovljanskega pravca v bolgarski sodobni književnosti pa je Vladimir Poljanov, ki si je stekel ime predvsem z romanom »Črni niso helje«.

Kakor prevladuje v pripovedništvu domačinstvo in realizem, tako tudi bolgarske pesem in lirika posega po svojem slogu nazaj v domačinski realizem ter v folklorne motive, da si vseh tej težnji ohranja in vzdržuje sodobno moderno izražanje in značaj. Veliko je izgubila bolgarska lirika s smrtjo starega pisatelja, največjega bolgarskega pisatelja in pesnika, Ivana Vazova, ki je umrl takoj po vojni. Po njegovi smrti je nastal v poeziji pravi kaos, ki se šele zadnja leta popravila in prehaja zopet v stari red. Za najboljšega bolgarskega pesnika sedanjega časa velja pesnik Dora Gabe. Prav tako pa imajo tudi ime Bagrijana, Pantelejev in drugi. Zlasti pa uspeva in se še posebno goji mladinska književnost, ki ima naravnost evropsko raven. V mladinski književnosti izhajajo tudi najlepše povesti in najboljše pesmi. Znano ime v tej smeri ima pravljicar Karaljevič Angel, pa tudi drugi. Razstava mladinske bolgarske književnosti je bila pred leti v Ljubljani ter je tudi tedaj potrdila svoj sloves ter lepo skrb za zunanjo lepoto mladinske knjige, ki je nam lahko v marsičem vzor.

V zadnjem času se na Bolgarskem posveča velika pozornost tudi narodopisnim študijam ter zgodovinskim in arheološkim izsledkom. Pred kratkim je izšel velik zbornik »Preko stoletij«, v katerega so svoje izsledke napisali največji bolgarski znanstveniki.

Zveza bolgarskih pisateljev združuje vse bolgarske pisatelje, ne samo tiste, ki žive v Sofiji, temveč po vsej deželi ter jih veže v trdno enoto. Toda v vsej Bolgariji ni niti enega pisatelja, ki bi se živel izključno le s pisateljevanjem. Vzrok je tudi v tem, ker se knjige prodajajo po zelo nizkih cenah, da se razmeroma zelo veliko bere in se tiskajo tudi v 5000 izvodih, kar je za tak narod veliko. Statistike smo že pred nekaj dnevi prinesli. Danes smo še posebej hoteli opozoriti na ta 25 letni jubilej po članku g. A. Vrbackega, da moremo tudi z naše strani izreči tako pomembnemu bolgarskemu pisateljskemu društvu k jubileju svoje čestitke z željo po čim večjem razmahu bolgarske lepe knjige ter po čim večjem medsebojnem spoznavanju na obeh straneh!

Jubilej bolgarskega pisatelja. — Zgoraj imenovani najboljši sedanjí bolgarski pisatelj Elin Pelin, katerega pravo ime je Dimitar Ivanov, je te dni praznoval 40 letnico svojega knjižnega delovanja. Rodil se je pri Sofiji leta 1878. Napisal je veliko knjig za mladino, med katerimi je najbolj znan in najbolj priljubljen fantastični roman »Ivan Babjan«. V svojem literarnem delovanju je posvečal veliko pozornost svojemu kraju in njegovemu patriarhalnemu življenju, ki ga je opisoval v romanih kot so »Zemlja«, »Pepel z njegove cigarete«, »Črne rože« itd. Nekatera njegova dela spadajo med klasična dela bolgarske moderne književnosti. Elin Pelin je ravnatelj muzeja Ivana Vazova v Sofiji.

Zbornik o najpomembnejšem dnevu slovaške zgodovine, namreč o prvem zasedanju slovaškega parlamenta, bo izšel v Bratislavi ter bo vseboval vse dokumente, ki se tičejo tega dne, kakor tudi literarne prispevke, s katerimi bodo vodilni slovaški pesniki in pisatelji počastili uresničitev tega njihovega najslavnejšega sna in sedaj tudi že dejstva.

Jamski prebivalci v Barceloni

Pravo mesto katakomb — V zavetju pred plinom in bombami
Vsakdanje podzemsko življenje

Nekatere evropske države so špansko državljansko vojno uporabljale za to, da so preizkušale svoje nove tanke in letala. Francoze in Angleže je zanimala praktična uporaba obrambe zoper letalske napade, ki je bila organizirana v republikanskih mestih. Angleži so poslali celo več komisij v Barcelono, da bi se iz preizkušenj tako hudo prizadetega mesta kaj naučili.

V začetku vojne je bilo po letalskih napadih zmeraj ubitih po več sto ljudi na dan. Zdaj pa lahko beremo, da je od 13 letalskih napadov na dan komaj devet oseb mrtvih. Kako je to, da se je število žrtv tako zmanjšalo?

Barcelona se je preselila pod zemljo. Ze stotletja dolgo je pod površjem tega mesta kar mrgolelo po skrivnostnih hodnikih, ki so jih bili zgradili srednjeveški menihi. Zlasti od katedrale proti morju je bilo kar omrežje cest. Mimo tega so zgradili še rove za podzemsko železnico, tako da je bilo dosti pripomočkov za varnost prebivalcev. Vendar še vsega tega ni bilo zadosti in morali so izvrti še posebne rove pod zemljo, v katere so se ženske in otroci v primeru napadov zatekali.

Na stotine rešilnih galerij

Te naprave so zares čudovite. Moderna Barcelona ima obliko kvadrata. Zato je bilo delo za podzemsko bivališča olajšano. Od vsake druge skupine hiš so s pomočjo kletnih stopnic izvrti dohod pod zemljo. Nato so naredili v globini 10 do 12 metrov dolge hodnike, ki so bili večkrat le 3 m visoki in 2 m široki, torej vprav tollo, da so se mogli ljudje gibati v njih. Zrak je prihajal semkaj po stopniščih in jeklenih ceveh. Na obeh straneh galerij so naredili ozke klopi — edino razkošje, ki so ga imeli v teh varnostnih kletih. Res je, da so trajali letalski napadi le 20—25 minut.

Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju za ženske

V Pragi bo v dneh 11. in 12. februarja t. l. tekmovalje za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju za ženske. Na lepem praškem zimskem stadionu bodo te dni zbrane najslavnejše drsalke sveta, s svetovno prvakinjo Megan Taylorjevo in njeno najnevarnejšo konkurentinjo C. Colledgejevo na čelu. Nastopila bo tudi zelo odlična drsalca češkoslovaška prvakinja Eva Niklova.

Kakor vsako leto, je tudi sedaj veliko zanimanje po svetu za letošnje svetovno prvenstvo v umetnem drsanju za ženske. Znano je namreč, da predstavlja žensko drsanje po svoji lepoti in tehnični preciznosti vedno vrhunec vseh drsalnih tekem. Zato pričakujejo meseca februarja v Pragi množični poset inozemskega športnega občinstva.

Državno prvenstvo v klasični kombinaciji odpovedano

JZSZ — službeno — sporoča, da je državno prvenstvo v klasični kombinaciji, ki bi se moralo vršiti 28. in 29. t. m. na Sljemenju pri Zagrebu odpovedano zaradi slabih snežnih prilik.

Damske smuške tekme

Prve zvezne tekme v alpski kombinaciji za dame bodo na Pokljuki dne 28. in 29. t. m.

Ob zaključku damskih tečajev v smuku in slalomu, prirejenega od ministrstva za telesno vzgojo naroda, razpisuje Jugoslovanska zimska športna zveza prvo zvezno tekmo v smuku in slalomu, odprto za vse tekmovalke, verificirane in neverificirane.

Tekmovalke se prijavijo lahko direktno pri vodstvu tekme ali pa potom svojega kluba, toda najkasneje eno uro pred startom. Prijavnine ni. Tekmuje se po pravilih JZSZ-e.

Smuk je v soboto ob 12 z Lipnice, višinska razlika čca. 300 m. Slalom pa v nedeljo ob 11 dopoldne v bližini športnega hotela na Pokljuki.

Vztrajnostni tek na 50 km

Razpis tekme »Vztrajnostni tek na 50 km«, katero priredi Smučarski klub Dvojce-Mojstrana na svečnico 2. februarja 1939 v Mojstranu.

Prijave je poslali najkasneje do 31. januarja t. l. Smučarskemu klubu Dvojce-Mojstrana na predpisanih prijavnih. Tekmuje se po pravilniku JZSZ-e. Prvi trije prejmejo praktična darila.

Opozarjamo vse klube na to valevažno tekmo, karši sličen tekem pri nas zelo malo prirejamo in je zato nujno potrebno, da tudi pri nas začnemo s to panogo tekmovalstva.

Eventuelne spremembe objavljamo pravočasno.

Smučanje na Komni

Komna ima letos že svoje tretje sezono zimskega veselja. Z Domom na Komni se je planincem in smučarjem odprl smučarski raj v tem planinskem predelu, ki je bil še pred štirimi leti pozimi le težko dostopen. Komna nudi neizmerno, vsakemu svoje, celo najskromnejšemu smučarju, ki se bori še z začetnimi težavami. Smučarju-planincem pa nudi Komna vse, kar tukaj najde vseh vrst smučarjev, od najstarejših do najpogostejših. O Domu SPD na Komni se govori danes mnogo v inozemstvu, kjer vedno bolj prodira glas o lepotah, ki jih skriva kraljestvo Zlatoreza pod Bogatinom, Podro goro, Lanševico in drugih vrhovih.

Zadnja dva dneva je na Komni počeno medlo, zopet narašča višina snega, ki je na nekaterih krajih proti Bogatinskemu sedlu že zopet dosegla višino 150 centimetrov. Termometer kaže zopet mrz od dveh do štirih stopinj pod ničlo, sonce obseva belo zasneženo Komno in omehča zgorajoč planet snega tako, da se tvori zrnat sneg, ki je smučarju priljubljena podlaga. Južno vreme v dolinah, očitno v Ljubljani in njeni najbližji okolici ne sme plašiti onih, ki so namenjeni na Komno, ker gori je snega dovolj in tudi dovolj lenega zimskega vremena. V januarju Dom SPD na Komni ni prenapolnjen ter je v tem času mirno bivanje v središču prostornih smučišč užitek za vsakega smučarja. Vse podrobne informacije dobi v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

Po športnem svetu

C. Colledge je zopet postala evropska prvakinja

V Londonu se je v torek zvečer ob polni zasedbi gledalcev končalo tekmovalje v umetnem drsanju za dame za naslov evropske prvakinje. Tekmovalje se je zaključilo z obveznimi liki, in ei je prvenstvo ponovno in zaslužno priborila Angležinja Cecilija Colledge, ki je s svojimi poljubnimi liki presenetila vse navzoče in potisnila svojo največjo konkurentinjo Megan Taylorjevo, ki je vodila pri obveznih likih, na drugo mesto. Colledgejeva, ki je branila naslov evropske prvakinje, se je nahajala v odlični formi. Prav po-

Katakombe so imele električno razsvetljavo, mimo tega je imel še vsakdo svojo žepno svetilko. Električni ventilatorji so te prostore prezračevali. Vsaka klet je imela po osem različnih vhodov in je vodilo vanjo po 80—90 stopnic.

To podtalno omrežje so priredili že v nekaj tednih. Na deset tisoč ljudi se je moglo pokriti v te katacombe. Nikoli ni mogla letalska bomba prodreti vanje. Nasprotno pa so večkrat uporabljali kotanje, ki so jih na cestah izkopale bombe, zato, da so ondi kopali še naprej in naredili nove katacombe.

Ples pod ognjenikom

Iz predorov podzemne železnice so se razvila prava pravcata mesta. Glavni vhod v mesto brez luči je bil na Placa Catalunga. Čudovit je bil pogled na te moške in ženske, dečke in deklice blede obrazov in shujšanih teles, ko jih je na stotine vrelo izpod zemlje. Prihajali so na dan samo zato, da so si brž nakupili kaj živil in so nato na nos na vrat izginili spet v svoje klete.

Sveda so bili to smeraj taki ljudje, ki so imeli od večnega bombardiranja že tako zanič živce, da so hoteli biti zmeraj na varnem, pa čeprav v temi pod zemljo. Počasi so si spravili tjakaj vse pohištvo in tam so bile celo restavracije, kinematografi in tudi — plesišče z gramofonsko godbo!

Katalonske oblasti so dale prebivalce tega podzemnega mesta redno zdravniško preiskavati in dognali so, da ni bilo bivanje pod zemljo v času takih razmer na vrhu zemlje nič bolj škodljivo kot zgoraj na zraku. Človek se pač vsemu privadi! — Pravijo, da se bodo zlasti Angleži okoristili z »barcelonskimi katakombami« in jih bodo za primer vojne tudi sami uporabili v svojih mestih.

sebno je navdušila gledalce s svojo sigurnostjo. In tudi v držbi in izvedbi posameznih figur je bila odlična tako, da je s svojimi poljubnimi liki izvajala pri občinstvu veliko navdušenje in odobravanje. S tako izredno dobrim nastopom ji ni bilo več mogoče izvesti evropskega prvenstva. Megan Taylor, svetovna prvakinja, je tudi nastopila s prav dobrim poljubnim programom, vendar ni mogla doseči Colledgejeve in se je morala zadovoljiti z drugim mestom.

Rezultati: 1. Evropska prvakinja Cecilija Colledge (Anglija) 1848,5 točk; 2. Megan Taylor (Anglija) 1837,4 t.; 3. Daphne Walker (Anglija) 1717,2 t.; 4. mesto je zasedla Nemka Nierenberger, 5. zopet Nemka Putzinger in 6. Švicarka Anderes.

Letošnje balkanske igre bodo v Atenah

Letošnje balkanske igre v lahki atletiki in se morale vršiti v Turčiji. Ker pa je turška lahko-atletična zveza izjavila, da še ni toliko pripravljena, da bi lahko prevzela letos balkanijado, se bodo letos vršile v Atenah, in sicer v času od 1. do 8. oktobra. Za letošnje balkanske igre je program nekoliko razširjen, ker so uvedli nove discipline kakor deseterboj in tek na 3000 m čez zapreke.

Snežne razmere

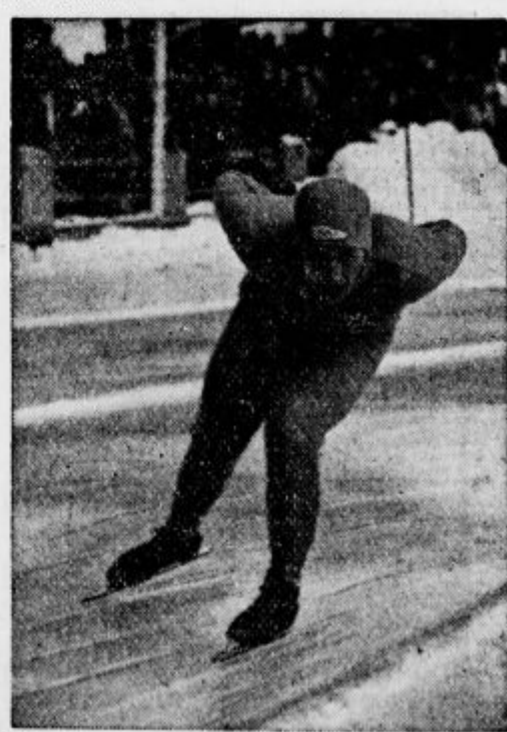
Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ z dne 26. 1. 1939:

Kranjska gora, 810 m: —1, drobno medlo, 20 cm snega, pršilo.
Razce-Pianica, 870 m: —1, oblačno, 30 cm snega, ost. Planica-Slatina, 930 m: —1, oblačno, 35 cm snega, pršilo.
Dvojce-Mojstrana, 620 m: 0, sneži, 13 cm snega.
Pokljuka, 1300 m: —2, oblačno, 75 cm snega, pršilo.
Dom na Komni, 1520 m: —4, drobno medlo, 120 cm snega, pršilo.
Gorjše, 1000 m: —1, drobno medlo, 20 cm snega, pršilo.
Zelenica, 1534 m: —3, delno oblačno, 120 cm snega, pršilo.
Velika Planina, 1538 m: —3, drobno medlo, 45 cm snega, pršilo.
Koča pri Sv. Treh kraljih, 1191 m: —2, oblačno, 40 cm snega, osorenjen.
Peca, 1631 m: —3, delno oblačno, 80 cm snega, pršilo.
Rimski vrtec, 530 m: —2, oblačno, 12 cm snega, ost.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

ZSK Hermes. Redni letni občni zbor kluba bo dne 20. januarja 1939 (nedelja) ob 9 dopoldne v salonu restavracije »Pri Sestici, Tyrševa cesta. Dnevni red je razviden na deski v garderobi na igrišču. — Odbor.

SK Mars. Na svečnico 2. februarja bo občni zbor v gostilni Predovič, Mesarska cesta 4. Pričetek točno ob 8.30; če bi pa občni zbor ob tej uri ne bil sklepčen, bo pol ure kasneje ob vsakem številu članstva. Prosimo vse člane in prijatelje SK Marsa, da se občnega zbora udeležijo.

Zlata kolajna za najboljšega norveškega športnika. Zbradorsalec Engnestangen je prejel za najboljši športno opravilo v letu 1938 na Norveškem — zlato kolajno. Engnestangen je dosegel spomlad v Davosu na 500 m v brzem drsanju nov svetovni rekord.

Proračunska seja mariborskega mestnega sveta

Proračun je bil sprejet, kakor je bil predlagan od finančnega odseka

Nocoj ob šestih je bila proračunska seja mestnega sveta, ki ji je predsedoval župan dr. Juvan, prisostvovali pa so ji vsi člani mestnega sveta. G. bana je zastopal okrajni glavar dr. Šiška, galerijo so napolnili mariborski meščani, ki so z vidnim interesom sledili proračunski razpravi.

Preteklo proračunsko leto je bilo za mariborsko mestno občino posebno pomembno, ker je predstavljalo zadnje leto obdobje dvajsetletnice Jugoslavije in slovenskega vladanja na mestni občini, ki je v dveh desetletjih po osvobojenju napravila ogromne korake naprej ter Maribor uvrstila v krog modernih mest.

Za dvajsetletnico slovenskega Maribora je bilo menda najpomembnejše delo mestne občine to, da je z velikimi žrtvami kupljen mariborski grad namenila kulturnim namenom in iz njega ustvarila slovenski kulturni dom, slovensko kulturno središče, ki naj ob dvajsetletnici Jugoslavije priča, da je Maribor veliko kulturno središče Slovenec, da je mariborska bližina in daljna okolica slovensko kulturno območje, iz katerega so prihajali in bodo prihajali slovenski kulturni tvorci, ki bodo kulturno bogatili Maribor in vse severno slovensko območje ozemlje.

Drugo veliko delo, ki ga je mestna občina v preteklem letu izvršila, je dokončna regulacija Glavnega trga, ki spada med največja dela mestne občine v zadnjih letih. Od nemške občinske uprave pred 20 leti so slovenski možje na občini sprejeli zanemarljivo mesto, Slovenci pa so po dvajsetih letih moderno izoblikovali središče Maribora, njegov Glavni trg in s tem v središču mesta postavili nemo pričo svoje delavnosti in naprednosti. V preteklem letu je občina poleg tega še velike vsote denarja dala za regulacijo in tlakovanje drugih ulic in cest, tako za Koroško cesto, Dvořakovo ulico, Frankopanovo cesto, Stolno ulico, Tattenbachovo in Frankiškansko ulico, tako, da se je mariborsko občinsko cestno omrežje zopet občutno izboljšalo, mesto samo pa dobilo lepši zunanji videz.

V socialnem oziru je mestna občina še bolj svoje socialne dolžnosti prilagodila potrebam revnih mariborskih občanov. Z novo socialno davščino, ki je nadomestila običajne vsakoletne zbirke za pomožno akcijo, je občina dobila možnost, da je zvišala svoje izdatke za socialno skrbstvo in tako zadostila vsem svojim dolžnostim, ki jih v tem oziru ima.

Zlasti važna za gospodarsko življenje mestne občine so njena Mestna podjetja, ki so bila pod sedanjim občinsko upravo popolnoma reorganizirana. Uspeh te reorganizacije in izpričevalo sposobnosti sedanje uprave je popolna sanacija obratov, ki spadajo v sestavi Mestnih podjetij. Tako se je posrečilo z lastnimi sredstvi sanirati avtomobilsko podjetje, ki je pred leti imelo 800.000 tisoč dinarjev pasiv, danes pa je zelo rentabilno podjetje. Letos so tudi pričeli z modernizacijo plinarne, ki bo menda na spomlad končana in bo potem tudi ta obrat donosna k aktivnosti vseh Mestnih podjetij.

Celotno gospodarstvo mestne občine je v najboljšem stanju, o čemer pričajo vsa proračunska leta od 1928 naprej, ki so vsa končala aktivno. Tako je tudi s preteklim proračunom, ki je bil mariborskim gospodarskim razmeram odgovarjajoče sestavljen in so zato v proračunu predvideni dohodki bili v resnici tudi doseženi, da je bilo občinski upravi mogoče dosledno izvajati proračun.

Tri plodonosna leta Maribora

Poročilo finančnega referenta g. Hrastelja, ki ga prinašamo na 4. strani, so sprejeli občinski svetniki z velikim odobravanjem.

Župan dr. Juvan se je zahvalil nato finančnemu referentu in mariborskemu finančnemu ministru za vse veliko delo, ki ga opravlja pri občini kot finančni referent sedaj že tri leta in pa pri Mestni hranilnici kot predsednik ravnateljstva. On je duša vseh občinskih gospodarskih akcij.

Nato je župan nadaljeval sledeče: Če gledamo na delo sedanjega občinskega odbora za tri leta nazaj, vidimo, da je bilo to delo najplodonosnejše po prevratu. Imeli smo srečno roko. Ze zunanja slika mesta Maribora kaže ogromen uspeh našega dela. Bili so to ogromni izdatki, ki so šli v dobrobit Maribora v tem času. Izvršili pa smo tudi ogromno delo na znotraj. Naša mestna podjetja smo spravili vsa v aktivni položaj. Pred tremi in pol leti smo prevzeli avtomobilsko podjetje za 800 tisoč dinarjev letnih pasiv, ki smo je pa sama s tekočimi sredstvi že lani napravili aktivno. Vse mu našemu uradniškemu aparatu smo uredili gnoten in starosten položaj. Zagotovili smo uradništvu in delavstvu primerne plače, uredili avtomatično napredovanje, letos pa mu damo še starostno preskrbo s posebnim pokojninskim fondom.

ki bo nudil tudi nepragmatičnim nastavljenem mnogo višjo pokojnino, kot bi jo dobili iz Pokojninskega zavoda. Ne vodimo na magistratu nobene strankarske politike, pač pa vodimo samo trezno in pametno gospodarsko politiko, ki je v dobrobit našega prebivalstva. S temi besedami je g. župan otvoril generalno debato.

Kot prvi se je oglašil k besedi podžupan g. Franjo Zebot, ki je v svojem govoru opozoril predvsem na javna dela. Mestna občina ima najbolj pred očmi gradnjo tržnice, glede katere še sedaj v javnosti toliko kritizira. Ko pa bodo Mariborčani spoznali načrte, ki jih občina pripravlja, bodo ugodno presenečeni. Novi most med Meljem in Pohorjem je za ves severni del Maribora velikanskega pomena ter bo eno izmed največjih del, ki se bo v bodočnosti zgradilo v Mariboru. Mariborsko prebivalstvo prispeva tudi poldrugi milijon za ureditev cest mariborske okolice. Okrajni cestni odbor pa to svojo nalogo vzorno vrši. Nova pohorska cesta bo brez dvoma zelo dvignila tujski promet. Ugoden vpliv na občinsko gospodarstvo bodo imele tudi nove ceste na Kozjaku, kjer se je letos zgradilo nad 10 km novega cestnega omrežja. Mestna občina v zadnjih letih pobija brezposelnost v takšni meri, kakor nobena druga samoupravna enota. Apelira pa na državo in bansko upravo zaradi izrednega položaja mariborskega mesta in njegove naloge na severni meji, naj bi bilo tu čim več javnih del. V imenu kluba občinskih svetnikov JRZ izjavlja, da bodo vsi glasovali za ta proračun.

Za njim je govoril dr. Müller, ki je opozoril posebno na pomen obrtniškega stanu za Maribor in je prosil, naj se v prihodnjih letih polaga več pozornosti pri izdatkih na obrtniško izobrazbo. Dalje je opozoril na pomen gledališča kot kulturnega žarišča za severno mejo. Treba bo misliti na prenovitev poslopja, ali pa sploh na zgraditev novega gledališkega poslopja. Maribor je zelo slabo oskrbljen z železniškimi zvezami z Ljubljano in Belgradom, poleg tega pa obratuje na najvažnejši progi, kot je Ljubljana, najslabši vozni park v državi. Tudi bolnišnica povzroča Mariboru velike skrbi, saj trpimo še mnogo večje pomanjkanje prostorov kot Ljubljana. Občinski svetnik Soja je kot zastopnik obrtnega stanu opozoril na akcijo mariborskega obrtništva za gradnjo obrtnega doma in je prosil župana, naj bi mestna občina storila svojo dolžnost, ko bo to vprašanje dozorelo.

Obč. svet. Tone Kovačič je kot nameščeneec z veseljem ugotovil, kolikšno važnost polaga mestna občina na ureditev položaja svojih uslužbencev ter je za to izrekel njih veliko zahvalo in priznanje.

Mestni župan je rezumiral izvajanja vseh predgovornikov in je opozoril, da bo mestna občina prispevala vsako leto 200.000 din za odplačilo dolga za novi most, da daje 160.000 din letno za pospeševanje obrtnega šolstva, da prispeva letno zelo velike vsote za vzdrževanje gledališča in da je pokazala že sedaj svojo pripravljenost, da bo akcijo za gradnjo novega gledališča primerno podprla. Glede zboljšanja železniških zvez in železniškega voznega parka pa je že opetovano interveniral na pristojnih mestih. Glede bolnišnice občina svoje obveznosti v polni meri izvršuje, seveda

pa je vprašanje povečanja bolnišnične stvar bano-vine. Nato je dal proračun v načelu na glasovanje ter je bil soglasno sprejet z izdatki v višini 62 milijonov 278.440 din in s prav tolikšnimi dohodki.

Posebna debata

Občinski svet je prešel nato na posebno debato o podrobnostih proračuna. O tem je poročal referent ravnatelj g. Hrastelj. Osebnih izdatki so bili sprejeti v višini 7-820.300 din. Obč. svetnik Meglič je sicer predlagal, naj občina ne sprejme v proračun zneska 200.000 din, ki je določen za plačevanje uslužbenskega davka za nameščence, temveč naj bi nameščenci ta davek sami plačevali. Predlog pa je bil z vsemi proti njegovemu glasu zavrnjen, pri čemer je župan poudaril, da ima mariborska občina itak najmanjše izdatke za svoje osebe med vsemi jugoslovanskimi mesti, saj znašajo ti izdatki komaj 12% proračuna, medtem ko pri vseh ostalih mestih dosegajo skoraj 20%. — Zatem je sledila debata o materialnih izdatkih. Izdatki za splošno mestno upravo so bili soglasno sprejeti v znesku 2.933.840 din. Za osebno in imovinsko varnost so bili sprejeti izdatki 761.670 din. Za finančno stroko v znesku 8.181.810 din, za gradbeno stroko 1.485.980 din, za zdravstvo 2.315.100 din, za socialno skrbstvo 4.573.490 din. Pri tej točki je obč. svet. dr. Pihlar opozoril, da se je znameniti praški socialni delavec in župan dr. Zenkl ob priliki svojega obiska v Mariboru zelo pohvalno izrazil o vidnih uspehih socialnega skrbstva v Mariboru, ki je najzorneje urejeno med vsemi mesti v Jugoslaviji.

Izdatki za šolstvo so bili sprejeti soglasno v znesku 1.448.860 din, za znanost in prosveto 293 tisoč 400 din, za obrt, trgovino in turizem 270.000 din, za mestni veterinarski sklad 166.000 din, razno 550.000 din, mestna podjetja 31.422.930 din. Materialni izdatki znašajo skupno 54.458.080 din. Vsi izdatki (materialni in osebni) znašajo 62 milijonov 278.440 din.

Dohodki

Omenjenim izdatkom stoje nasproti sledeči dohodki: splošna mestna uprava 43.590 din, mestne davščine 19.169.030 din, finančna stroka 5 milijonov 542.410 din, gradbena stroka 625.000 din, socialno skrbstvo 60.600 din, mestni veterinarski sklad 166.000 din, razno (prihranki prejšnjih let) 1.250.000 din, mestna podjetja 31.861.810 din. — Skupno znašajo vsi dohodki 62.278.440 din.

Regulacijski sklad

Posebno se je sklepalo o izdatkih in dohodkih regulacijskega sklada. Dohodki znašajo 1 milijon 600.000 din, izdatki pa prav toliko.

Ob zaključku posebne debate je sprejel občinski svet naredbo o proračunu mestne občine za leto 1939-40 in sklep, da se novim hišam, za katere bo izdano v novem proračunskem letu uporabno dovoljenje, oprosti za dobo šestih let kanalizacija in vodarina, ne pa večja uporaba vode. Prošnje je treba vložiti najkasneje trideset dni po izdaji uporabnega dovoljenja. S tem je bila proračunska seja občinskega sveta zaključena.

Saj grem po pomoč! Kar lepo ostani, kjer si, in bodi hladnokrvna!

Celje

c Seja mestnega sveta celjskega bo drevi ob 6 v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu. Na sporedu je poleg poročil proračun celjske mestne občine za l. 1939-40.

c Gledališka družina v Celju vprizori na svečnico 2. februarja ob 4 popoldne v celjskem mestnem gledališču Remčevu žaloigro v 3. dejanjih »Užitkarje«. Ze sedaj si preskrbite vstopnice v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Sodba za obtožence Miloševića, Jezernika, Mediča, ing. Pibernika in Detela bo izrečena v soboto ob pol 12 dopoldne v veliki sodni dvorani okrožnega sodišča v Celju.

c Celjski šahovski klub ima drevi ob 8 svoj redni mesečni brzoturnir v klubski sobi hotela Evropa.

c V celjski bolnišnici je umrla 87letna posestnica Grm Elizabeta iz Grašovelj pri Konjicah.

Velika tatvina v Polulah

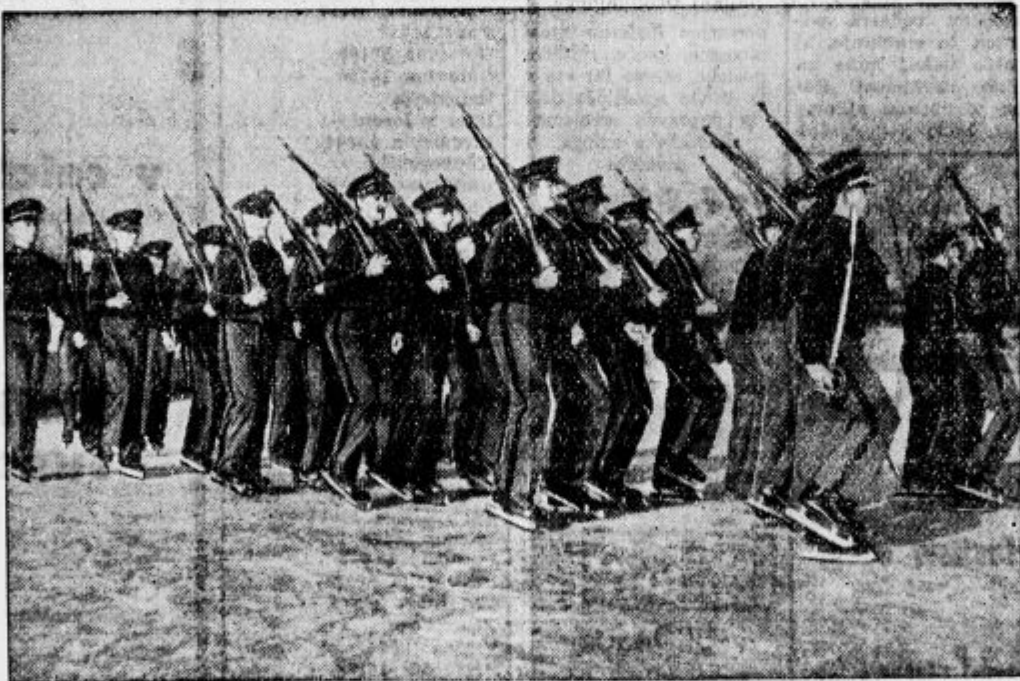
V noči med sredo in četrtkom je neznan zlikovec vlomil v znano gostilno na Polulah pri Celju pri Belaju. Ponoči, ko so domači spali, se je priplazil do okna v prvem nadstropju in vdrl v pritličje, odšel v kuhinjo, kjer je našel v nekem predalu ključ in še nekaj denarja. Nato je šel v točilnico, kjer je izmaknil 400 din in večjo količino tobaka, cigarete in cigar. Obiskal je tudi kuhinjo in razbrskal vse omare. Tu je vzel tudi 20 prekaljenih klobas, gostilničarjevo obleko in njegov Hubertus plašč. S pomočjo ključev, ki jih je našel, je odprl gostilniško sobo poleg točilnice in s silo vdrl v avtomatični biljard ter pobral iz njega ves denar. Koliko je bilo denarja v biljardu, gostilničar ne ve, ni pa že dolgo časa pobiral denarja, zaradi česar se je prav gotovo nabrala tu lepa vsota. Skupna škoda znaša precej nad 3000 dinarjev.

Celo odvjetnike je opeharil

Pred kratkim so poročali zagrebški časopisi o neznanim goljufu, ki se je predstavljaj pri številnih zagrebških odvjetnikih za advokatskega pripravnika ter prodajal pri njih neki skrivnostni almanah. Posrečilo se mu je, da je osušil kar celo vrsto advokatov. Policija se je trudila, da bi tega predzrednega goljufa, ki se je lotil celo advokatov, prijela in aretirala, pa se ji ni posrečilo. Neznani advokatski pripravnik si je na račun pobiranja akviriranja za knjigo, ki naj bi izšla, nabral precej lepe denarje, saj je pri vsakem naročniku kasiral kar po 100 din. V Zagrebu, kjer je veliko advokatov, je kar precej nabral, nato pa izginil.

V petek 20. januarja se je pojavil naenkrat v Celju, kjer je poskusil srečo pri nekaterih boljše situiranih celjskih advokatih, ki imajo smisel za literaturo in juridične knjige. Vsem se je predstavljaj kot advokatski pripravnik G. iz Ljubljane. Mnogi so si knjigo, o kateri je tako laskavo govoril, naročili in plačali na konto po 100 din. Podjetni »lažnik« advokatski pripravnik si je nabral nekaj denarja, zaradi vročih tal, ki jih je morda čutil, pa je kmalu izginil.

Belgrad, 26. jan. m. Prestavljeni so: učitelj Andrej Flajs iz Horjula v Zelimlje, poštna uradnica Josipina Glažar iz Planine pri Rakeku na poštni urad na Rakek; Franc Kramar, strojevodja, iz kurilnice v Mariboru v kurilniško izpostavo Lublanica, glavna kurilnica v Bosanskem Brodu.

Paradni pohod na drsalkah

Dolores Vieser

35

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

»Ampak dete — saj vendar razumejo skoraj vsi tvojo govorico! In ti si dosti razumejša kakor te gagajoče goske. In najlepša si tudi. Saj sem ves ponosen nate! Nocoj v tej beli obleki si bila vendar lepša od vseh onih, najlepših!«

Alenka ga hvaležno pogleda. Ta trenutek pa se ji zalijejo vse oči s solzami.

»Kaj ti je, Alenka?« vpraša Lenart v strahu in ji potegne roko od svečnika.

»Sama ne vem,« šepne Alenka zadušeno, — drugi ljudje —

»Se jih bojiš, ljubica?« bi rad vedel Lenart.

»Kje je vendar moja hrabra, ponosna Alenka, ki kljubuje očetu in ponoči jaha skozi barje?«

»Jaz sem jako neumna,« se nasmehne deklica in ugasi najbližnjo svečo.

Lenart jo gleda, kako mirno konča svoje malo delo. Obraz ji je spet veder, vendar pa čuti Lenart, da skrivajo te povečene veke marsikakšno uganko.

Lenart je ujel velikega, rumenega mačka, ki se je sprehal po sončni poti, in ga nesel h klopi pod skalo, kjer je sedela Alenka.

»Kako se pravi temu?« vpraša in ji vrže žival v naročje.

»Derr Gac,« odgovori Alenka.

Lenart se zasmee in ji da poljub.

»Die Katze — reci lepo: die Katze!«

»Die Gace — K — ace,« ponovi pokorno Alenka.

»Was tut die Katze?«

»Gracien,« se smee Alenka in pokaže roko.

»Böse Katz!« kara Lenart. »Strahotna mačka! Praska meni tako drago malo roko! Tega ne smel Nihče ne sme moji Alenki storiti nič zalega!«

Alenka prikima in kar zažari.

»Hand — kan zagen!« Dvigne rob halje:

»Fus!« Nato začne kazati s prstom: »Mund —

Naz — Auga — Haaren — Gnak.«

Hudomušno potrklja s koncem prsta Lenartu na prsi:

»Slimer beezzer Herc von libe Man!«

Tisti »libe Man« se strahovito razhudi.

»Ti koj pokažem, den schlimmen, beesen

Herz!« ti! ki popreti Lenart in jo hoče zgrabiti za kite.

Toda Alenka se mu izmakne tako gibčno kakor rumeni maček in hlastne gori po skalnati stezi.

Z vriskajočim skokom je Lenart za njo. Podi jo vedno višje, dokler se ji ne zaplete obleka ob dve pritlikavi smrečici in se mora Alenka vsa zasopla vdati na milost in nemilost.

Lenart jo prime krepko za zapetje.

»Kaj naj zdaj naredim s teboj?« vpraša po slovensko. »Naj te — vržem tu doli? Ali

čež noč privežem k drevesu? Ali — ti odrežem lase?«

»Prosim, prosim, ne!« milo prosi Alenka.

»Odpusti — prosim! Ne bom nikdar več — prosim!«

Lenart premišlja še dolgo. Kar od sile mu je všeč, kako vije Alenka roke in tako mikavno svetlohlinsko prosjači milosti. In zares — če bi hotel, bi ji lahko polomil zapetje — saj sta dosti prenežni za njegove šape.

»Kaj naj storim s teboj?« — Ah, saj sama čisto dobro veš, da ti ne morem ničesar narediti!«

S temi besedami jo spusti iz roke in jo burno potegne nase:

»Saj te imam vse prerad — tisočkrat prerad!«

Alenka mu ovije razmučene roke vriskaje okrag vratu:

»Moram ti nekaj povedati — — —

»Kaj?« vpraša Lenart željno.

»Slimer, beezzer Herc — — —« mu šepne tehtno

na uho in prhne spet doli po poti.

Lenart obstoji in gleda za njo in se smeje, ko skaklja tako lahkotno in prožno navzdol.

Hipoma pa se ustavi in se obrne k njemu nazaj. Lenart jo z nekaj skoki doteče.

»Nekdo gre,« reče Alenka in pokaže doli

čez stromo reber. In res, spodaj na poti nekaj škrahlija — videti je stara ženica. Gresta ji

naproti in ko prideta do klopi, sedi tam uboga

babše, trudno in sopihajoče. Ko zasliši, da

nekdo gre, vstane in potem tako globoko upogne kolena, da postane čisto majčkena.

»O Nanej — — —« reče Lenart začuden in iz-

pusti Alenko za roko. Stara dekla ga zre ter

ne ve, kaj bi; ne ve, kako naj bi ga nagovorila.

»No, dro — — —« Bog vas sprimi, Nartej —

gnadljivi gospod!« izjelca končno.

Očesci se ji popeljeta za trenutek sovražno

do lepe mlade ženske tja čez, potem reče

hlastno:

»Vaša mati me pošilja k vam, gnadljivi

gospod. Bi jih vendar dro prišli že pogledati.

So že koj pri kraju, dobra duša!«

»A?« de Lenart v zadregi. »Saj so bili ven-

dar vse poletje čisto dobri.«

»So bili,« vzdihne Nanej. »Zdaj pa ležijo

že vsi nedeljo. Saj to veste sami, kako je z njimi.«

Lenartu leže nekaj težkega na srce. Zmisli

se noči, ko je bil našel mater pred podobo

Mater božje. — Mati — — —

Ze dolgo ni bil pri njej. Pač ji je bil poslal

dvakrat dve tolsti gosi in nekoč drugič lepo

vezen predpasnik, ga je bil kupil od kroš-

narjara. In takrat, ko je napravil Vetrinjski

veselico in so stali kmetje ob potu, da bi ob-

čudovali sijaj gospode, se mu je zazdelo, kakor

da so se zasvetile njene temne oči čez ramo nekemu ribiču. Ni pa utegnil pogledati po njej, ker — ah saj: neka dama je čakala, da bi jo pozdravil.

»Jim je hudo?« vpraša deklo.

Dekla zaskrbljeno prikima:

»Noči, ah noči.«

Lenart se okrene nazaj k Alenki.

»Mati so mi zboleli, preljudi,« ji pove in

mu de dobro, da ga koj razume.

»Boš jahal k njim, ne?« — — — Najbolje

prec — — —

Lenart ve dobro, da Alenka ni rada sama.

Zatorej ji hvaležno stisne roko:

»Jutri se vrnem.«

»Tako, Nanej, še nocoj pridem, da ne bo

treba materi predolgo čakati. Lahko se drevi

pod noč pelješ z našim vozom. Bog te obvari,

Alenka, in ne bodi žalostna!«

Alenka gre dva, tri korake za njim:

»Boš povedal materi o meni kaj dobrega?«

vpraša strahoma.

»Menda vsaj, seveda bom,« ji odgovori in

jo poboža še enkrat po laseh.

Pa potem se mu hipoma zazdi, da materi

ne sme ničesar povedati o ljubici.

— — — — —

Alenka maha še za njim, ko jaha na Zupanu

po strmi poti doli do ceste. Lenart pa se ne

ozre nič več nazaj.

Tedaj séde Alenka na klop in misli nanj.

Zdaj je pri Grajfenfelzu — zdaj v Zrelcu —

zdaj jaha proti Celovcu. To ti mora biti lepo,

veliko mesto! Alenka ni bila še nikdar v mestu.

Kakšna neki je njegova mati? Ne tako

plavih las, marveč črnih. Pa sicer? Kaj bi pač

rekla, če bi prišla tudi ona z njim? Ni si ga

upala prositi, da bi smela z njim.

Alenka sedi in prede misli, dokler se sonce

ne poslovi od Podkrnosa in se samo še vasi po

Podjurskem polju ponašajo s svojim sijajem.

Konči Ahačič:

46

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

V tem trenutku pa odpre Marjetica svoje kot trata zelene oči, globoko vzdihne in sede. Začuden se ozre v razcapnega fantalinčka, ki mu od osupljenja padejo kar škarije iz rok, in ga vpraša: »Kako si pa ti sem prišel, revno človeče?!« — »Na tolstem prešiču!« se ji veselo zasmeje Jaka.

Konec četrtega poglavja.

Konrad Gologranc

MESTNI STA-VBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Najnovejši model

Zastopnik:

LUDOVIK ŽITNIK

Ljubljana - Kolodvorska ulica 26
Telefon 34-23

Pozor!

Pozor!

Zaloga se bliža koncu

zato pohitite z nakupom knjig pod polovično ceno:

Germano: Zivljenje sv. Gabriela din 10.—
Sv. čistost din 5.—
Samec: Za naše male din 8.—
Vole: Roka božja din 10.—
Turšič: Izgubljeni raj din 10.—
Sardenko: Dekliške pesmi din 18.—

Scharsch: Spoved malih grehov din 25.—
Potočnik: Dobri pastir, I. del din 38.—
Potočnik: Dobri pastir, II. del din 40.—
Potočnik: Dobri pastir, III. del din 40.—

Teraš: Za visokim ciljem din 24.—
Teraš: Pri studenih zdravja in moči din 24.—
Teraš: Po stezab resnične popolnosti din 24.—

Vole: Otroci, I. del din 25.—
Vole: Otroci, II. del din 24.—

Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig,
skupna cena 408 din — — — sedaj pa samo

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine,

kjer biva nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je najbolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini.
Naročnina znaša letno za Jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava Izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Tyrševa 52

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka politna vrstica po 3 din. — Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šiviljska pomočnica

Išče službo. Nastopi takoj, najraje proti oskrbi v hiši. — Čebular Pavla, Kozje. (a)

Mlad šofer

vojaščinu prost, govori tudi nemško, išče službo za takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1098. (a)

Dekle

vajeno kuhanja, pospravljanja, šivanja in vseh gospodinskih del. — Išče zaposlitev pri dobri družini, najraje v Ljubljani. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1118.

Prodajalka

izurjena v vseh panogah trgovine, vešča šivanja moškega konfekcij, perila, želi premeniti mesto. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Delavoljna« 851. a

Pomočnik

tapezniški in sedlarski in vozno ličarski, mlad, izvežban v teh strokah — išče primerno službo. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod »Prvovrstna delovna moč« 423-5. 899.

Pisarniška moč

z večletno prakso, s perfektnim znanjem nemške korespondence, išče službo za takoj ali pozneje, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Korespondentinja«.

Službo dobe

Prodajalka

za trg. z meš. blagom, ki je zmožna vodstva podružnice, in služkinjo, ki je vešča nekaj kuhe za gostilno, sprejemem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 1129. (b)

Dekle

pošteno, čedne zunanosti, sposobna vseh hišnih in gospodinskih del, se sprejme takoj v gostilno. Gostilna »Narodni dom«, Radeče pri Zid. mostu.

Pohištvo

Prvovrstne spalnice

elegantne, jedilnice, go-sposke sobe in kuhinje, ima Malenšek, Celovška cesta 258. (8)

Prodamo

Pomaranče, fige, rozine

Cene nizke. Veletrgovina južnega sadja, Ljubljana Tyrševa 48. (1)

Prvovrstni trboveljski premog

brez prahu
koks, suha drva
nudi

I. Pogačnik
Bohoričeva 3 Telefon 20-39

Dva štedilnika

(mizna), prod. A. B. C. Ljubljana, Medvedova 8, telefon 24-44, poleg gor-njanskega kolodvora. (1)

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Kabljeni stroje vzamemo v račun. Isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze).

Modroce

peresnice (federmadrace) otomane, kauče, zložljive postelje, mreže ter vsa v to stroko spadajoča dela in popravila sprejema komisijska založna pohištva

F. Sajovic

Ljubljana, Stari trg št. 6

Razno

Lepo nagrado

dam osebi, ki mi sporoči kako si je uspešno pozdravila notranje boleče hemoroide brez operacije. Breznik, p. št. Vid nad Ljubljano, Rokova pot 130

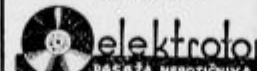
SOBE

ODDAJO:

Neopremljeno sobo v centru mesta, oddam solidni gospodini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1081. (5)

Glasba

Priložnostne prodaje ne iščite, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po Din 30.—.

Iščite seznam.

»Slovenčevl« naročniki dobe za primer smrtne nesreče socialno podporo

10.000 dinarjev tudi v letu 1939

Čl. I. Smrtne nesreče, za katere izplačuje konsorcij »Slovenca« podpore, so:

1. Nesreče pri izvrševanju poklicnega dela v poljedelstvu, pri živinoreji in v gozdu, v obrtih in v industrijskih obratih in podjetjih.
2. Nesreče na vozilih in železniške nesreče.
3. Nesreče zaradi strele, ognja in povodnji.
4. Nesreče zaradi strupenega pika.
5. Nesreče zaradi človeških življenj, se da podpora največ 50.000 din, ki se v enakih delih razdeli med prizadete upravičence.

Podpora se ne izplačuje za te-le smrtne slučaje:

Umori. — Kap. — Smrti slučaj, ki so posledica bolezni, telesnih hib, telesnih poškodb, ali nastanejo zaradi trajnega prenapora telesnih sil. — Nesreče zaradi pijanosti. — Nesreče v primeru vojne, vstaj, revolucij, demonstracij; pri pretepih, če se pretepa udeležijo ponesrečenec ali dedič. — Nesreče na lovu. — Nesreče pri tekmarah, pri vožnji z motornimi vozili brez izpita. — Nesreče pri letalih in podmornicah. — Nesreče pri izdelovanju in izvenpoklicnem uporabljanju razstreliv in eksplozivnih snovi.

Čl. II. Pogoji, pod katerimi se podpora izplača, so:

1. da je bil ponesrečenec redni naročnik »Slovenca«.
2. da rednega naročnika »Slovenca« se smatra tista fizična oseba, ki na nje naslov list prihaja. Ako sta na naslovu zapisani dve ali več oseb, se v primeru smrtne nesreče enega teh vzajemnih naročnikov prisodi pripadajoči del podpore.
3. da je ponesrečenec za tisti mesec, v katerem se je smrtno ponesrečil, imel naročnino že plačano;
4. da smrtno nesrečo ponesrečenec ni zakrivil in se tudi ni ponesrečil v dušni zmedenosti;
5. da je smrt nastopila takoj ali najkasneje osmi dan po dnevu nesreče; v vsakem primeru pa kot nedvomna posledica ene izmed nesreč, naštetih v čl. I tega »Pravilnika«.

Čl. III. Pri zahtevah podpore je treba upoštevati tole:

1. Zahtevati podporo so upravičeni: ponesrečenčeva rodbina ali pravni dediči. Ti morajo v prošnji za podporo izjaviti, da v celoti sprejmejo pogoje tega »Pravilnika«.
2. Prošnjo za podporo vložijo upravičenci pri konsorciju »Slovenca«.
3. Prošnja naj razjasni, kakšna je bila smrtna nesreča in ali so pogoji v čl. II. tega »Pravilnika« izpolnjeni. Prošnji je treba priložiti potrdilo župnika onega kraja, kjer je ponesrečenec bival, in spričevalo zdravnika, ki je ugotovil vzrok smrti.
4. Ali je ponesrečenec umrl na posledici izmed nesreč, naštetih v čl. I tega »Pravilnika«, in ali so izpolnjeni pogoji v čl. II. »Pravilnika«, ugotovi konsorcij.
5. Nesporazumljenja rešuje posebna komisija treh članov, v katero imenujejo dediči enega člana, konsorcij enega, tretji pa se dr. Miha Krek v Ljubljani.
6. Podpora se izplača v celoti (10.000 din) brez kakih odbitkov takoj, ko se upravičenost ugotovi.

Čl. IV. Upravičenost do podpore po danih pogojih se pridobi do preklica ali spremembe »Pravilnika«.

Objave

V upravi »Slovenca« naj se dvignejo sledeče ponudbe:

Božič 1934
Degustatense 1786
Delavna 18760
Dela zmožen
Dober krojač
Dober prodajalec
Dobra plača 14878
Dobro vpeljana 14872
Dobra spričevala 590
Dolge vožnje 17207
Dom
Ekstistence 20177
Fant 18966
Gotovina 50100
Gotovina 19798
Industrija
Izlet v jeseni
Izvežbana 15344
Konverzacija
Ljubljana 17819
Ljubljana 17466
Mala kavčija 18638
Miren 17034
Miroslubna 60-65
Napredovanje 15829
Navedite ceno 16712
Novo leto 1938
Nizka cena 634
Nujno 16036
Pekovski poslovodja 18518
Perfekt 17624
Perfektna moč 19826
Popolnoma zaupno 16593
Postrežljivja 17081
Posten 18263
Potnik 19548
Prav lepo 26273
Preprosta 323
Pridna 261
Pridnost 474
Privatnik 19888
Prijavljen patent 277
Prodaja 19146
Reden plačnik 17967
Resnost 18850
Samostojna moč
Skupna zidanja 19517
Soliden 1928
Sporazum 218
Sreča 650
Stalna služba 18882
Stalnost 323
Stara gostilna 14716
Strokovnjak 15681
Specijalska trgovina 91
Tako 18070
Tako 87
Tako 19994
Tako poroka 89
Tako snjaja ženitev 19374
Trojka 15719
Uradnik 20140
Uren 18476
Velezaloga 18129
Velik promet 20232
V Ljubljani 18339
Vestna in simpatična 18129
Zadovoljna 617
Za gotovino 711
Zanesljiva in poštena 19594
Zaradi bolezni 18179
Zmožen 475
Zmožen 591
Prevzem hipoteke 19636
Šivilja 19878
19905
20196
241

POHIŠTVO!

E. ZELENKA

tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani Kopitarjeva 6/II

v svoji žrtalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usjenega galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

**Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**

Zahvala

Vsem, ki so ob smrti naše drage in nepozabne hčerke, oziroma sestrice Tajke sočustvovali z nami, izrazili pismo sožalje, poklonili krasne vence in cvetje ter vsem onim, ki so blagopokojno spremlili na njeni zadnji poti, izrekamo najpriskrnejšo zahvalo.

Slovenj Gradec-Celje, 25. januarja 1939.

Žaluoja rodbina Justinova.

Čitajte in širite
»Slovenca«